ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

TÜRKÇE

6. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

CEVAP ANAHTARI

1. TEMA
DİLİMİZİN ZENGİNLİĞİ

1. TEMA
DİLİMİZİN ZENGİNLİĞİ

DİNLEME/İZLEME

T.D.6.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme

a) Dinleme/izleme şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, ilgi ve ihtiyaçları, bilgiye erişim olanakları; etkinliğin süresi doğrultusunda dinleme/izleme materyalini ve diğer kaynakları (sözlük, genel ağ, çalışma kâğıdı, grafik organize edici vb.) seçer.

b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.

c) Etkileşimli dinleme/izleme sırasında karşısındakiyle ilişkiyi sürdürür.

T.D.6.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme

a) Dinleme/izleme şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, ilgi ve ihtiyaçları; materyalin özellikleri ve etkinliğin süresi doğrultusunda kullanacağı strateji ve yöntemleri seçer.

b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.

T.D.6.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

a) Dinlediğinin/izlediğinin bağlamından söz varlığı unsurlarının anlamıyla ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) Söz varlığı unsurlarının anlamına ilişkin mantıklı tahminde bulunur.

c) Tahminin doğruluğunu kaynaklardan (sözlük, başvuru kitapları vb.), ebeveyn veya öğretmenden yardım alarak kontrol edip yargıya ulaşır.

T.D.6.5. Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme

a) Dinlediği/izlediği ve varsa ona eşlik eden görsellerden hareketle bağlama/konuya dair ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar.

b) Dinlediğinde/izlediğinde doğrudan verilen bilgileri (tanımı verilen kavram, düşünce, yönerge, iletilmek istenen mesaj, açıkça ifade edilen ana fikir vb.) belirler.

c) Uygun durumlarda, iletilen mesajın gerektirdiği tepkiyi verir.

T.D.6.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Metnin içeriğini yansıtan anahtar kelimeleri belirler.

b) Anahtar kelimelerin dinlediğiyle/izlediğiyle ilişkisini ortaya koyar.

T.D.6.19. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Dinlediğinin/izlediğinin anahtar söz varlığı unsurlarını belirler.

b) Belirlenen söz varlığı unsurlarının anlam ilişkilerini inceler.

T.D.6.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Dinleme/izleme sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak dinleyici/izleyici kimliğinin gelişimine yön verir.

KONUŞMA

T.K.6.1. Konuşma sürecini yönetebilme

a) Konuşmayı başlatma, sürdürme, sonlandırmayla ilgili selam, hitap ve sonlandırma ifadelerini kullanır.

b) Uygun zamanda söz alır/verir.

c) Olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmayan noktaları açıklığa kavuşturmak için herhangi bir yönlendirmenin etkisinde kalmadan soru sorar.

ç) Kendisine yöneltilen soruları cevaplar.

T.K.6.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme

a) Konuşma şekli (sözlü üretim veya sözlü etkileşim), amacı, süresi, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda kullanacağı yöntem ve teknikleri seçer.

b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.

T.K.6.3. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme

a) Konuşma amacını belirler.

b) Konuşma konusunu belirler.

c) Konuşma türünü belirler.

T.K.6.9. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme

a) Nefesini doğru ayarlar.

b) Kelimeleri doğru telaffuz eder.

c) Sesin şiddetini ayarlar.

ç) Doğru vurgu ve tonlamayla konuşur.

T.K.6.22. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme

a) Kullanacağı söz varlığı unsurlarını aralarındaki anlam ilişkilerini dikkate alarak belirler.

b) Aynı anlamı farklı söz varlığı unsurlarıyla (eş ve yakın anlamlı kelime, zıt anlamlı ve eş sesli kelime, çağrıştırdığı kelime; atasözü, deyim, kalıp söz, terim, ikileme, pekiştirme) ifade eder.

c) Söz varlığı unsurlarını bağlama uygun kullanır.

T.K.6.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Konuşma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak konuşan kimliğinin gelişimine yön verir.

c) Konuşmalarından oluşan ürün ve seçki dosyası (ses kaydı, konuşma metni, sunum videosu, çoklu medya ögeleri vb.) oluşturur.

OKUMA

T.O.6.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme

a) Amacı, ilgi ve ihtiyaçları, materyalin özellikleri, süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz ederek görüş oluşturur.

b) Analiz sonuçları doğrultusunda metin ve diğer yardımcı materyalleri (sözlük, ek kaynak vb.) seçer.

c) Seçimleri üzerinde zamana bağlı değişime/üst bilişsel izlemeye dayalı düzenlemeler yapar.

T.O.6.2.Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme

a) Faaliyetin amacını, ilgi ve ihtiyaçlarını, materyalin özelliklerini, süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz ederek görüş oluşturur.

b) Metnin tür özellikleri ve içeriğinden hareketle okuma hızı, duraklama, vurgu, tonlama ve telaffuzu, anlamı yansıtacak biçimde düzenleyerek metni sesli okur.

c) Metnin tür özellikleri ve içeriğinden hareketle okuma hızı ve duraklamaları, anlamı yansıtacak biçimde düzenleyerek metni sessiz okur.

T.O.6.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme

a) Faaliyetin amacını, ilgi ve ihtiyaçlarını, materyalin özelliklerini, süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz ederek görüş oluşturur.

b) Analiz sonuçları doğrultusunda okurken kullanacağı strateji ve yöntemleri seçer ve seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.

T.O.6.4. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme

a) Okuyacağı metnin başlık, görsel ve/veya belirli bir bölümünden hareketle içerikle ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) Metnin içeriği veya sonraki bölümleriyle ilgili mantıklı tahminde bulunur.

c) Tahmininin doğruluğunu kontrol edip yargıya ulaşır.

T.O.6.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

a) Metnin bağlamından söz varlığı unsurlarının anlamıyla ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) Söz varlığı unsurlarının anlamına ilişkin mantıklı tahminde bulunur.

c) Tahminin doğruluğunu kaynaklardan (sözlük, başvuru kitapları), ebeveyn veya öğretmenden yardım alarak kontrol edip yargıya ulaşır

OKUMA

T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme

a) Metin ve varsa ona eşlik eden görsellerden hareketle bağlama/konuya dair ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar.

b) Metinde doğrudan verilen bilgileri (tanımı verilen kavram, düşünce, yönerge, iletilmek istenen mesaj, açıkça ifade edilen ana fikir vb.) belirler.

c) Gerektiğinde iletilen mesajın gerektirdiği tepkiyi verir.

T.O.6.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Metnin içeriğini yansıtan anahtar kelimeleri belirler.

b) Anahtar kelimelerin metinle ilişkisini ortaya koyar.

T.O.6.21. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Metnin anahtar söz varlığı unsurlarını belirler.

b) Belirlenen söz varlığı unsurlarının anlam ilişkilerini inceler.

T.O.6.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Okuma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak okur kimliğinin gelişimine yön verir.

YAZMA

T.Y.6.1. Yazma sürecini yönetebilme

a) Amaç, bağlam ve olanaklarını analiz ederek yazma konusunu, hedef kitlesini, dijital de dâhil yazma aracı ve ortamını belirler.

b) Yazılı etkileşiminde yazışmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırmayla ilgili uygun selam ve hitap ifadelerini kullanır.

c) Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde içerik ve süreçle ilgili gerekli seçim ve düzenlemeleri yapar.

T.Y.6.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme

a) Yazma şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, bağlamı ve olanakları doğrultusunda kullanacağı stratejileri seçer.

b) Yazma şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, bağlamı ve olanakları doğrultusunda kullanacağı yöntem ve teknikleri seçer.

T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme

a) Yazma amacına uygun paragraf türünü seçer.

b) Yazma amacına uygun metin yapısını seçer.

T.Y.6.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme

a) Kullanacağı söz varlığı unsurlarını aralarındaki anlam ilişkilerini dikkate alarak belirler.

b) Aynı anlamı farklı söz varlığı unsurlarıyla (eş ve yakın anlamlı kelime, zıt anlamlı ve eş sesli kelime, çağrıştırdığı kelime; atasözü, deyim, kalıp söz, terim, ikileme, pekiştirme) ifade eder.

c) Söz varlığı unsurlarını bağlama uygun kullanır.

ç) Gerektiğinde yazısında söz varlığı unsurlarının görsel karşılığını kullanır.

T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

a) Yazım kurallarını uygular.

b) Noktalama işaretlerini uygun biçimde kullanır.

T.Y.6.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Yazma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak yazar kimliğinin gelişimine yön verir.

c) Yazılarından oluşan ürün ve seçki dosyası (sözlük, günlük, anı, gezi, şiir, alıntılar seçkisi, atasözü ve deyim vb.) oluşturur.

DİNLEYELİM/İZLEYELİM-ANLAYALIM

Hazırlanalım

Aşağıda istenenleri ön bilgilerinizden hareketle yazınız.

1. Sizce bir dilin zenginliğini belirleyen unsurlar nelerdir?

Söz varlığı unsurları (atasözleri, deyimler, kalıp sözler vb.) şiirler, hikâyeler, çok anlamlılık, mecaz anlamlılık, türküler, tekerlemeler, ninniler, masallar...

2. Aşağıdaki yönergeleri takip ederek bilmeceler, atasözleri ve manilerle ilgili etkinlikleri tamamlayınız.

a. Aşağıdaki bilmecelerin cevaplarını karşılarındaki boşluğa yazınız.

Parmağı var, canı yok; damarı var, kanı yok. ….eldiven……

Ben giderim, o gider; yanımda tin tin eder. ….gölge……

Bilmece, bildirmece, el üstünde kaydırmaca. ….sabun……

b. Aşağıdaki görsel grupları birer atasözünü temsil etmektedir. Verilen görsellerden hareketle her bir görsel grubunun temsil ettiği atasözünü tahmin edip altlarına yazınız.

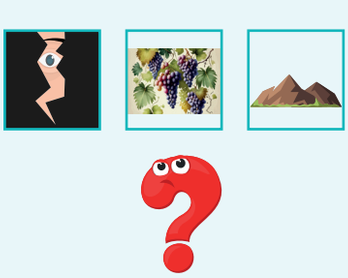

Bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ olur.

Bir elin nesi var, iki elin sesi var.

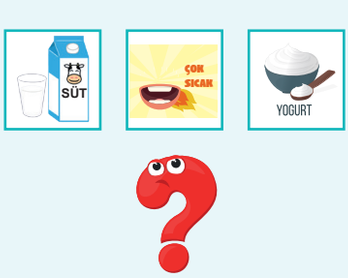

Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer.

c. Aşağıda bazı harfleri eksik bırakılmış maniler bulunmaktadır. Eksik bırakılan yerlere uygun harfleri yazarak manileri tamamlayınız.

Man**i** maniyi aç**a**r	B**a**hçem**i**zin g**ü**lleri	Dertl**i**yim dereliyim
Man**i** b**i**lmeyen k**a**çar	Co**ş**turur b**ü**lbüll**e**ri	Sorsa**n** ya nere**l**iyim
G**e**lin man**i** diy**e**lim	Ben**i**m öğr**e**tmenim**i**n	Her a**ğ**aç ye**ş**illenmiş
Mani d**e**fteri a**ç**ar	Öp**ü**lesi ell**e**ri	Ben niy**e** kar**a**lıyım

Etkili Dinleyelim

Bu bölümde "Hacivat ve Karagöz ile Bilmecelerimiz" **adlı bir metin dinleyeceksiniz. Metni dinlemeden önce yöntem ve materyal seçimlerinizi yaparak dinleme sürecinizi yönetiniz.**

Aşağıdaki yöntemlerden metni dinleme sürecinde kullanacağınız birini seçerek "✗" ile işaretleyiniz. Seçiminizin gerekçesini yazınız.

Aşağıdaki yöntemlerden metni dinleme sürecinde kullanacağınız birini seçerek "✗" ile işaretleyiniz. Seçiminizin gerekçesini yazınız.

☐ Not alarak dinleme
Tercih nedenim: .....
.....

☐ Katılımsız dinleme
Tercih nedenim: .....
.....

☐ Empati kurarak dinleme
Tercih nedenim: .....
.....

Dinleme sürecinde aşağıdaki materyallerden ihtiyaç duyacağınız düşündüklerinizi "✗" ile işaretleyip nedenini yazınız.

☐ Türkçe sözlük
Çünkü .....
.....

☐ Genel ağ
Çünkü .....
.....

☐ Not defteri
Çünkü .....
.....

Hacivat ve Karagöz ile Bilmecelerimiz

"Etkili Dinleyelim" **bölümünde yaptığınız seçimlerden hareketle** "Hacivat ve Karagöz ile Bilmecelerimiz" **adlı metni yandaki karekodu okutarak dinleyiniz.**

Söz Varlığı

Aşağıda Hacivat'ın Karagöz'e farklı bir konuşma esnasında sorduğu bilmeceler ve Karagöz'ün verdiği cevaplar yer almaktadır. Ancak Karagöz, yine yanlış cevaplar vermiştir. Her bir bilmecenin doğru cevabı, dinlediğiniz "Hacivat ve Karagöz ile Bilmecelerimiz" metninde geçen kelimelerden biridir.

Bu kelimeleri, dinlediğiniz metinden belirleyiniz. Belirlediğiniz kelimelerin anlamlarını TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten bularak yazınız.

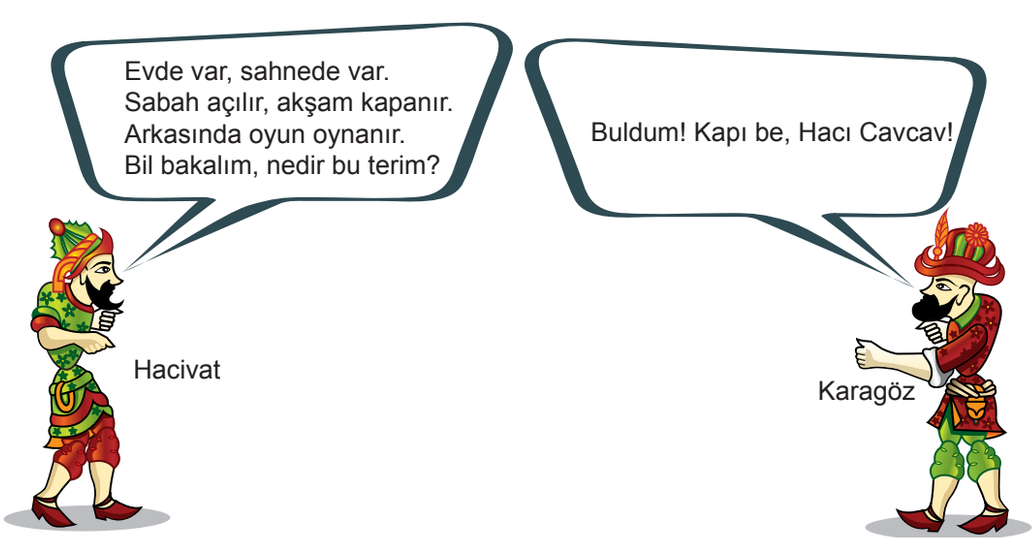

Kelime: Perde

Sözlük Anlamı: Bir sahne eserinin büyük bölümlerinden her biri

Kelime: Sadaka.

Sözlük Anlamı: Karşılık beklemeden ihtiyaç sahiplerine, fakirlere verilen para, mal vb.

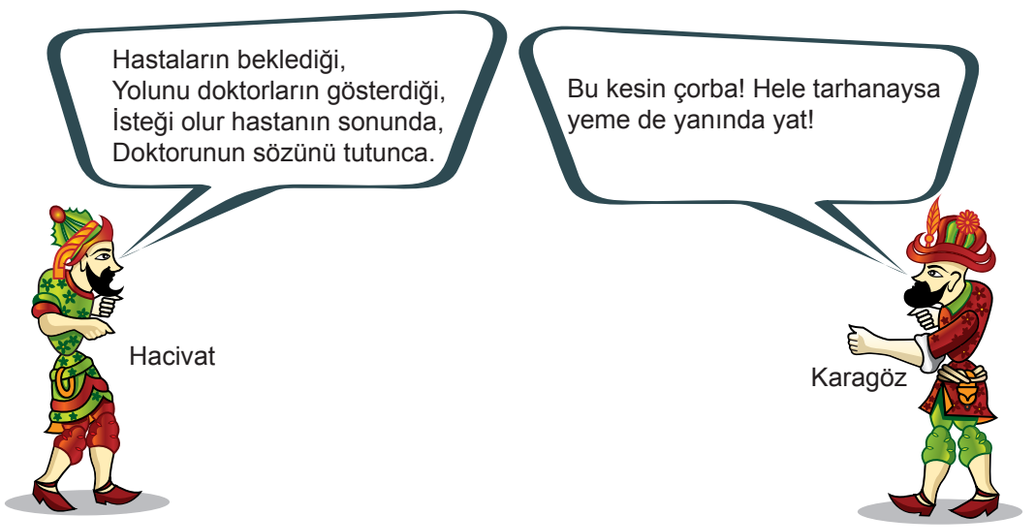

Kelime: Şifa.

Sözlük Anlamı: Bedensel veya ruhsal bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma; onma.

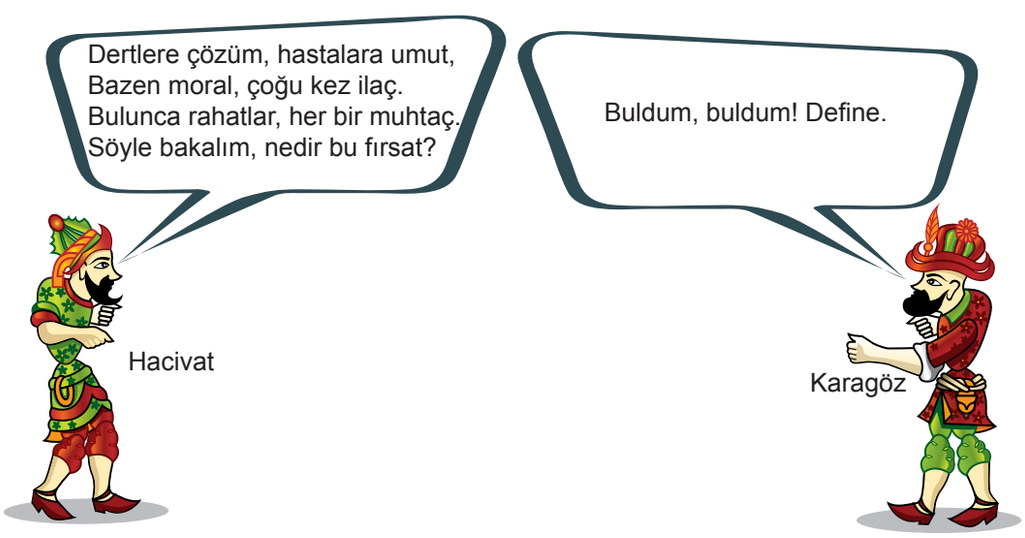

Kelime: Deva.

Sözlük Anlamı: Çare. Tedavi yolu.

Tamamlayalım

Aşağıdaki cümlelerde verilen boşlukları "Karagöz ve Hacivat ile Bilmecelerimiz" **adlı metne göre doldurunuz.**

- Hacivat'ın sorduğu "Sokaktan aldım bir tane, eve geldim bin tane." bilmecesinin doğru cevabı ..."nar"... iken Karagöz ..."tahtakurusu"... diyerek bilmeceyi yanlış cevaplamıştır.
- Hacivat, saat bilmecesini sorarken saatin ..."canlı"... olmadığını fakat ..."canlı gibi"... olduğunu söyleyerek ipucu verir.
- Karagöz, bilmeceler konusundaki öz güvenini ..."Ben demek, bilmece demek."... cümlesiyle dile getirmiştir.
- Karagöz, Hacivat'ın "Hastalara şifa, dertlilere deva." sözünü ..."dilenci duasına benzettiği"... için buna "Verin şu fakire beş on para sadaka." diye cevap vermiştir.
- Hacivat'ın sorduğu son bilmecenin cevabı metinde verilmemiştir. Bu bilmecenin cevabı şudur: "limon".

Dinleme Aynası

Dinleme sürecindeki performansınızı değerlendirmek ve gelişiminizi izlemek için aşağıdaki çalışmayı yapınız.

- Dinleme sürecinde kullandığım yöntem, anlama becerimi

☐ destekledi. ☐ kısmen destekledi. ☐ desteklemedi.

Çünkü .....

- Dinleme sürecinde kullandığım materyaller, çalışmalardaki performansıma

☐ katkıda bulundu. ☐ kısmen katkıda bulundu. ☐ katkıda bulunmadı.

Çünkü .....

- Söz varlığının anlamına yönelik tahminlerimde

☐ başarılıydım. ☐ kısmen başarılı oldum. ☐ başarılı değildim.

Çünkü .....

- Metnin içeriğine yönelik bilgileri

☐ tespit ettim. ☐ kısmen tespit ettim. ☐ tespit etmedim.

Çünkü .....

- Sonraki dinleme süreçlerimde kendimi geliştirmek için şunları yapmayı düşünüyorum:

.....

.....

Dilimizin Zenginliği

"Dilimizin Zenginliği" **adlı metni dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınarak dinleyiniz.** (Dinlemek/izlemek için yandaki karekodu okutunuz.)

Anahtar Kavramlar

"Dilimizin Zenginliği" **adlı metinde geçen bazı kelime ve kelime grupları aşağıda verilmiştir. Bunlardan bazıları, metnin anahtar kelime ya da kelime gruplarıdır.**
Anahtar kavramları belirleyerek bunları, dinlediğiniz metinle kelimenin/kelime grubunun ilişkisini anlatan uygun cümlenin karşısına yazınız.

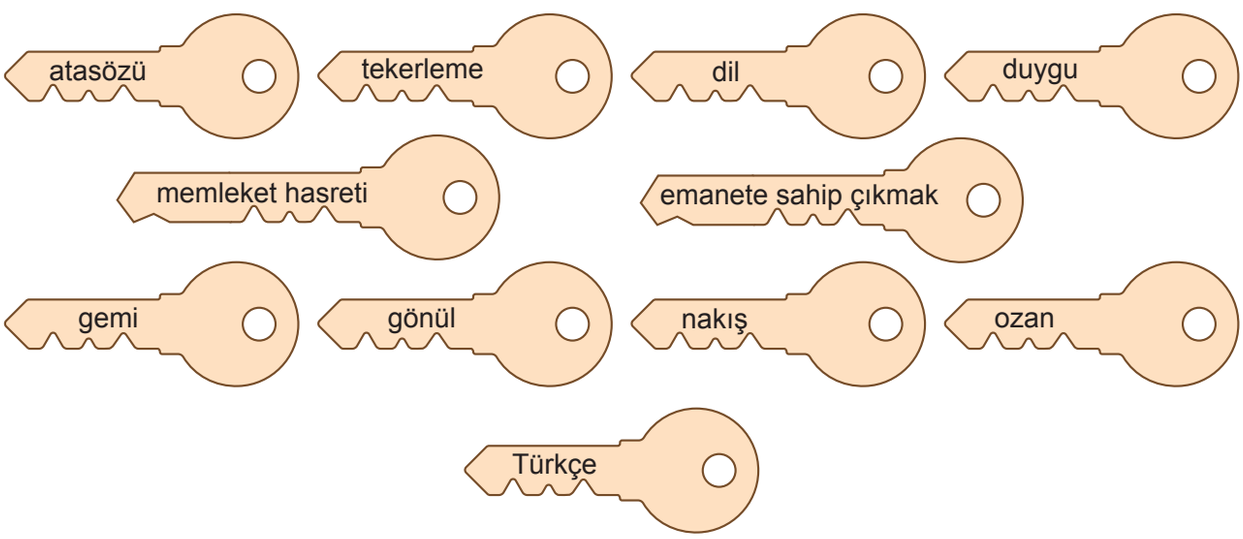

Anahtar Kelimenin/Kelime Grubunun Metinle İlişkisi	Anahtar Kelime/Kelime Grubu
Metinde bu kelimenin tanımı yapılmıştır.	dil
Metnin genelinde bu kelimenin öneminden bahsedilmiştir.	Türkçe
Dilimizin zenginliğini gösteren bu unsurla ilgili örnek verilmiştir.	tekerleme
Dilimizin zenginliğini gösteren söz varlığı unsurlarından biridir.	atasözü
Bu, metnin ana düşüncesini yansıtan bir kelime ya da kelime grubudur.	emanete sahip çıkmak

Anlam ilişkileri

"Dilimizin Zenginliği" **adlı metinde geçen bazı kelimeler aşağıda verilmiştir. Kelimeler arası anlam ilişkilerinden** (eş ve yakın anlamlı, zıt anlamlı, eş sesli kelime) **hareketle etkinliği yapınız.**

1. Görselde verilen kelimelerin eş anlamlılarını altlarındaki ilgili alana yazınız.

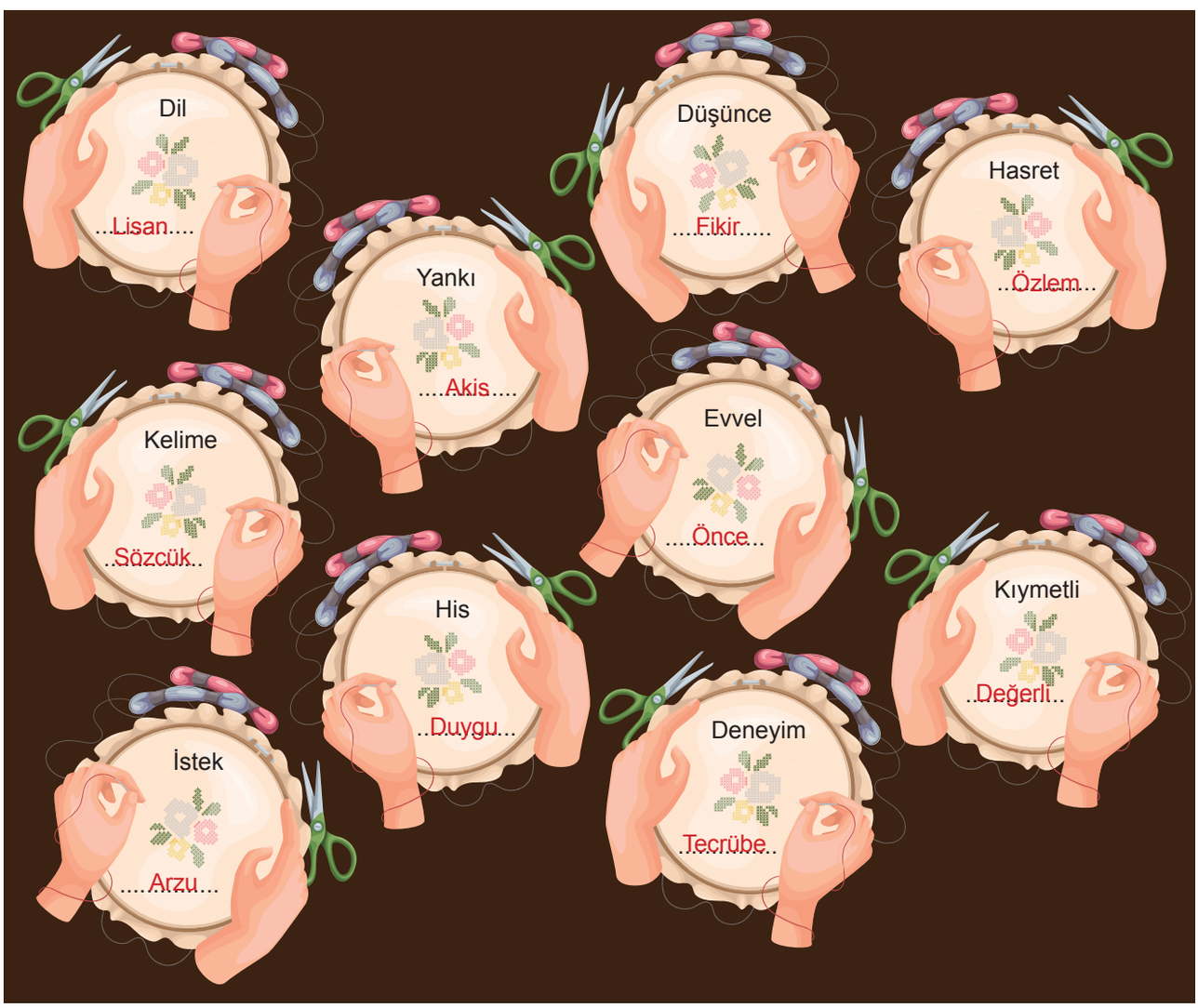

2. Tablodaki cümlelerde altı çizili verilen kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini belirleyerek ilgili alana yazınız. Bu anlam ilişkilerini taşıyan başka kelimeleri aynı ya da ayrı ayrı cümle içerisinde kullanınız.

Cümleler	Anlam İlişkisi	Örnek Cümle
Deyimlerimiz, Türkçemizin güç sahibi bir dil olmasını sağlayan unsurlardandır. Şiirlerimiz, tarifi güç duyguları birer nakış gibi gönüllere işliyor.	Eş sesli (Sesteş) Kelimeler	Dedesinin üzüm bağında koşarken ayakkabısının bağı çözüldüğü için düşmüş.
Bu güzelliklerle dolu bahçemizi canlı tutarak hem geçmişimize sahip çıkıyor hem de geleceğimize kıymetli emaneti aktarıyoruz.	Zıt (Karşıt) Anlamlı Kelimeler	Kullanmadığı eski kitaplarını geri dönüşüme vererek dolabında yeni kitaplarına yol açtı.

BEN DE KONUŞURUM

Aşağıdaki konulardan birini bir konuşma hazırlamak üzere seçerek "X" ile işaretleyiniz. Konuşmanızı, verilen yönergeye uygun biçimde ve şu hususlar doğrultusunda hazırlayınız:

- Konuşmanızda yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanmaya özen gösteriniz.
- Konuşmanızda deyim, atasözü, ikileme gibi Türkçenin anlatım gücünü yansıtan söz varlığı unsurlarına yer veriniz.
- Kelime tekrarına düşmemek için eş ve yakın anlamlı sözcüklerden yararlanmaya, etkileyiciliği arttırmak için zıt anlamlı sözcükleri bir arada kullanmaya özen gösteriniz.
- Seçtiğiniz konuyla ilgili verilen yönergeler doğrultusunda konuşmanızı yapınız.

Deyimler: "Beni çok az kullanıyorlar, kullandıklarında da yanlış anlamda kullanıyorlar. Değerimi anlatabilir misin?"

Deyim Anlatma Yönergesi

- Anlatacağınız deyimi belirleyiniz.
- Bu deyimin ortaya çıkış hikâyesini araştırarak öğreniniz ve bunu konuşmanızda kullanınız.
- Deyimin anlamını söyleyiniz.
- Deyimin hangi durumlarda kullanıldığını örneklerle açıklayınız.
- Deyimlerin doğru kullanılmasının önemine vurgu yapınız.
- Konuşmanızın etkileyici olması için vurgu ve tonlamalara dikkat ediniz.
- Konuşmanızın başlangıcında, devamında ve bitişinde uygun hitap ve selam ifadeleri kullanmaya özen gösteriniz.

Masal: "Beni okurken hayallere daldın. Şimdi, kendini de dâhil ederek, bana yeni bir son oluşturup beni tekrar anlatır mısın?"

Masal Anlatma Yönergesi

- Anlatmak için bir Anadolu masalı belirleyiniz.
- Masalı okuyup olay ve karakterler hakkında bilgi sahibi olunuz.
- Masala nerede ve ne zaman dâhil olacağınızı belireyiniz.
- Karakterlerle karşılaşma anınızı ve olayın içine dâhil olma sürecinizi anlatınız.
- Uygun bir son için masaldaki sorunu nasıl çözdüğünüzü anlatınız.
- Masalınızla nasıl bir ders verdiğinizi belirtiniz.
- Masalı başlatma, sürdürme ve sonlandırma yerlerinde uygun tekerlemeleri söylemeyi unutmayınız.
- Etkileyici bir masal anlatımı için karakter ve duygu değişimlerini ses tonunuza yansıtınız.

Konuşmanıza başlamadan önce aşağıdaki çalışmaları yapınız ve alıştırmaları uygulayınız.

1. Adım: Konuşmaya Hazırlık

- Konuşmamın konusu: .....
.....
- Konuşmamın amacı: .....
.....
- Konuşmamın Türü:
  - ◯ Bilgilendirici bir konuşma
  - ◯ Olaya dayalı bir konuşma
- Konuşmada Kullanacağım Yöntem: (Birden fazla seçim yapabilirsiniz.)

☐	Katılımlı konuşma	Dinleyiciler ile etkileşim içinde konuşmanızı yapabilirsiniz.
☐	Yaratıcı konuşma	Hikâye unsurlarını farklı açılardan ele alabilir, hatta bu içeriğe hayal gücünüzle karakter ve diyaloglar ekleyebilirsiniz. Ya da hayalî bir soruna kendi çözümlerinizle katkıda bulunabilirsiniz.
☐	Empati kurarak konuşma	Seçtiğiniz konudaki karakterin/kavramın yerine kendinizi koyabilir, bu karakterle/kavramla ilgili vereceğiniz örnek olay/durumu kendi yaşantınızdan örnek vererek anlatabilirsiniz.
☐	Hafızada tutma tekniği	Konuşma içeriğinizin anahtar kelimelerini zihninizde kodlayabilir; sunumda kullanacağınız atasözü, deyim, ikileme vb.ni zihninizde tutarak konuşabilirsiniz.

2. Adım: Ses ve Nefes Hazırlığı

- İyi bir konuşma için doğru bir nefes tekniği uygulamalısınız. Göğüs yerine karın boşluğunu (diyaframı) kullanarak nefes almalısınız. Bunun için burnunuzdan derin bir nefes alınız ve karın boşluğunuzun şiştiğini hissediniz.
- Kelimeleri ve heceleri tane tane söyleyerek nefes tüketiminizi dengeleyiniz.
- Uygun yerlerde nefes alarak nefes kontrolünüzü sağlayınız. Uzun cümlelerde nefesinizi tüketmemek için anlam bütünlüğünü bozmayacak şekilde küçük duraklamalar yapınız.
- Cümlenizde öne çıkarmak istediğiniz kelime/kelime grubunu vurgulayarak söyleyiniz.
- Sesinizi ortama göre ayarlayarak içeriğe uygun doğru tonlamayla konuşunuz.
- Kelimeleri ölçünlü (standart) Türkçe ile doğru sesletimle (telaffuzla) söylemeye özen gösteriniz.

3. Adım: Sesletim Çalışması

Aşağıda üç grup hâlinde verilen tekerlemelerin içinden birer tanesini seçip "2. Adım"da verilen "Ses ve Nefes Hazırlığı" tekniklerini kullanarak okuyunuz. Okurken okuma hızınıza değil; sesletiminizin doğru olmasına ve tane tane okumaya odaklanınız.

1. Grup Tekerlemeler

YARAMAZ
Gördüm, gördüm, gördüm.
Dur, bağırma avaz avaz,
Neyi gördün, a yaramaz?
Kırlar çiçek açtı, açtı.
Kırlangıçlar uçtu, uçtu.
Ah, ne hoştu; ne hoştu!
Kar eridi, sular coştu.
Oh, ne hoştu; ne hoştu!

VAR, YOK
Odun buldum, kibrit yok;
Kibrit buldum, odun yok.
Para buldum, cüzdan yok;
Cüzdan buldum, para yok.
Bir at buldum, meydan yok;
Meydan buldum, bir at yok.
Yok, yok, yok…

2. Grup Tekerlemeler

Kırk kanatlılardan Kırıkkaleli kırkayak
Kıkırdayarak kırık kırak yerken
Kırık kanadına kırıntılar döküldü.

Al şu takatukaları, takatukacıya götür.
Takatukacı takatukaları takatukalamazsa
Takatukaları takatukalatmadan geri getir.

Bu yoğurdu sarımsaklasak da mı saklasak,
sarımsaklamasak da mı saklasak?
Bu yoğurdu mayalamalı da mı saklamalı,
mayalamamalı da mı saklamalı?

Âdem madene gitmiş.
Âdem madende badem yemiş.
Mademki Âdem madende badem yemiş,
Niye bize getirmemiş?

3. Grup Tekerlemeler

- Bir berber bir berbere, "Bre berber! Gel, beraber bir berber dükkânı açalım." demiş.
- Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortada su şişesi.
- Şemsipaşa Pasajı'nda sesi büzüşesiceler.
- Üç tunç tas has hoş hoşaf.

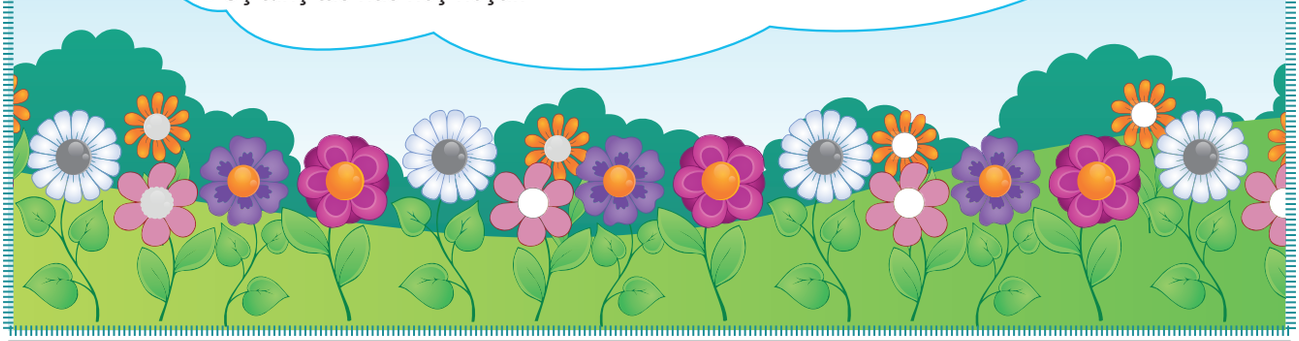

Konuşma Aynası

"Ben de Konuşurum" **bölümdeki performansınızı** "Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Formu" **doğrultusunda değerlendiriniz. Değerlendirmenizde konuşma performansınıza 1-4 arası puan veriniz.**

KONUŞMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU	
Adı ve Soyadı: **Numarası:**	**Tarih:**
Aşağıdaki ifadeleri konuşma sürecindeki performansınıza göre puanlayınız. (1: Geliştirilmeli, 2: Orta, 3: İyi, 4: Çok İyi)	
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	**Puan**
Amacım doğrultusunda konuşma yöntemimi belirledim.	
"Sesletim Çalışması"nı yönergelere uygun şekilde uyguladım.	
Konuşmamda atasözü, deyim ya da yeni öğrendiğim sözcükleri kullandım.	
Konuşmamda kelimeler arasındaki eş, zıt, eş sesli gibi ilişkileri dikkate aldım.	
Konuşmamda içeriğe uygun örnekler verdim.	
Konuşma içeriğini bütünlük ve tutarlılık içerisinde sürdürdüm.	
Kelimeleri doğru telaffuz ettim.	
Vurgu ve tonlamayı içeriğe uygun ayarladım.	
Uygun yerlerde küçük duraklamalar yaparak nefesimi kontrol ettim.	
Sesimi ortama göre ayarladım.	
Açık ve akıcı bir anlatımla konuşmamı sürdürdüm.	
Dinleyicilerin sorularını açık, anlaşılır ve nazik bir biçimde cevapladım.	
Konuşmamın başlangıcında ve bitişinde uygun selam ve hitap ifadeleri kullandım.	
TOPLAM PUAN	

Değerlendirme sonucunda güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyip gelişiminizi izleyiniz.

Konuşmamda beğendiğim yönlerim:

.....

.....

.....

Konuşmamda beğenmediğim yönlerim:

.....

.....

.....

.....

Sonraki konuşmalarımı geliştirmek için şunları yapmayı planlıyorum:

.....

.....

.....

.....

OKUYALIM-ANLAYALIM

Hazırlanalım

1. Adınızın anlamını ve varsa size verilme hikâyesini yazınız.

.....

.....

.....

2. Bu bölümde okuyacağınız "Türklerde Ad Verme Geleneği" **başlıklı metinde sizce hangi kültürel ve sosyal unsurlardan bahsedilmiş olabilir?**

Çocuklara ad verme, Türk kültürü, aile büyükleri, ad vermenin geçmiş ve günümüzdeki durumu.

.....

.....

Planlayalım

Bu bölümde "Türklerde Ad Verme Geleneği" **adlı bir metin okuyacaksınız. Okumayı bir yolculuk olarak hayal ediniz. Bu yolculuktan önce amacınızın, kullanacağınız ulaşım aracının, yol durumunun, sürenizin, yanınıza alacağınız malzemelerin belirlenip kontrol edilmesi gerekiyor.**

Okuma yolculuğuna başlamadan önce "Türklerde Ad Verme Geleneği" **adlı metne hızlıca göz atınız. Ardından aşağıdaki çalışmaları yaparak okuma sürecinizi yönetiniz.**

Varacağım Yer/Amacım

Metni hangi amaçla okuyacağınızı seçip "✘" ile işaretleyiniz. Aşağıdakilerden farklı bir okuma amacınız varsa "Diğer" kısmını işaretleyerek amacınızı yazınız. (Birden fazla seçim yapabilirsiniz.)

- ◯ Türk kültüründe nasıl ad verildiğini öğrenmek
- ◯ Metindeki kültürel bilgileri belirlemek
- ◯ Çeşitli ad örneklerine erişmek
- ◯ Ad verme geleneğinin günümüzdeki durumunu öğrenmek
- ◯ Diğer:.....

Yol Durumu/Metnin Türü

Göz atarak yaptığınız okuma sonucunda metnin nasıl bir yapıya sahip olduğunu belirleyip "✘" ile işaretleyiniz.

◯ Bilgilendirici/Açıklayıcı

◯ Öyküleyici/Kurgusal

◯ Duygu yüklü/Şiirsel

İhtiyaç Listesi

Amacınızdan, metin türü ve okuma ortamınızdan hareketle okuma yolculuğunuzda aşağıdaki malzemelerden hangisini/hangilerini kullanacağınızı belirleyiniz. Belirlediğiniz malzemelerin yanındaki alanı "✘" ile işaretleyiniz.

◯ Türkçe Sözlük

◯ Kişi Adları Sözlüğü (Elektronik ortam)

◯ Genel ağ/Ansiklopedi

◯ Renkli/Kurşun kalem

◯ Çalışma kâğıdı

Yolculuk/Okuma Sürem

Bu bilgiler doğrultusunda okuma yolculuğumun ..... dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Ulaşım Aracım/Okuma Yöntemim

Yukarıdaki seçiminizi ve okuma sürenizi göz önünde bulundurunuz. Tahmin etme stratejisiyle birlikte yararlanacağınız okuma yöntemini belirleyerek ilgili alanı "✘" ile işaretleyiniz.

◯ Not alarak okuma

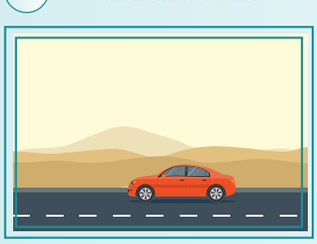

◯ İşaretleyerek okuma

◯ Özetleyerek okuma

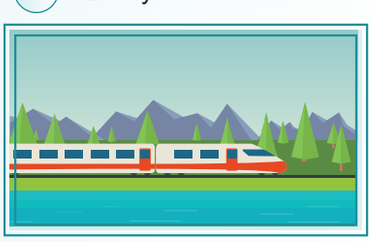

Okuyalım

"Planlayalım" **bölümünde yaptığınız seçimler doğrultusunda** "Türklerde Ad Verme Geleneği" **adlı metni sesli okuyunuz. Sesli okurken** "tahmin etme stratjisini" **uygulamak için metinde numaralandırılmış yerlerde mola vererek (durarak)** "Durak/İstasyon" **bölümündeki ilgili soruya yönelik tahminlerinizi gerekçeleriyle birlikte yazınız.**

Sesli okumada anlamı doğru yansıtmak için aşağıdaki noktalara dikkat ediniz:

- Dik ve rahat bir duruşla oturma konumunuzu ayarlayınız.
- Noktalama işaretlerine uygun duraklamalar yapınız.
- Doğru vurgu, uygun tonlamayla sesleri yutmadan okumaya dikkat ediniz.
- Okuma hızınızı çok hızlı veya çok yavaş olmayacak şekilde dengeleyiniz.
- Sesinizi ortama uygun şekilde ayarlayınız.

Türklerde Ad Verme Geleneği

Ad; insanlar için, milletler için var olmanın ilk belgesidir. Ad almak, kişi için bireysel ve millî anlamda resmen varlık bulmanın simgesidir. Bir milletin yaşayışı, inançları, kültürel değerleri adlarına da yansıdığından "ad ve ad verme" incelenmeye değer bir konudur.

İlk yazılı kaynaklarımızdan, destanlarımızdan itibaren Türklerde ad vermeyle veya ad almayla ilgili bazı gelenekleri görebiliyoruz. Oğuz Kağan Destanı'nda kişiler yaptıkları işe, gösterdikleri hünere göre ad alırlar. Oğuz Kağan; şehri iyi koruyan Uruz Bey'in oğluna Saklap, ağaçtan sal yapan Uluğ Ordu Bey'e Kıpçak, karlı dağlardan atını bulup sağ salim getiren kişiye Karluk adlarını vermiştir. Benzer şekilde duvarları altından, pencereleri gümüşten, çatısı demirden, kapısı kilitli evi açacak kişiye Kalaç adını Oğuz Kağan vermiştir.

Türklerde ad verme geleneğinin en ilginç örneklerinden bazıları da Dede Korkut Hikâyeleri'nde görülür. **(1)**

1. Durak/İstasyon

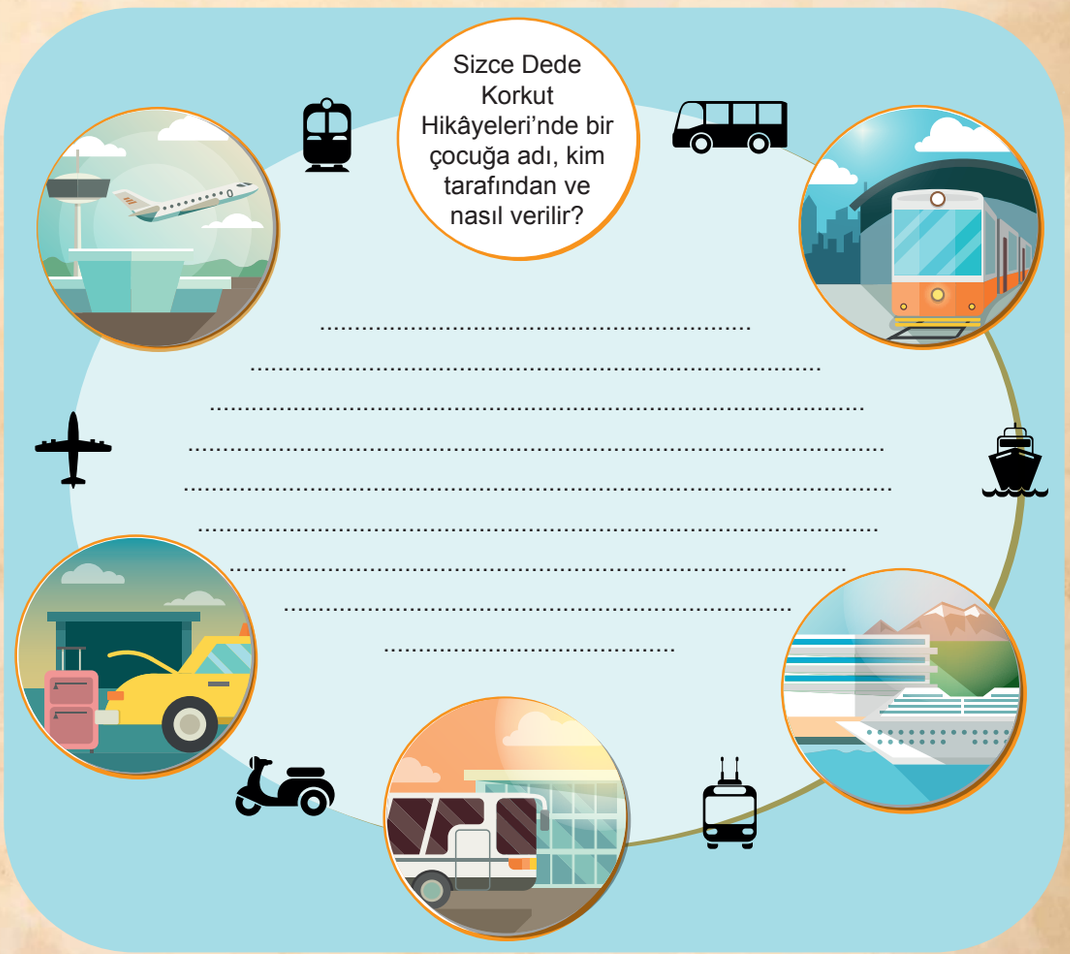

Dede Korkut Hikâyeleri'nde bir çocuğun ad alması için ses getirecek bir iş yapması, bir kahramanlık göstermesi gerekir. Kişi adsız olamayacağı için bu gelenek çocuğun kahraman olmasını, önemli bir iş yapmasını gerektirmektedir. Böylece çocuk, adını bileğinin hakkıyla kazanır.

Dede Korkut Hikâyeleri'nde ad veren kişi, Dede Korkut'tur. Dede Korkut, Boğaç ve Bamsı Beyrek'ten başka bir de Basat'a ad vermiştir. Ad verirken de "Adını ben verdim, yaşını Allah versin!" diye iyi dileklerde bulunur. Dede Korkut Hikâyeleri'nde Dede Korkut; diğer destanlarda ise saygı duyulan, yaşlı bir kişi çocuğa ad koyar. Çocuk; toplumun geleceği, neslin devamı, soyun ve vatanın koruyucusudur. Bundan dolayı değeri çok yüksek olan çocuğun adını da yine toplum tarafından en çok değer verilen, saygı duyulan birisi koymaktadır.

Türkiye Türklerinde yeni doğan çocuğa doğduktan birkaç gün sonra (genellikle üç gün veya bir iki hafta sonra) bir tören yapılarak ad verilir.**(2)**

2. Durak /İstasyon

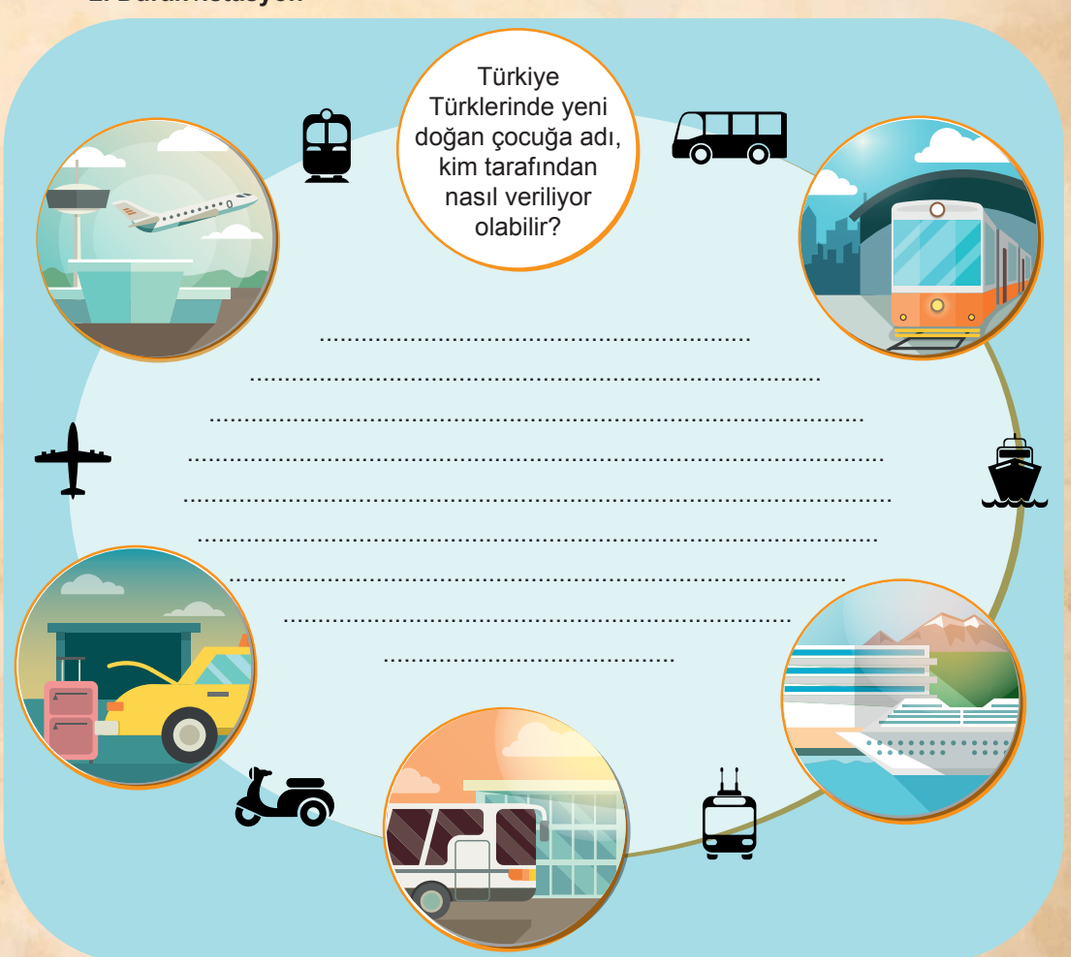

Çocuğun adı genellikle evin en yaşlısı tarafından verilir. Bazen de eve çağrılan hoca veya cami imamı, çocuğun kulağına ezan okuyarak adını verir. Çocuğa ad verilirken bir tören düzenlenir. Törenlerde ziyafet verilir; gelen konuklar yedirilir, içirilir ve eğlendirilir. Çocuğa törenle ad verilmesi, çocuğun topluma kabul ettirilmesi ve çocuğa kişilik kazandırılmasıdır. Çocuk, törenle kendisine verilen adla birlikte yeni bir dünyaya geçmekte, bulunduğu toplumda yeni bir statü kazanmaktadır.

Türklerde belirli günlerin etkisiyle ad verme de sık sık görülür. **(3)**

3. Durak/İstasyon

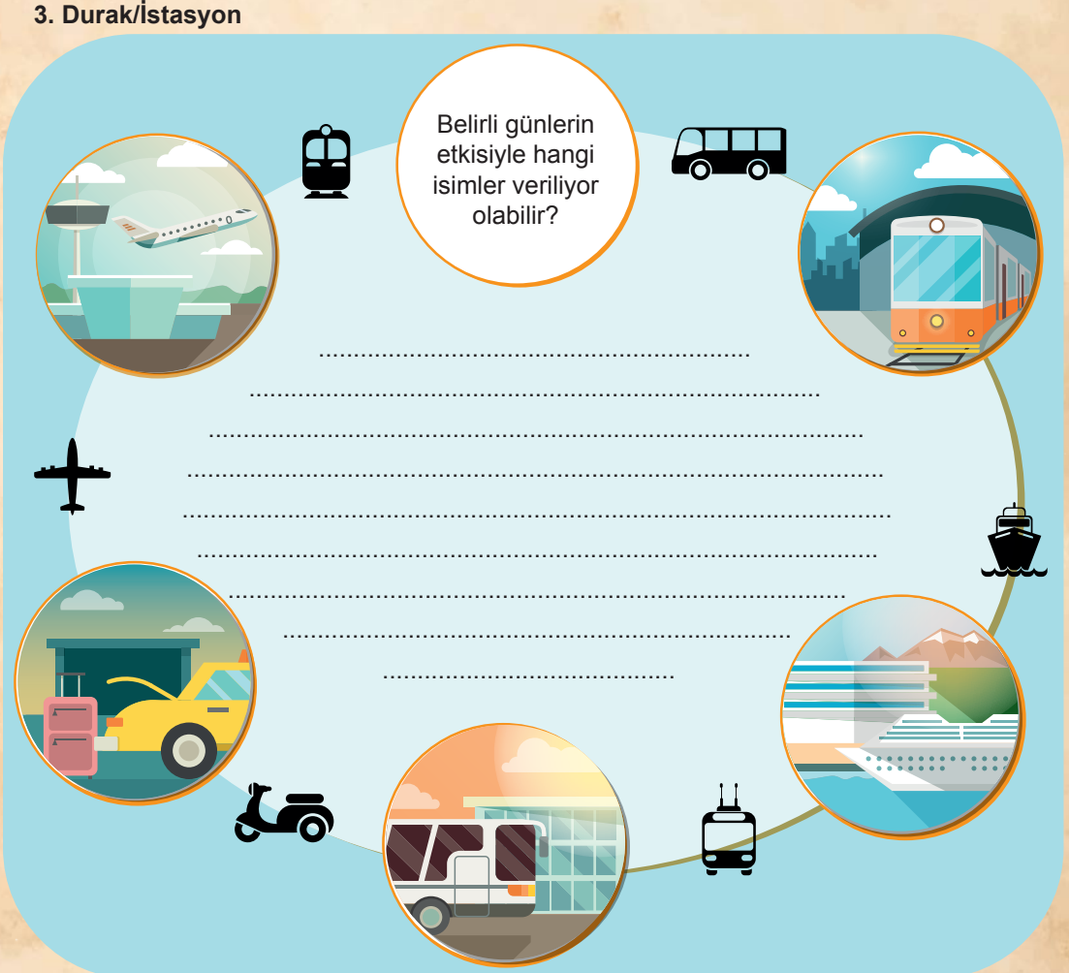

Çocuklara doğduğu mevsimi, günü, geceyi yansıtan adların verildiği görülür. Kadir Gecesi'nde doğan çocuğa Kadir; ramazanda doğana Ramazan; bayramda doğana Bayram; Recep, Şaban aylarında doğanlara Recep, Şaban; arife günü doğan çocuklara Arif, Arife; Mevlit Kandili'nde doğan çocuğa Mevlit; sabahleyin doğan çocuğa Seher; Kurban Bayramı arifesinde doğan kız çocuğa Hacer adı verilmektedir.

Bütün Türklerdeki adlar belli bir geleneğe, inanca dayanıp Türklerin yaşadığı her dönemde ve coğrafyada benzerlikler göstermiştir. Bundan dolayı Türk kişi adları, anlamlı ve güzeldir. Hemen her yerde ortak olan ve belli inançları, gelenekleri yansıtan Türkçe adlar, Türklerdeki ad verme psikolojisini ve ad vermede etkili olan unsurları göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Ar. Gör. Ercan ALKAYA
(Düzenlenmiştir.)

Tahmin Kontrol Noktası

Metni okuduktan sonra duraklardaki tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz. Bunun için öncelikle aşağıdaki karakterlerden birini seçiniz. Her tahmininiz için hedef tahtasındaki uygun değerlendirmenin altındaki kutuya tahmininizin ait olduğu durak/istasyon numarasını yazınız.

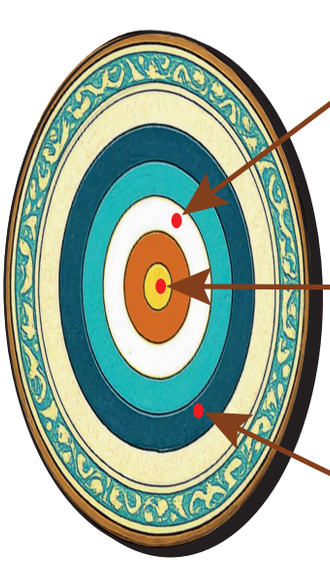

"Tam İsabet." **olmayan tahminlerinizi geliştirmek için neler yapabilirsiniz? Aşağıdaki seçeneklerden uygun olanları "✘" ile işaretleyiniz.**

- [✘] Tahmin ederken ön bilgilerimi kullanabilirim.
- [ ] Metni, içeriğe odaklanmadan okuyabilirim.
- [✘] Tahminlerimi metindeki ipuçlarına dayandırabilirim.
- [ ] Tahmin yaparken içerikteki bilgiler yerine sadece son cümleyi okuyabilirim.
- [✘] Tahminlerime mantıklı gerekçeler (sebepler) sunabilirim.
- [✘] Daha önceki okumalarımdan edindiğim bilgileri kullanabilirim.
- [ ] Metinden bağımsız olarak tamamen hayal kurarak tahmin edebilirim.

Söz Varlığı

"Türklerde Ad Verme Geleneği" **metninden hareketle aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız. Tahmininizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz. Kontrol ederken aşağıdaki yönlendirmeleri uygulayınız.**

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te tanım biçimlerinden bazıları, aşağıdaki gibidir:

a. Kelime/kelime grubunun özeliklerini öne çıkaran tek bir tanım yapılabilir. Bu durumda ilgili tanımı yazınız.

b. Kelimenin eş anlamlı (anlamdaş), yakın anlamlı ya da zıt anlamlı karşılığı ile tanım yapılabilir. Bu durumda tanımda verilen karşılığı sözlük içinde tekrar arayarak ilgili tanımı yazınız.

c. Kelimenin/kelime grubunun birden çok tanımı, numaralandırılarak alt alta sıralanabilir. Bu durumda kelimenin metindeki kullanımını en iyi yansıtan anlamını arayarak ilgili tanımı yazınız.

TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ettiğiniz tanımı yazarken uyguladığınız adım ya da adımları "✗" ile işaretleyiniz.

hüner

Tahminim:.....
.....

Sözlük anlamı: Beceri isteyen ustalık, beceriklilik.....
.....
.....
.....
.....
.....

Uyguladığım adım/adımlar:

a [✗] b [ ] c [ ]

nesil

Tahminim:.....
.....

Sözlük anlamı: Kuşak→Yaklaşık yirmi beş otuz yıllık yaş kümelerini oluşturan bireyler. öbeği; göbek, kuşak, batın, jenerasyon.....
.....
.....
.....

Uyguladığım adım/adımlar:

a [ ] b [✗] c [✗]

statü

Tahminim:.....
.....

Sözlük anlamı: Bir kimsenin, bir kurum veya toplum içindeki durumu.....
.....
.....
.....
.....

Uyguladığım adım/adımlar:

a [ ] b [ ] c [✗]

simge

Tahminim:.....
.....

Sözlük anlamı: Duyularla ifade edilemeyen bir şeyi belirten somut nesne veya işaret; alem, remiz, rumuz, timsal, sembol...
.....
.....
.....

Uyguladığım adım/adımlar:

a [✗] b [ ] c [ ]

Metinden Yansımalar

Aşağıdaki cümlelerden "Türklerde Ad Verme Geleneği" **adlı metinden çıkarılabilecek yargıların başındaki alanı "✘" ile işaretleyiniz.**

✘	Bir insanın aldığı isim, onun var olduğunun simgesi ve kanıtıdır.
✘	Ad vermeyle milletin yaşayışı, inançları ve değerleri yakından ilişkilidir.
	Türklerde ad verme veya ad almayla ilgili gelenekler, milattan önceki zamanlardan itibaren görülmektedir.
	Oğuz Kağan Destanı'nda kişilere, öncelikle hangi aileden olduğuna bakılarak isim verilir.
✘	Dede Korkut, hayır duaları ederek çocuğa ad verir.
✘	Türklerde çocuğun adını, hoca veya cami imamı da verebilmektedir.
	Belirli günlerin etkisiyle verilen adlara Türkiye Türkleri dışında rastlanmamıştır.
✘	Gelenekler ve belli inançlar, Türklerde ad verme psikolojisini etkilemiştir.
	Adın söyleniş güzelliği, kulağa hoş gelmesi; Türklerde kişi adlarının kalıcı olmasında etkili olan unsurlar arasındadır.

Kavram-ilişki Ağı

"Türklerde Ad Verme Geleneği" **adlı metni hiç okumamış birine konuyu anlatabilmek için mutlaka kullanmanız gereken en az üç kelime ya da kelime grubu belirleyiniz. Bunun için metni tekrar okuyunuz. Ardından belirlediğiniz kelime/kelime gruplarını aşağıdaki ilgili alanlara yazınız. Bu kelime/kelime gruplarını neden seçtiğinizi örnekteki gibi metinle bağlantı kurarak yazınız.**

Kelime/Kelime Grubu	Metinle ilişkisi
Dede Korkut	Türklerde saygı duyulan, yaşlı bir kişi olarak çocuklara ad veren bilge kişidir.
Ad verme/alma	Metnin ana konusudur. Kişinin bireysel ya da toplumsal olarak var olduğunun ilk göstergesidir.
Kahramanlık/hüner	Eski Türk geleneklerine göre bir çocuğun ad alabilmesi için bir kahramanlık yapması, bir hüner göstermesi gereklidir.

Metinden Bulalım

Aşağıda tanımları verilen kelime gruplarını "Türklerde Ad Verme Geleneği" **adlı metinden bularak ilgili boşluğa yazınız.**

Var olmak: Sağ olmak, yaşamak.

Sağ salim: Hiçbir zarar görmeden.

Ses getirmek: Yaptığı işle, söylediği sözle dikkatleri çekmek ve kitleleri harekete geçirmek.

Bileğinin hakkıyla: Kendi gücü ve kendi çalışması ile.

Ziyafet vermek: Konukları yemekli ağırlamak.

Sık sık: Arası çok geçmeden, az aralıkla.

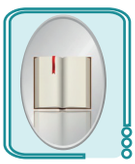

Okur Aynası

"Okuyalım-Anlayalım" **bölümünü tamamladınız. Bu bölümdeki okuma yolculuğunuzun nasıl geçtiğini değerlendirmek ve gerekli tedbirleri almak için aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

Okuma Yolculuğumu Değerlendiriyorum

1. Metni okumadan önce ihtiyaçlarımı (amaç, metnin türü, yardımcı malzemeler, süre) belirledim.
   ◯ Evet ◯ Kısmen ◯ Hayır
2. İhtiyaçlarım doğrultusunda okuma yöntemimi seçtim.
   ◯ Evet ◯ Kısmen ◯ Hayır
3. Sesli okuma kurallarına dikkat ederek okudum.
   ◯ Evet ◯ Kısmen ◯ Hayır
4. Kelime/kelime grupları ve bunların anlamlarıyla ilgili çalışmalarda metindeki bağlamdan ve sözlükten etkin biçimde yararlandım.
   ◯ Evet ◯ Kısmen ◯ Hayır
5. Metinden çıkarılabilecek yargıları belirlerken başarılıydım.
   ◯ Evet ◯ Kısmen ◯ Hayır
6. Metindeki ……
   …… bilgisi ilgimi çekti. Çünkü
   ……
   ……
   ……
   ……
   ……

Değerlendirmeniz sonucunda işaretlediğiniz "Evet" **seçeneklerinden hareketle güçlü yönünüzü/yönlerinizi yazınız.**

……
……

Değerlendirmeniz sonucunda işaretlediğiniz "Kısmen" **ve** "Hayır" **seçeneklerinden hareketle geliştirmeyi düşündüğünüz yönünüzü/yönlerinizi yazınız.**

……
……

BEN DE YAZARIM

"Kelimelerin Dilinden" Yazma Atölyesi

Aşağıda bir konu/durum ve bununla ve bu konuyla ilgili kurgular verilmiştir. Verilen kurgulardan birini bir metin yazmak üzere seçiniz.

Konu/Durum: Bir gün telefonunuzdaki mesajlaşma uygulamasında kullandığınız kelimeler canlanır.

- [x] Bazı kelimeler, çok sık kullanılmalarından kaynaklanan yorgunluğunu dile getirir.
- [ ] Bazı kelimeler, yanlış ya da kısaltılarak kullanıldıkları için bu durumdan duydukları rahatsızlıkları anlatmak ister.
- [ ] Bazı kelimeler, dilimize yerleşmemiş yabancı karşılıkları kullanıldığı için kendilerini hatırlatmak ister.

Hazırlanalım

Seçtiğiniz kurgudan hareketle aşağıdaki soruları cevaplayarak yazma sürecinizi yönetiniz.

- **Yazma amacınız nedir?**

Günlük hayatta sürekli birkaç kelimeye sığınıp anlatımımızın kısıtlandığını oysa bildiğim kelime çeşitliliğiyle zengin bir anlatımımız olabileceğini göstermek.

- **Yazınız kime/kimlere hitap edecek?**

- [x] Akran grupları
- [ ] Yetişkinler/Ebeveynler
- [ ] Teknoloji uzmanları
- [ ] Türk Dil Kurumu
- [ ] Diğer: .....

- **Yazınızı hangi ortamda hazırlayacaksınız?**

- [x] Kâğıt/Defter
- [ ] Mesajlaşma uygulaması
- [ ] Sosyal medya
- [ ] E-posta
- [ ] EBA duvarı
- [ ] Diğer: .....

- **Yazınızda hangi paragraf türünü kullanacaksınız?**

- [ ] Betimleme
- [ ] Tanıtma
- [ ] Öyküleme
- [x] Açıklama

- **Metninizi hangi yapıda oluşturacaksınız?**

- [ ] Öyküleyici metin yapısı
- [x] Bilgilendirici metin yapısı

- **Hangi yazma yöntemini kullanacaksınız?**

- [x] Yaratıcı yazma
- [ ] Serbest yazma

Yazı Taslağı

Seçtiğiniz kurguya uygun kelimeler/kelime grupları: Aynen, yani, şey, olay, efsane.

Yazınızda başlama, sürdürme ve sonlandırmaya uygun kullanacağınız hitap ve selam ifadeleri: Sevgili Arkadaşlarım,

Yazınızın düzenli ve mantıklı bir bütünlük oluşturması için metnin bölümlerinde dikkat edeceğiniz noktalar:

- Giriş/Serim: Mesaj kutusunda sadece birkaç kelimenin bulunduğunu ve bu yüzden diğer kelimelerin küşmesi.
- Gelişme/Düğüm: "Aynen", "şey" gibi kelimelerin sık kullanıldığı için çok yorulduğu, bu kelimelerin kullanımından bıkkınlık gelmesi ve anlatımımızın kuru ve sıkıcı olması.
- Sonuç/Çözüm: Söz varlığımızdaki kelimeleri kullanarak anlatımımızı canlandırmak gerektiğine vurgu yapılması.

Yazarken kullanabileceğiniz deyim örnekleri:

Baş tacı etmek, bıkkınlık gelmek, burnundan gelmek, canı çıkmak, canına tak etmek, dikkate almak, dil dökmek, dilinde tüy bitmek, gönlü kalmak, gönlü kırılmak, göz ardı etmek, göz önünde tutmak, güvendiği dağlara kar yağmak, küplere binmek, tepesi atmak, üzerinde durmak, yaka silkmek, yüz vermemek, yüzüne bakmamak. (Bu deyimler dışında farklı deyimler de kullanabilirsiniz.)

"Hazırlanalım" **bölümünde yaptığınız seçimlere göre metninizi aşağıdaki alana yazınız. Yazınızda içeriğe uygun deyimleri, yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanarak anlatımınızı zenginleştiriniz.**

Sevgili Arkadaşlar,

Hiç düşündünüz mü, şimdiye kadar kim bilir ne kadar çok kelime duymuşuz ve kullanmışızdır? Peki, telefon klavyesi tüm bunları anlatmaya yetmiyor mu? Şunu fark ettim: Mesajlaşırken sadece birkaç kelimeye bağlı kalıyormuşum. Bu kelimeleri her durumda kullanmaktan mesaj kutumdaki diğer kelimelerin gönlü kırılmış.

Anlatamadığım her durumda "şey"i, onayladığım her olay ve durum için "aynen"i kullanmışım. Mesaj kutumdaki "aynen, şey" kelimelerinin canına tak demiş olmalı ki "Bırak artık bizi" dercesine bana yalvarıyordu. Her durumun ardına eklediğim "olay, efsane" ile olur olmaz her yerde kullandığım "yani" kelimelerinin, yorgunluktan canı çıkmış hâlde bana bakıyordu. Bir anda bunların yerlerine kullanabileceğim ne çok kelime bildiğimi fark ettim. Dağarcığımın bir yerlerinden "Sana katılıyorum, senin gibi düşünüyorum, haklısın, kesinlikle, mutlaka" ile "olağanüstü, mükemmel, muhteşem, şahane" söz grupları bana göz kırpıyordu. Göz ardı ettiğim "ayrıca, aslında, açıkçası, başka bir deyişle" ifadeleri ile çeşitli durumlarda kullanabileceğim kavramlar "Biz hep buradaydık." diye bana yüz vermiyordu. Haklılar, söz varlığımın dikkate alınması gerektiğini söylemekten dillinde tüy bitmişti.

Zengin dilimizi âdeta bir odaya hapsedip sanki fakir bir hayat sürüyoruz. Uzun uzun yazmaya erindiğimiz için bildiğimiz onca muhteşem kelimeyi göz ardı etmek, anlatımımızı kuru ve basit hâle getiriyor. Aslında hepimiz zenginlik içinde fakirlik yaşıyoruz. Gelin hep birlikte o güzel kelimeleri baş tacı edelim. Mesajlarımızda her duruma uygun kelimeleri tercih ederek hazinemizi ortaya çıkaralım.

Tamamlayalım

Yandaki karekodu okuttuğunuzda aşağıda yazılı hâli verilen "Kelime Kulübü" **adlı metni dinleyeceksiniz. Ancak yazılı metindeki bazı yerlere noktalama işareti konmamıştır. Bu noktalama işaretlerini dinleme sırasındaki vurgu, tonlama ve duraklama yerlerinden hareketle siz tamamlayınız.** (Metni dinlemek için yandaki karekodu okutunuz.)

Kelime Kulübü

Okulumuzda yeni kurulan "Kelime Kulübü"ne üye oldum. Kulüp üyeleri, haftanın ilk günü İstiklâl Marşı töreninde bir Türkçe kelimeyi hayatımızdaki önemiyle birlikte kısaca tanıtıyor. Bu, Türkçemizin güzel ve değerli kelimelerine herkesin ilgisini çekmemizi sağladı. Evet, kulübümüz amacına ulaşıyordu. Ancak her geçen hafta görevlerimiz artıyor, ihtiyaçlarımız çeşitleniyor, üye sayımız da tüm bunları karşılamaya yetmiyordu. Ece'nin aklına bir fikir geldi. Kulüp üyelerine,

- Okulumuzdan istekli öğrencileri de bu göreve davet edebiliriz, diye öneride bulundu.

Herkes, bunun nasıl olacağını düşünmeye başlayınca ortamda kısa bir sessizlik oldu. Aslında gönüllülerden "Haftanın Kelimesi" önerileri alabiliriz, diye atıldı Mete. Mete'nin öne sürdüğü bu fikir, kulüp üyelerince oy çokluğuyla kabul edildi.

Eşleştirelim

Aşağıda virgülün farklı işlevleri verilmiştir. Bu işlevler ile dönme dolaptaki çocukların cümlelerindeki virgülün kullanım amaçlarını uygun şekilde eşleştiriniz. Eşleştirmek için aşağıdaki işlevlerin numarasını, ilgili çocuğun sepetindeki çiçeğin içine yazınız. Aynı işlev, birden fazla kullanılmış olabilir.

1. Özne olarak kullanıldığında isimlerin yerine geçen bu, şu, o kelimelerinden sonra konur.

2. Sıralı cümleleri ayırmak için art arda sıralanan cümlelerin arasına konur.

3. Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinin sonuna konur.

4. Konuşma çizgisinden sonra gelen alıntı cümlenin bitimine konur.

5. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.

6. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren evet, hayır, yok, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur.

Gruptaki Yazım Yanlışları

Aşağıda, "Türkülerin Hikâyesi" **ödevi üzerine 6/A sınıfının mesajlaşma grubundaki yazışmalar yer almaktadır. Bu yazışmalardan bazılarında,** "de, mi, ki"**nin yazımında yanlışlık yapılmıştır. Yazım yanlışlarını tespit ederek aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.**

6/A Ödev Grubu

1 **Zeynep**
Arkadaşlar, "Hey On Beşli" türküsünün hikâyesini bulan var mı?

2 **Selen**
Buldum ama öyle hüzünlü bir hikâyesi varki çok üzüldüm.

3 **Zehra**
Her türkü de yaşanmış bir olayın olması çok etkileyici.

4 **Selen**
Evet, yurdumuzun her yöresi de ayrı ayrı yaşamış böyle olayları.

5 **Onur**
Evde ki kitapta Tokat yöresine ait olduğu yazıyor.

6 **Egemen**
Onur, sendeki kitapta türkünün hikâyeside var mı?

7 **Onur**
Hayır, bu türkünün ki yok ama "İki Keklik" türküsünün ki var.

8 **Leyla**
Arkadaşlar, EBA'ya baktınızmı?

9 **Efe**
O türkü, Çanakkale Savaşı yıllarını anlatmıyormu?

10 **Murat**
Hatta onu koro da seslendirmiştik.

11 **Kağan**
Ben de öyle biliyorum.

12 **Mert**
Yarın ki kütüphane buluşmasına kim gelecek?

13 **Beril**
Ben sabah 10.00'da kütüphanenin önünde olurum.

14 **Zeynep**
Leyla, çalışma kâğıtlarını da getirir misin?

15 **Leyla**
Merak etme! Notlarımda yanımda olacak.

Aşağıdaki soruları “6/A Ödev Grubu”**ndaki yazışmalara göre cevaplayınız.**

- Yazışmasında “de, mi, ki”nin yazımında hata bulunmayan isimlerin numaraları: 1, 4, 11, 13, 14
- Yazışmasında sadece “de/da”yı yanlış kullanan isimlerin numaraları: 3, 6, 10, 15
- Yazışmasında sadece “ki”yi yanlış kullanan isimlerin numaraları: 2, 5, 7, 12
- Yazışmasında sadece “mi”yi yanlış kullanan isimlerin numaraları: 8, 9

Yazışmadaki “de, mi, ki”**nin yanlış yazıldığı cümlelerin doğrusunu aşağıya yazınız.**

2. Selen: Buldum ama öyle hüzünlü bir hikâyesi var ki çok üzüldüm.

3. Zehra: Her türküde yaşanmış bir olayın olması çok etkileyici.

5. Onur: Evdeki kitapta Tokat yöresine ait olduğu yazıyor.

6. Egemen: Onur, sendeki kitapta türkünün hikâyesi de var mı?

7. Onur: Hayır, bu türkününki yok ama “İki Keklik” türküsününki var.

8. Leyla: Arkadaşlar, EBA’ya baktınız mı?

9. Efe: O türkü, Çanakkale Savaşı yıllarını anlatmıyor mu?

10. Murat: Hatta onu koroda söylemiştik.

12. Mert: Yarınki kütüphane buluşmasına kim gelecek?

15. Leyla: Merak etme! Notlarım da yanımda olacak.

Yazar Aynası

"Ben de Yazarım" **bölümündeki performansınızı** "Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Formu" **ile değerlendiriniz.**

YAZMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU	
Adı ve Soyadı: **Tarih:** **Numarası:**	
Aşağıdaki ifadeleri yazma sürecindeki performansınıza göre puanlayınız. (1: Geliştirilmeli, 2: Orta, 3: İyi, 4: Çok İyi)	
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	**Puan**
Yazmaya başlamadan önce hazırlıklarımı tamamladım.	
Belirlediğim konuya ve metin yapısına uygun yazdım.	
Yazımda anlatımı güçlendirmek amacıyla deyimlere yer verdim.	
Yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uygun yazdım.	
Yazımın okunaklı olmasına ve sayfa düzenine dikkat ettim.	
Uygun başlatma, sürdürme ve sonlandırma ifadeleri kullandım.	
"Kelime Kulübü" metninde eksik bırakılan noktalama işaretlerini doğru şekilde tamamladım.	
Virgülün cümledeki kullanım amaçları ile ilgili kuralları doğru şekilde uyguladım.	
"6/A Ödev Grubu" yazışmalarındaki yazım kuralları (de, mi, ki) ile ilgili yanlışları tespit edip düzelttim.	
TOPLAM PUAN	

Değerlendirme sonucunda güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyip gelişiminizi izleyiniz.

Yazma sürecimdeki güçlü yönlerim:

.....

.....

.....

.....

Yazma sürecimdeki geliştirmeye açık yönlerim:

.....

.....

.....

.....

Sonraki yazma çalışmalarımda daha başarılı olmam için yapmam gerekenler:

.....

.....

.....

.....

EĞLENCE ZAMANI

RESFEBE

Nedir?
Resfebe, kelime veya kelime gruplarının harf, sayı ve resimlerle temsil edilmesiyle oluşturulan bir zekâ oyunudur. Resfebe, "**Res**im" ve "Al**fabe**" kelimelerinden türetilmiştir.

Resfebe Nasıl Okunur?

➢ Harf ve sayılar bir arada kullanılabilir.
ÖRNEK: 12M: "Bir iki m (birikim)" olarak okunur.

➢ Renkler çok önemlidir. Kullanılan renklerin eş anlamlılarına dikkat etmek gereklidir.
ÖRNEK: Kırmızı (al) bir "K" harfi, "alk" ya da "kal"; beyaz bir "Y" harfi ise "yak" ya da "aky" olarak okunur.

➢ Görseller, karşıladığı kavramın adıyla ya da eş anlamlı karşılığıyla okunur.

➢ Bazı kelimelerin okunuşu için görseller, harf ya da hece ters çevrilebilir.
ÖRNEK: Ters gösterilen bir arı görseli "ıra" olarak okunur.

➢ Harfin konumu resfebenin okunuşunda önemlidir. Ters, yan, dik, alt, üst vb.
ÖRNEK: Ters gösterilmiş "İ" harfi, kelimedeki yerine göre "ters İ" olarak okunur.

➢ Harfin boyutu, hece oluşturmada kullanılabilir.
ÖRNEK: İri, dev, mini vb. "Diri" kelimesi için "D" harfi, aynı kelimedeki diğer seslerden büyük boyutta gösterilir.

➢ Bazı bilgisayar kavramları ile emojiler, matematik sembolleri ya da notalar kullanılabilir. Kelimedeki "do" hecesi için "do" notası, anahtardaki ilgili konumda gösterilir.
ÖRNEK: @(et), &(ile), π (pi), - (eksi), + (artı) olarak okunur.

➢ Bazı heceler, harfin ya da görselin üzerine yerleştirilerek bir kelime oluşturulabilir.
ÖRNEK: "Edep" kelimesi için "E" harfinin üzerinde "P" harfi bulunur. Bu kelime "P" sesi, "E" harfinin üzerinde olduğu için "E de p (Edep)" olarak okunur. Benzer durum, farklı şekilde şu şekilde gösterilir: "Selim" kelimesi için "M" harfinin üzerinde birden çok "se" heceleri bulunur. Okunuşu: Se li m (Selim).

Nasıl Oynanır?

1. Tek başına ya da grupla oynanabilir. Tek başına oynarken bilmece bulma ya da bulmaca çözme şeklinde bireysel eğlence imkânı sağlar.
2. Grupla oynamak için en az iki kişiye ihtiyaç olup iki, üç ya da daha fazla grup oluşturulabilir.
3. Resfebe kartları kesilerek ortak alana ters biçimde koyulur. Bu kartlardan birinin seçilip ön yüzünün gösterilmesi ya kişinin/grubun bir kişi ya da bağımsız bir kişi tarafından yapılabilir.
4. Oyun sırası gelen kişinin/grubun gösterilen resfebeyi doğru okuması için 1 dakika süresi vardır. Her doğru cevap, kişiye/gruba 10 puan kazandırır.
5. Oyun sırasındaki kişi/grup, verilen süre içinde doğru cevabı bulamazsa süre bitiminde aynı resfebeyi diğer kişinin/grubun 30 saniye içinde cevaplama hakkı bulunmaktadır. Ancak diğer kişi/grup bu resfebeyi doğru cevapladığında sadece 5 puan kazanır.
6. Oyun, aynı şekilde sırayla devam eder.

1

Karış

2

Eyalet

3

Salyangoz

4

Okyanus

5

Yetersiz

6

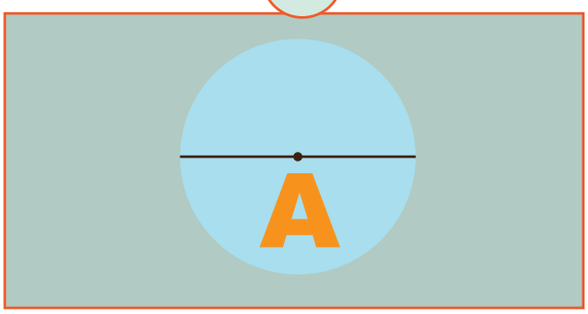

Çapa

7

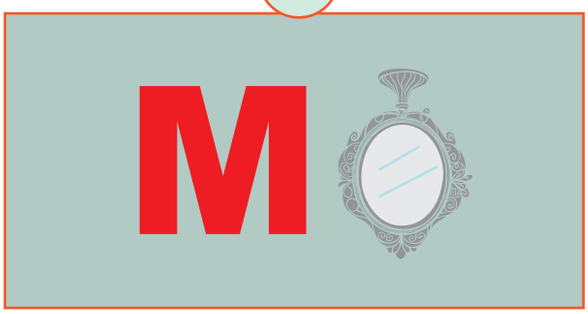

Almanya

8

Düzgün

9

Makale

10

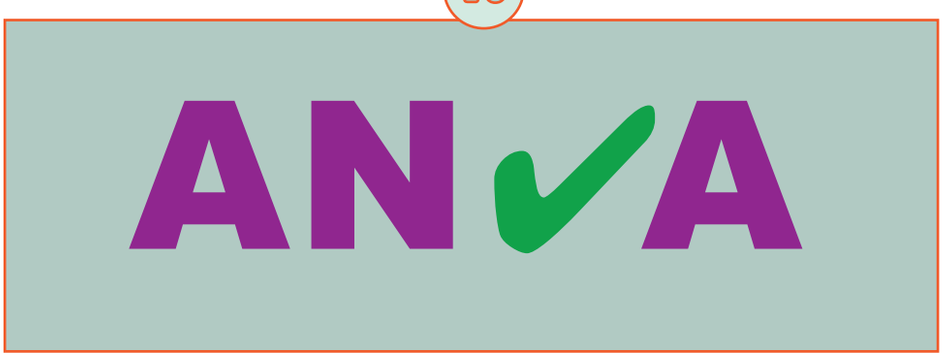

Antika

11

Plaka

12

Bacanak

13

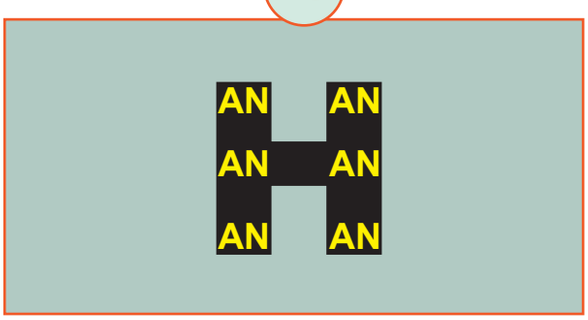

Karahanlı

14

Artık

15

Gidişat

16

2
1

İkide bir

17

Y1OLM

Yerle bir olmak

18

KULINA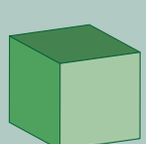E
OLM

Kulağına küpe olmak

19

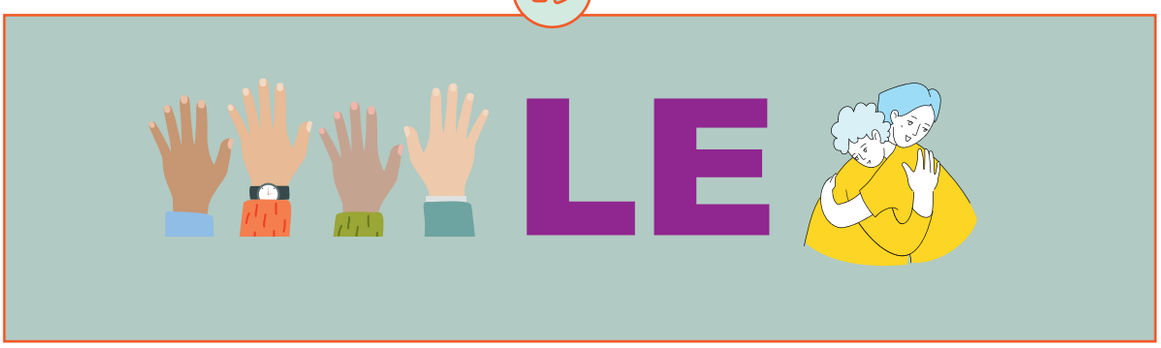

Dört elle sarılmak

20

Çile çekmek

21

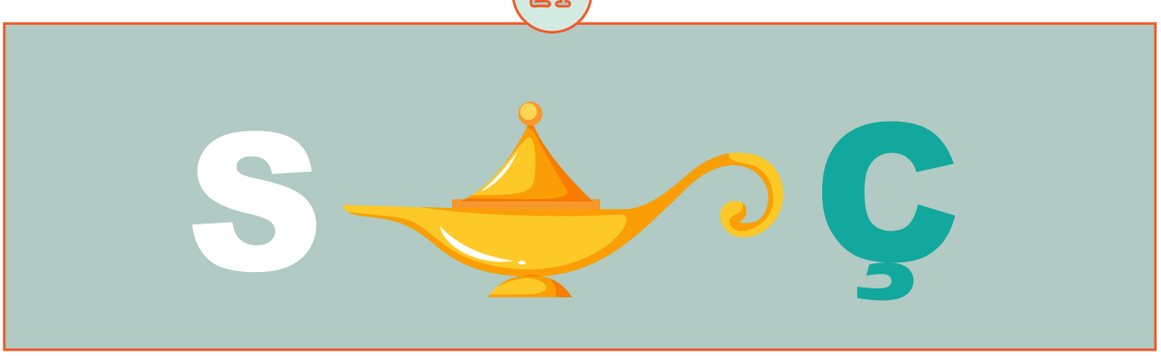

Saklambaç

22

İkileme

23

Ok yaydan çıkmak

24

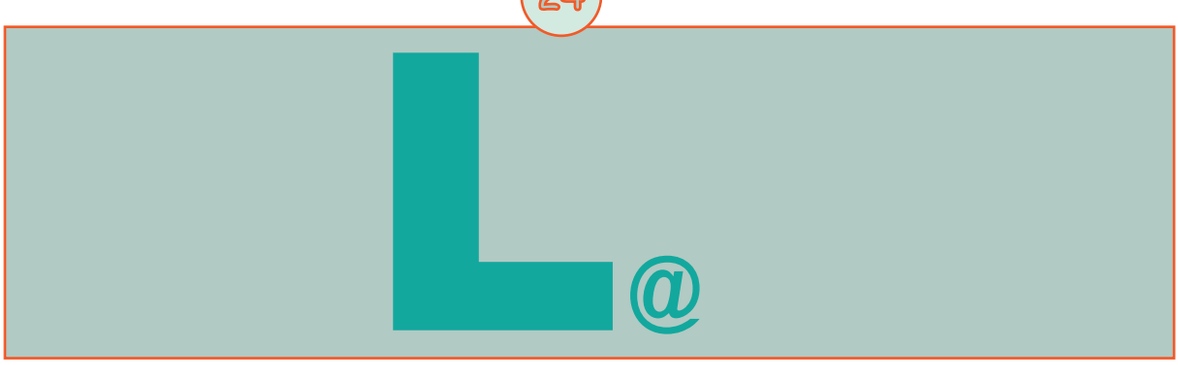

Devlet

25

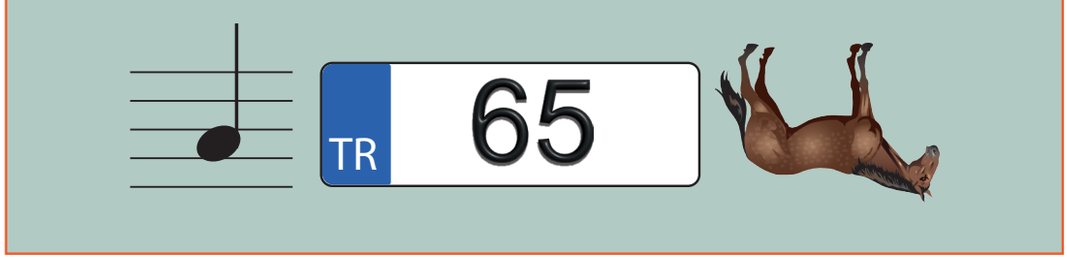

Lavanta

26

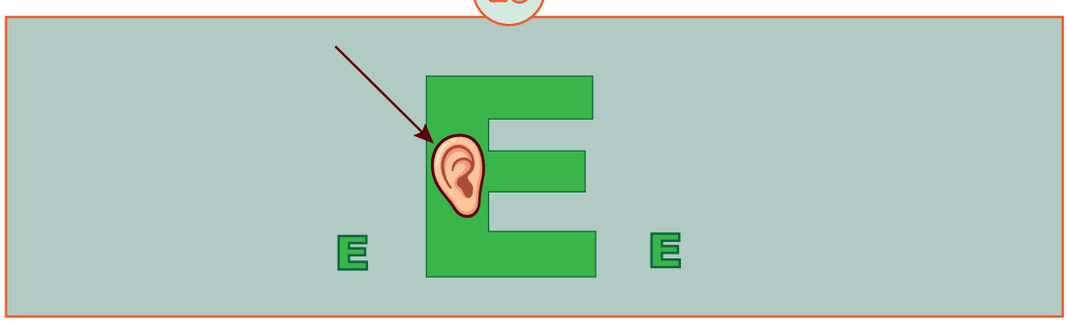

Devede kulak

27

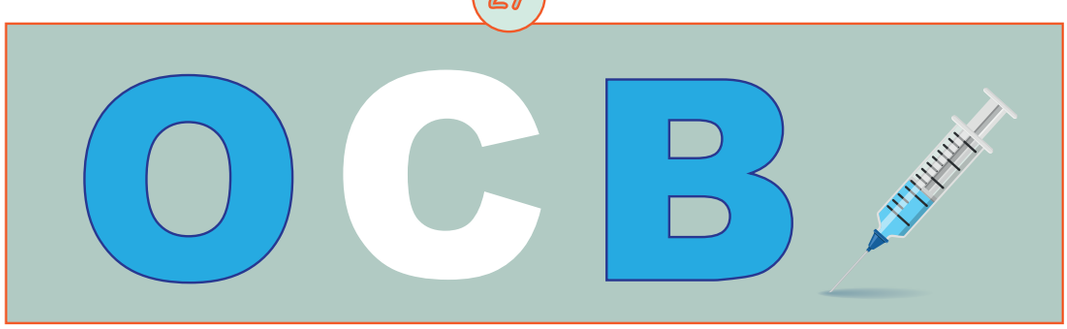

Ocakbaşı

28

B S İ

.....Birisi.....

29

oy oy oy oy oy oy B
os os os os os os P

.....Boylu poslu.....

30

N I   Ü

.....Alnı açık yüzü ak.....

NOTLAR

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

TÜRKÇE

6. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

CEVAP ANAHTARI

2. TEMA

BAĞIMSIZLIK YOLU

2. TEMA
BAĞIMSIZLIK YOLU

DİNLEME/İZLEME

T.D.6.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme

a) Dinleme/izleme şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, ilgi ve ihtiyaçları; materyalin özellikleri ve etkinliğin süresi doğrultusunda kullanacağı strateji ve yöntemleri seçer.

b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.

T.D.6.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme

a) Dinleyeceğinin/izleyeceğinin başlık, görsel ve/veya belirli bir bölümünden hareketle içerikle ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) İçerik veya sonraki bölümlerle ilgili mantıklı tahminde bulunur.

c) Tahmininin doğruluğunu kontrol edip yargıya ulaşır.

T.D.6.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme

a) Görseldeki unsurlardan hareketle anlama ilişkin ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar.

b) Görselde doğrudan ve/veya örtük olarak iletilen mesajı belirler.

c) Gerektiğinde görselle iletilen mesaja uygun tepkiyi verir.

T.D.6.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme

a) Dinlediğinin/izlediğinin sınırlı bir bölümünden kanıt toplayıp ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) İlişkilendirmeden hareketle çıkarım yapar.

c) Bir yargıya vararak gerektiğinde tepki verir.

T.D.6.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme

a) Dinlediğinin/izlediğinin bütününden kanıt toplayıp ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) İlişkilendirmeden hareketle çıkarım yapar.

c) Bir yargıya vararak gerektiğinde tepki verir.

DİNLEME/İZLEME

T.D.6.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme

a) İçeriğin farklı bölümlerindeki karşılaştırılabilir unsurlara (duygu, düşünce, görüş, kahraman, dil kullanımı vb.) ilişkin özellikleri belirler.

b) Belirlenen özelliklerden hareketle benzerlikleri listeler.

c) Belirlenen özelliklerden hareketle farklılıkları listeler.

T.D.6.11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme

a) Sınıflandırma ölçütlerini belirler.

b) Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları belirlediği ölçütlere göre ayrıştırır.

c) Ayrıştırılan unsurları ayırt edici özelliklerden hareketle tasnif eder.

ç) Tasniflerini ölçütlerden hareketle adlandırır/etiketler.

T.D.6.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Dinleme/izleme sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak dinleyici/izleyici kimliğinin gelişimine yön verir.

KONUŞMA

T.K.6.1. Konuşma sürecini yönetebilme

a) Konuşmayı başlatma, sürdürme, sonlandırmayla ilgili selam, hitap ve sonlandırma ifadelerini kullanır.

b) Uygun zamanda söz alır/verir.

c) Olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmayan noktaları açıklığa kavuşturmak için herhangi bir yönlendirmenin etkisinde kalmadan soru sorar.

ç) Kendisine yöneltilen soruları cevaplar.

T.K.6.4. Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme

a) Konuyla ilgili ön bilgilerini (gözlem, anı, deneyim, güncel olay, haber vb.) belirler.

b) Ön bilgilerini konuşma içeriğiyle ilişkilendirir.

c) Belirlediği ön bilgileri konuşmasına aktarır.

T.K.6.5. Konuşmasında uygun tepki verebilme

a) İletinin hedef kitlesi, içerik ve yapısını (konusunu, ana fikrini, amacını, yapı ve dil özelliklerini vb.) çözümler.

b) Çözümlediği verileri kullanarak vereceği dönütü (nasıl cevap verileceği, hangi bilgi ve gerekçelerin kullanılacağı vb.) belirler.

c) Yorum ve değerlendirmelerini yansıtan tepki verir.

T.K.6.7. Yaratıcı konuşma yapabilme

a) Konuşmasında tema, karakter ve olay örgülerini farklı açılardan ele alır.

b) Deneyim ve gözlemlerini hayal gücüyle birleştirerek konuşmasını zenginleştirir.

c) Farklı anlatı yapılarını kullanır.

ç) Özgün çözüm, karakter ve diyaloglar üretir.

T.K.6.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme

a) Hazırlıksız konuşma öncesinde çıkış noktası ve ön yaşantılarından hareketle kısa süreli zihinsel planlama yapar.

b) Doğaçlama yoluyla bağlama uygun konuşma yapar.

c) Konuşmasını konu odağı çerçevesinde sonlandırır.

T.K.6.12. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme

a) Karşılaştıracağı unsurların (nesne, kişi, olay, bilgi vb.) özelliklerini belirler.

b) Belirlenen özelliklere göre benzerlikleri listeler.

c) Belirlenen özelliklere göre farklılıkları listeler.

ç) Benzerlik ve farklılıklardan hareketle ulaştığı yargıyı konuşmasında kullanır.

KONUŞMA

T.K.6.15. Sözlü olarak özetleyebilme

a) Metinde/söylemde sunulan bilgileri çözümler.

b) Çözümlemeden hareketle önemli ve önemsiz bilgileri sınıflandırır.

c) Önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak sıralar.

ç) Sıraladıklarını kendi cümleleriyle konuşmasında kullanır.

T.K.6.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme

a) Konuşma yapacağı mekânın özelliklerini göz önünde bulundurur.

b) Dinleyicilerle/izleyicilerle göz teması kurar.

c) Baş, el, kol ve bacaklarının duruşunu söyleme göre konumlandırır.

ç) Söylem içeriğine uygun olarak yaygın yüz ifadelerini (şaşırma, kızgınlık, mutluluk vb.) kullanır.

T.K.6.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Konuşma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak konuşan kimliğinin gelişimine yön verir.

c) Konuşmalarından oluşan ürün ve seçki dosyası (ses kaydı, konuşma metni, sunum videosu, çoklu medya ögeleri vb.) oluşturur.

OKUMA

T.O.6.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme

a) Faaliyetin amacını, ilgi ve ihtiyaçlarını, materyalin özelliklerini, süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz ederek görüş oluşturur.

b) Analiz sonuçları doğrultusunda okurken kullanacağı strateji ve yöntemleri seçer ve seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.

T.O.6.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

a) Metnin bağlamından söz varlığı unsurlarının anlamıyla ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) Söz varlığı unsurlarının anlamına ilişkin mantıklı tahminde bulunur.

c) Tahminin doğruluğunu kaynaklardan (sözlük, başvuru kitapları), ebeveyn veya öğretmenden yardım alarak kontrol edip yargıya ulaşır.

T.O.6.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme

a) Metnin sınırlı bir bölümünden ve görselden kanıt toplayıp ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) İlişkilendirmeden hareketle çıkarım yapar.

c) Bir yargıya vararak gerektiğinde tepki verir.

T.O.6.9. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme

a) Metnin bütününden ve görsellerden kanıt toplayıp ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) İlişkilendirmeden hareketle çıkarım yapar.

c) Bir yargıya vararak gerektiğinde tepki verir.

T.O.6.10.Metin içi karşılaştırma yapabilme

a) Metnin farklı bölümlerindeki karşılaştırılabilir unsurlara (duygu, düşünce, görüş, kahraman, dil kullanımı vb.) ilişkin özellikleri belirler.

b) Belirlenen özelliklerden hareketle benzerlikleri listeler.

c) Belirlenen özelliklerden hareketle farklılıkları listeler.

T.O.6.11. Metinler arası karşılaştırma yapabilme

a) Metinlerdeki karşılaştırılabilir unsurlara ilişkin özellikleri belirler.

b) Belirlenen özelliklerden hareketle benzerlikleri listeler.

c) Belirlenen özelliklerden hareketle farklılıkları listeler.

OKUMA

T.O.6.12. Metindeki unsurları sınıflandırabilme

a) Sınıflandırma ölçütlerini belirler.

b) Metindeki unsurları belirlediği ölçütlere göre ayrıştırır.

c) Ayrıştırılan unsurları ayırt edici özelliklerden hareketle tasnif eder.

ç) Tasniflerini ölçütlerden hareketle adlandırır/etiketler.

T.O.6.23. Okuduğunu özetleyebilme

a) Metinde sunulan bilgileri çözümler.

b) Çözümlemeden hareketle önemli ve önemsiz bilgileri sınıflandırır.

c) Metindeki önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak kendi cümleleriyle ifade eder.

T.O.6.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Okuma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak okur kimliğinin gelişimine yön verir.

YAZMA

T.Y.6.1. Yazma sürecini yönetebilme

a) Amaç, bağlam ve olanaklarını analiz ederek yazma konusunu, hedef kitlesini, dijital de dâhil yazma aracı ve ortamını belirler.

b) Yazılı etkileşiminde yazışmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırmayla ilgili uygun selam ve hitap ifadelerini kullanır.

c) Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde içerik ve süreçle ilgili gerekli seçim ve düzenlemeleri yapar.

T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme

a) Yazma amacına uygun paragraf türünü seçer.

b) Yazma amacına uygun metin yapısını seçer.

T.Y.6.4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme

a) Konuyla ilgili ön bilgilerini (gözlem, anı, deneyim, güncel olay, haber vb.) belirler.

b) Ön bilgilerini yazma konusuyla ilişkilendirir.

c) Belirlediği ön bilgileri yazısına aktarır.

T.Y.6.5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme

a) İletinin hedef kitlesi, içerik ve yapısını (konusunu, ana fikrini, amacını, yapı ve dil özelliklerini vb.) çözümler.

b) Çözümlediği verileri kullanarak vereceği dönütü (nasıl cevap verileceği, hangi bilgi ve gerekçeler kullanılacağı vb.) belirler.

c) Kişisel yorum ve değerlendirmelerini yansıtan tepki verir.

T.Y.6.11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme

a) Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni inceler.

b) Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni bağlamdan kopmadan kendi öznel-nesnel bakış açısı, hedef kitlenin bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısına göre genişleterek veya daraltarak dönüştürür.

c) Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni belirlediği bakış açısına göre yazısında yeniden ifade eder.

T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

a) Yazım kurallarını uygular.
b) Noktalama işaretlerini uygun biçimde kullanır.

T.Y.6.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Yazma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak yazar kimliğinin gelişimine yön verir.

c) Yazılarından oluşan ürün ve seçki dosyası (sözlük, günlük, anı, gezi, şiir, alıntılar seçkisi, atasözü ve deyim vb.) oluşturur.

DİNLEYELİM/İZLEYELİM-ANLAYALIM

Hazırlanalım

Aşağıdaki adımları takip ederek çalışmaları yapınız.

1. Adım

Aşağıdaki görselde bahçesi boş ve dış cephe boyası yapılmamış bir ev bulunmaktadır. Bu bahçeli evin size ait olduğunu düşününüz. Aileniz, evin dış cephe boyasının rengine karar verme ve bahçeyi düzenleme görevini size veriyor. İstediğiniz renklerle dış cepheyi boyayınız. Hayalinizdeki bahçeyi tasarlayarak bunu aşağıda boş olarak verilen bahçeye uygulayınız. Bahçeyi oluştururken tasarım için verilen örnek unsurlardan yararlanarak, benzer görseller çizip boyayabilirsiniz.

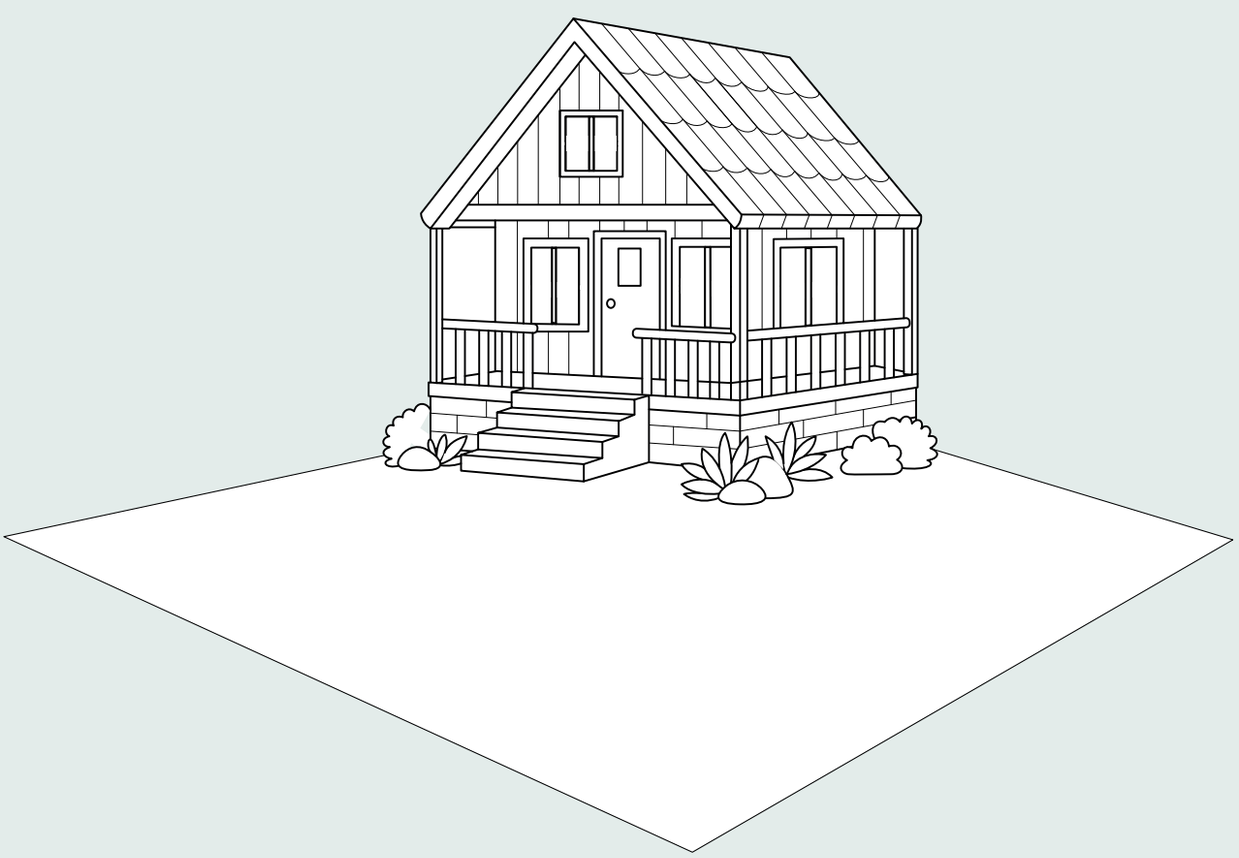

Örnek Tasarım Unsurları:

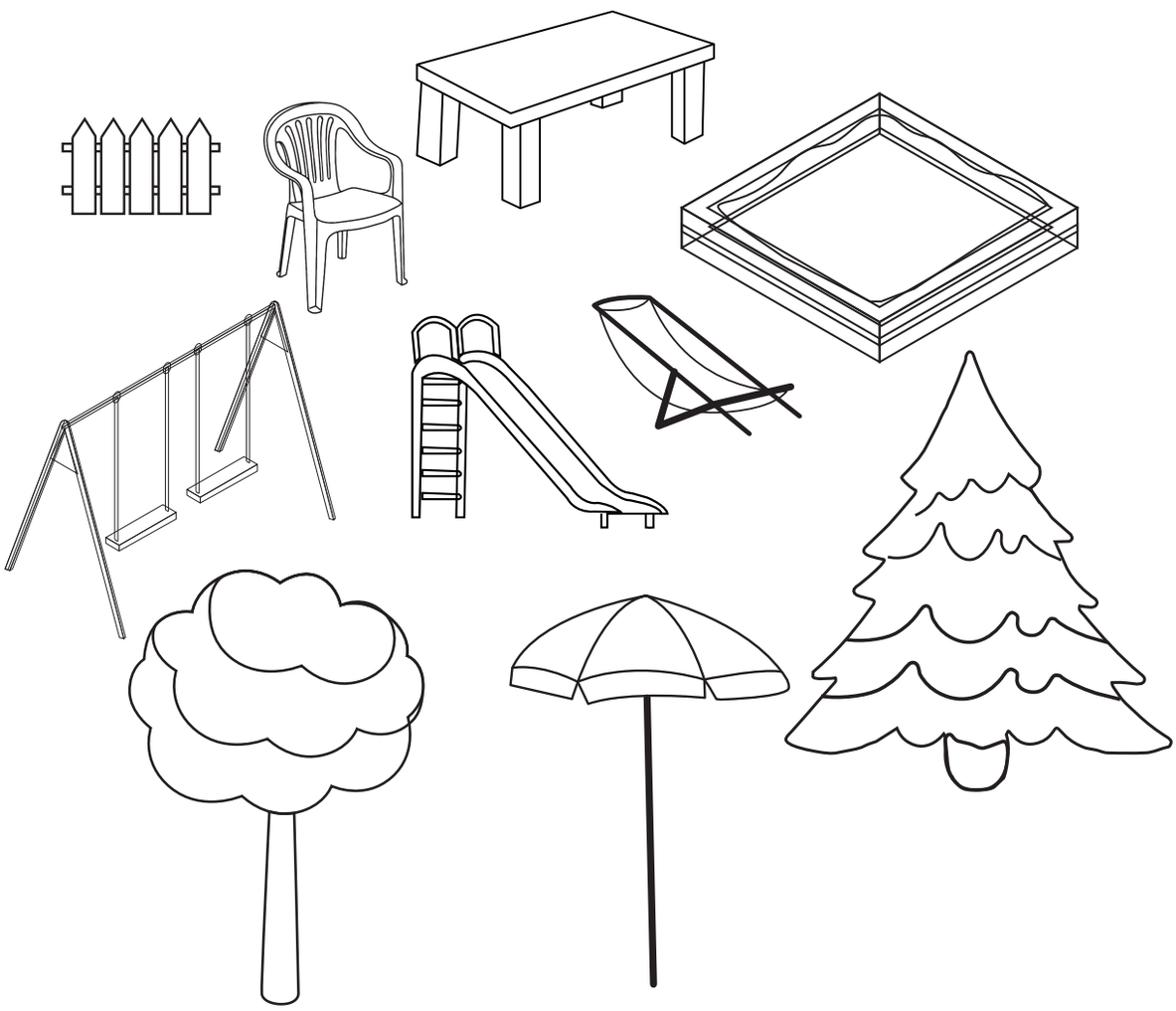

2. Adım

"1. Adım"da tasarımını yaptığınız bahçe, aşağıda başkası tarafından tasarlanmış olarak verilmiştir. Bu bahçeyi aşağıdaki hususlara dikkat ederek boyayınız.

- Aşağıdaki görselde numaralanmış yerleri belirtilen renge boyayınız.
- Bahçe tasarımında herhangi bir değişiklik yapmayınız.

Görsel Renkleri:

1. Mavi	4. Gri	7. Yeşil
2. Sarı	5. Turuncu	8. Kahverengi
3. Lacivert	6. Gri-Siyah	9. Beyaz

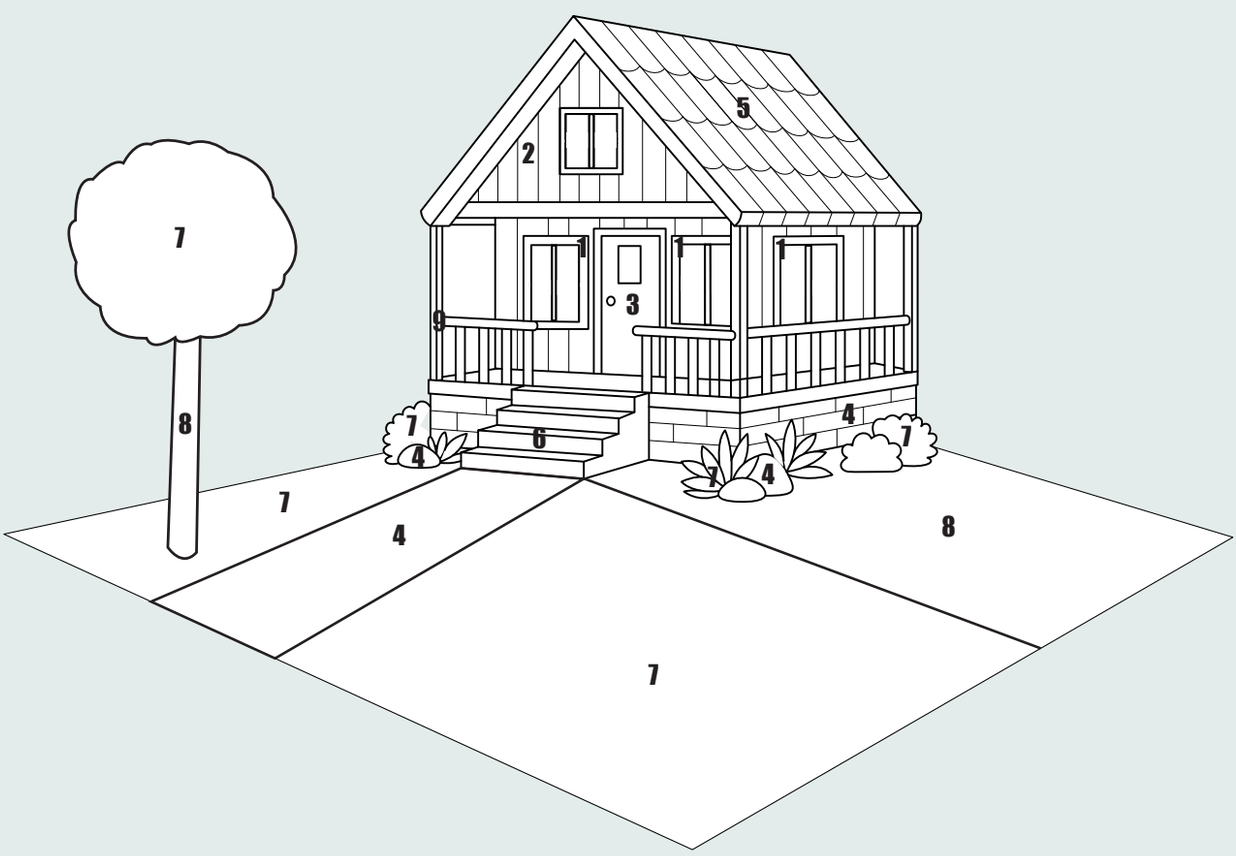

1 ve 2. adımların hangisinde kendinizi daha rahat ve mutlu hissettiniz? Açıklayınız.

.....

.....

1 ve 2. adımların hangisinde kendi kararlarınızı veremediniz? Bu durum, size neler hissettirdi? Yazınız.

.....

.....

.....

Kimsenin müdahalesi olmadan kendi kararlarınızı vermeyi ve yaşamınızı sürdürmeyi tek bir kelimeyle anlatmak isteseydiniz bu, hangi kelime olurdu?

Bağımsızlık, özgürlük vb.

Yukarıdaki cevaplarınızdan hareketle bir milletin kendi geleceğine dair kararlarını verememesinin, başka bir ülkenin kısıtlamaları ve yönlendirmeleri altında yaşamasının o millete neler hissettireceğini yazınız. Atalarımızın böyle durumlarla karşı karşıya kaldığında nasıl davrandığını belirtiniz.

Bu durum, o milletin huzur içinde yaşamasını engelleyeceği için onların korku ve güvensizlik hissetmesine neden olur. Atalarımız, böyle durumlarda çocukları, ailesi ve hatta canları pahasına vatanlarının bağımsızlığı için mücadele etmiştir.

.....

.....

Etkili Dinleyelim

Bu bölümde bağımsızlık temalı 5 dakikalık "İstiklâl Yolu" **adlı bir video dinleyeceksiniz/izleyeceksiniz. Dinlemeye/izlemeye başlamadan önce aşağıdaki yönergeleri takip ederek etkinlikleri yapınız.**

Dinleme/izleme amacınızı yazınız.

.....

.....

.....

Kullanacağınız dinleme/izleme yöntemini seçiniz.

☐ **Katılımsız Dinleme:** Konuşmacıyla etkileşime girmeden, anlatılanlara odaklanarak etkin bir dinleme gerçekleştiriniz. Bu yöntemi kullanırken zihninizden "Kim, ne, nereye, ne zaman, nasıl?" gibi sorulara cevap arayınız.

☐ **Not Alarak Dinleme:** Dinleme/izleme sürecinden önce konu başlığına, konuşmacının ses tonuna, beden diline, aktardığı örneklere dikkat ediniz. Bu ipuçlarına dayanarak önemli yerleri, kısaltmalar yaparak not alınız.

☐ **Empati Kurarak Dinleme:** Karşıdakinin neler hissettiğini, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını anlamak için konuşmacının ya da dinleme/izleme metnindeki karakterlerden birinin yerine kendinizi koyarak dinleyiniz/izleyiniz. Bu yöntemi kullanırken eleştirmekten, yargılamaktan ve tavsiyelerde bulunmaktan kaçınmalı; karşıdakinin duygularını anlamaya çalışarak dinlemelisiniz.

☐ **Yaratıcı Dinleme:** Konuşmacının ya da dinleme/izleme metnindeki karakterlerin sözlerini yorumlayarak bunlara ek yeni fikirler geliştiriniz, sorun varsa bunlara çözüm bulunuz.

☐ **Seçici Dinleme:** Dinlenen/izlenen metin içindeki bilgilerden ilgi ve ihtiyacınıza yönelik olanları seçerek süreci tamamlayınız.

☐ **Eleştirel Dinleme:** Konuşmacının amacı ve bilgi birikimini göz önünde bulundurarak dinleme/izleme sürecinde aklınıza takılan soruları düşününüz. Konunun güçlü ve geliştirilmesi gereken tarafsız bir bakış açısıyla dinleyiniz/izleyiniz.

Erişim olanaklarınız ve içeriğin süresini göz önünde bulundurarak dinleme/izleme sürecinde ihtiyacınız olabilecek araç gereçleri belirleyip "✘" ile işaretleyiniz.

Verilenlerden farklı bir araç gerece ihtiyaç duyuyorsanız "Diğer" **seçeneğini işaretleyerek bunun ne olduğunu yazınız.**

☐ Elektronik Sözlük ☐ Basılı Sözlük ☐ Genel Ağ/Ansiklopedi

☐ Çalışma Kâğıdı/Not Defteri ☐ Renkli Kalem/Kalemler ☐ Diğer: ……

Tahmin Ediyorum

Aşağıda, dinleyeceğiniz/izleyeceğiniz "İstiklal Yolu" **adlı video içeriğiyle ilgili iki anahtar kavram verilmiştir. Bu anahtar kavramlarla ilgili aklınıza ilk gelen kelimeleri, verilen boşluklara yazınız. Burada tek bir doğru cevap olmadığından aklınıza gelenler arasından herhangi bir seçme yapmadan yazınız.**

1. Anahtar Kavram

Birlik ve beraberlik

- dayanışma
- uyum
- kardeşlik
- güven
- bütünlük
- bağlılık

2. Anahtar Kavram

Mücadele

- uğraşmak
- çaba
- savaş
- kahramanlık
- bağımsızlık
- huzur

Yukarıda 2. anahtar kavram için yazdığınız kelimelerden biri ya da birkaçı ile "birlik ve beraberlik" **ifadesinin bir arada kullanıldığı anlamlı bir cümle yazınız.**

Birlik ve beraberlik içinde hareket etmek, huzur içinde yaşamaya katkıda bulunur.

Dinleyeceğiniz/izleyeceğiniz "İstiklal Yolu" **adlı videoda sizce ne/neler anlatılmış olabilir? Videonun içeriğini tahmin ederken başlıktan, anahtar kavramlar ile ilgili yaptığınız çalışmadan hareket ederek ön bilgilerinizi kullanınız.**

İstiklal Yolu

Dikkat dağıtıcı davranışlardan/hareketlerden kaçınarak "İstiklal Yolu" **adlı videoyu seçtiğiniz yöntem doğrultusunda dinleyiniz/izleyiniz. Videoya erişmek için yandaki karekodu okutunuz.**

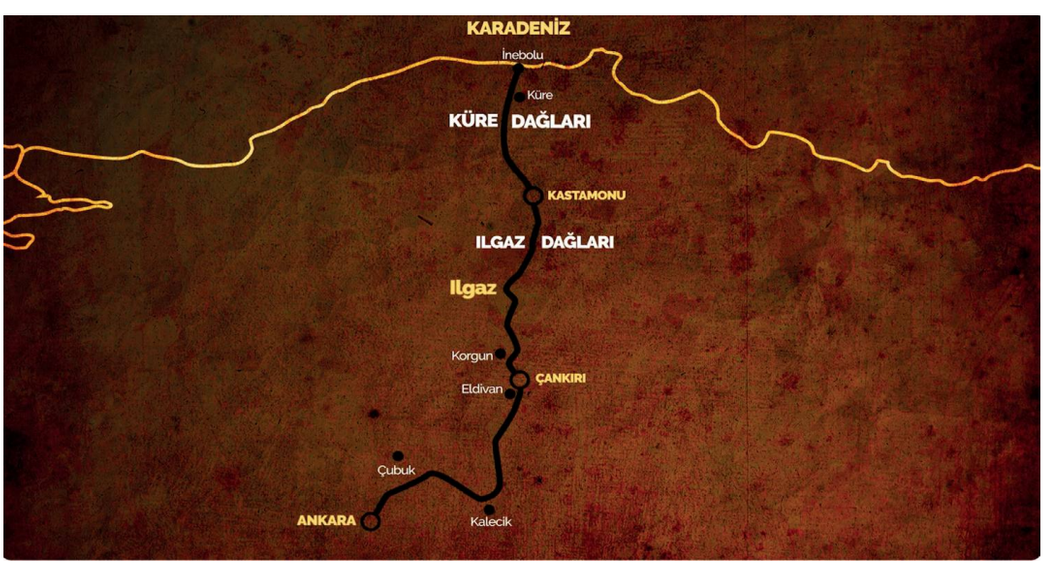

"İstiklal Yolu" **adlı videonun içeriğiyle ilgili tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz. Tahmininizin yakınlık düzeyine uygun olan ölçütün üstündeki kutuyu işaretleyiniz.**

☐	☐	☐
Aynı	Kısmen yakın	Yakın değil

Belirleyelim

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. 1. ve 2. kısımda verilen görseller arasındaki ilişkiyi belirleyiniz.

1. Kısım

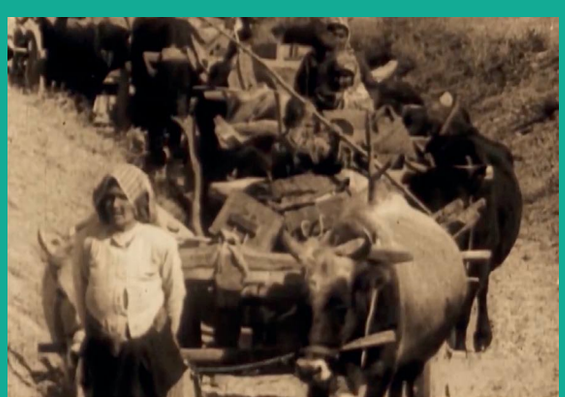

2. Kısım

Yukarıda belirlediğiniz ilişkiyi gerekçelendirerek açıklayınız.

1.Kısım'daki görseller; tarihte yaşanmış zorluklar, fedakârlıklar ve mücadeleyi yansıtıyor. 2. Kısım'daki görseller ise bu yıkım ve mücadeleyi temsil eden tarihî şahsiyetlerin ve olayların anıtlarıdır. Birinci kısımda millet tarafından gösterilen fedakârlık ve mücadelenin ikinci kısımda anıtlar ve sanat eserleriyle günümüze taşındığı anlatılıyor. Çünkü tarihî olaylar, bir milletin kültürel miras unsurları arasında olduğu için tarihî bilincin korunması ve gelecek nesillere aktarılması önemlidir.

Çıkarım Yapalım

Dinlediğiniz/izlediğiniz "İstiklal Yolu" **adlı metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

Atatürk'ün "Gözüm Sakarya'da, Dumlupınar'da; kulağım İnebolu'da…" sözü, savaş açısından neyin önemini vurgulamaktadır?

Atatürk'ün bu sözü; savaşın sadece cephede kazanılmadığını, cephe gerisinin de mühimmat desteğiyle ve çabalarıyla zafere katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır. Askerlerin cephedeki başarısı, İnebolu'dan güvenle gelecek mühimmata bağlıdır. Kısacası bu söz, cephe ile cephe gerisi arasındaki bağın önemini vurgulamaktadır.

Metinde geçen "Yaşlısı, genci, kadını, erkeği yokluklar içinde savaştı." cümlesi, metinden hangi örnek ya da örneklerle açıklanabilir?

Şerife Bacı'nın cephaneyi korumak için canını feda etmesi, Halime Çavuş'un erkek kılığına girerek cephede savaşması, seksen yaşını aşmış Hamamcı Kadı Salih Reis'in cephane taşıması ve çoluk çocuğun cephane taşımakla meşgul olması metinden verilecek örneklerdir.

Dönemin şartları açısından düşünüldüğünde mühimmatın taşınmasında kayıklar ve kağnıların ön planda olmasının nedeni nedir?

İnebolu'da büyük gemilerin yanaşacağı büyük liman olmadığı için mühimmat, kayıklarla taşınmıştır. Dönemin şartlarından dolayı motorlu taşıtların yetersiz olması ise bu mühimmatın Ankara'ya gönderilmesinde kağnıların kullanılmasını zorunlu kılmıştır.

Kadınların ve yaşlıların savaş sürecinde sergilediği davranışlardan hareketle Türk milletinin karakteri hakkında nasıl bir çıkarım yapılabilir?

Bu durum, Türk milletinin vatanını ve bağımsızlığını her şeyden üstün tuttuğunu göstermektedir. Bu uğurda kadını, erkeği; yaşlısı, gencinin canını bile vermekten geri durmaması; Türk milletinin fedakâr, cesur, mücadeleci ve bağımsızlığına düşkün karakter yapısını ortaya koymaktadır.

Metinde bahsedilen güzergâha sizce neden "İstiklal Yolu" ismi verilmiştir?

Metinde bahsedilen güzergâh, Millî Mücadele sırasında cepheye taşınan mühimmatın milletin bağımsızlığına kavuşmasında sağladığı katkıyı göstermektedir. İnebolu-Ankara arasındaki güzergâh, sağladığı katkı sayesinde milletin bağımsızlığına (istiklaline) giden yolu temsil ettiği için "İstiklal (Bağımsızlık) Yolu" adını almıştır.

Karşılaştıralım

Dinlediğiniz/izlediğiniz videodan hareketle aşağıdaki karakterleri, Millî Mücadele'ye katkıları bakımından karşılaştırınız. Ardından karakterlerin birbirinden farklı özelliklerini ve karakterler arasındaki benzerlikleri ilgili yerlere yazınız.

Karakterlerin Birbirinden Farklı Özellikleri

Şerife Bacı	Halime Çavuş	Hamamcı Kadı Salih Reis
• Cephane taşıdı. • Cephaneyi kar ve tipiden korumak için bedenini siper etti. • Donarak şehit oldu. • Millî Mücadele'nin kadın kahramanlarındandır.	• Erkek kılığına girerek cephede savaşmıştır. • Mustafa Kemal tarafından onbaşılık rütbesi ve İstiklal madalyası verildi. • Millî Mücadele'nin kadın kahramanlarındandır.	• Seksen yaşını geçmesine rağmen cephane taşıdı. • Millî Mücadele'ye yaşlıların sağladığı katkı ve fedakârlığa örnek gösterilebilir.

Benzerlikler

Üçü de Millî Mücadele'ye katkı sağlamıştır. Zor şartlara rağmen çabalarını sürdürmüş ve fedakârlıkta bulunmuşlardır. Vatanını ve bağımsızlığını her şeyden üstün tutmuştur. O dönemdeki birlik ve beraberlik içinde verilen mücadeleye örnek olmuşlardır.

Gruplandıralım

Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz. Dinlediğiniz/izlediğiniz videodaki limanların ayırt edici özelliklerini belirleyiniz. Bu limanların adını ve belirlediğiniz özelliklerini tabloya örnekteki gibi yazınız.

Doğu Karadeniz limanları	Batı Karadeniz'deki İnebolu Limanı
Rum çeteleri vardır.	Düşman işgalinden uzaktır.
Ankara'ya uzak kalmaktadır.	Ankara'ya daha yakındır.

Bu tabloya yazdığınız liman özelliklerini, birer ölçüt belirleyerek iki gruba ayırınız. Ölçütlerinizi ve ölçütlerinize uygun liman özelliklerini yazınız.

Ölçüt: İşgal riski/Güvenlik
1. Özellik: Doğu Karadeniz limanlarının işgal riski yüksek
2. Özellik: İnebolu Limanı daha güvenli.

Ölçüt: Uzaklık/Mesafe/Ulaşım
1. Özellik: Doğu Karadeniz limanları Ankara'ya uzak.
2. Özellik: İnebolu Limanı, Ankara'ya yakın.

Dinleme Aynası

"Dinleyelim/İzleyelim-Anlayalım" **bölümündeki performansınızı** "Dinleme/İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Formu"**ndaki ölçütleri kullanarak değerlendiriniz.**

DİNLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Adı ve Soyadı: **Tarih:** **Numarası:**			
Ölçütler	**Evet**	**Kısmen**	**Hayır**
Dinleme/izleme amacım ve bu süreçte ihtiyacım olan materyaller doğrultusunda yöntemimi belirleyerek seçimlerimi yönetebildim.			
Anahtar kavramlarla ilgili cevaplarımdan hareketle videonun içeriğini tahmin ettim.			
Görsel unsurlar arasındaki ilişkiyi belirleyerek iletilen mesajı yazdım.			
Dinlediğim/izlediğim video içeriğinden hareketle soruları cevapladım.			
Dinlediğim/izlediğim video içeriğindeki karakterleri karşılaştırdım.			
Dinlediğim/izlediğim video içeriğindeki limanları, ölçütler belirleyerek sınıflandırdım.			

Değerlendirme sonucunda güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyip gelişiminizi izleyiniz.

Dinleme/izleme sürecimdeki güçlü yönlerim:
.....
.....
.....

Dinleme/izleme sürecimdeki gelişmeye açık yönlerim:
.....
.....
.....

Sonraki dinleme/izleme çalışmalarımda dikkat edeceğim yönlerim:
.....
.....
.....

BEN DE KONUŞURUM

"İstiklal Yolu"nun Sesi

"Dinliyorum/İzliyorum-Anlıyorum" **bölümünde dinlediğiniz/izlediğiniz** "İstiklal Yolu" **adlı videoda anlatılanları, aşağıdaki hususlar doğrultusunda sözlü olarak özetleyiniz.**

➢ **Videoda geçen önemli** (ana fikir ve konuyla doğrudan bağlantılı) **ve önemsiz** (ana fikre doğrudan hizmet etmeyen, çıkarıldığında konuyu değiştirmeyen) **bilgileri belirleyiniz.**

Önemli Bilgiler	Önemsiz Bilgiler
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

➢ **Önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak sıralayınız.**

Önemli Bilgilerin Kronolojik Sıralaması
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

➢ Sıraladıklarınızı kendi cümlelerinizle sözlü özetinizde/konuşmanızda kullanınız.

➢ Konuşmanızı/sözlü özetinizi üç dakika sürecek şekilde planlayınız.

➢ İsterseniz sözlü özetinizi ses kaydına alabilirsiniz.

Dünden Bugüne

Aşağıdaki görselleri inceleyip günümüz savunma sanayi imkânları ve Millî Mücadele Dönemi askerî koşullarımızla ilgili bir araştırma yapınız. Araştırmalarınız sonucunda ulaştığınız bilgileri aşağıdaki ilgili alanlara not alınız. Notlarınızdan faydalanarak Millî Mücadele Dönemi ile günümüz koşullarını askerî yönden karşılaştıracağınız bir konuşma yapınız. Konuşmanızı kayıt altına alıp EBA duvarınızda paylaşabilirsiniz.

KALKAN DİHA

AKINCI TİHA

KIZILELMA MİUS

TB3 SİHA

Millî Mücadele Dönemi Koşulları	Günümüz Koşulları
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Kahramanlar Konuşuyor

Millî Mücadele Dönemi ile ilgili bir röportaj yapacaksınız. Röportaj için bir kişi muhabir, bir kişi Millî Mücadele Dönemi kahramanı rolü üstlenecektir. Bu sebeple etkinliği bir arkadaşınızla veya aile bireylerinizden biriyle yapabilirsiniz. Öncelikle rolünüzü belirleyip işaretleyiniz. Ardından rolünüzle ilgili adımları takip ediniz.

☐ **Kahraman Rolü**

Millî Mücadele Dönemi'nde önemli roller üstlenmiş tarihî şahsiyetlerden (Şerife Bacı, Gördesli Makbule, Sütçü İmam, Yörük Ali Efe, Halide Edip Adıvar vb.) birini seçiniz.

Seçtiğiniz kahramanın hayatını, katıldığı mücadeleleri, karşılaştığı zorlukları ve vatanseverlik duygusunu güvenilir kaynaklardan araştırarak not ediniz.

Röportaj esnasındaki sorulara araştırmanız sonucunda elde ettiğiniz bilgileri hayal gücünüzle harmanlayarak doğaçlama yanıtlar veriniz. Dönemin hissettirdiği azim, kararlılık gibi duyguları ses tonunuza, jest ve mimiklerinize yansıtınız.

☐ **Muhabir Rolü**

Millî Mücadele Dönemi ve röportaj yapacağınız kahraman hakkında araştırma yapınız.

Röportaj için kahramana yönelteceğiniz temel soruların taslağını hazırlayınız. Röportaj esnasında soru kâğıdınıza tamamen bağlı kalmak yerine kahramanın verdiği cevaplardan da yola çıkarak sorular sorunuz.

Röportaja dönemin ruhuna uygun, saygılı bir hitapla başlayıp uygun şekilde röportajı sonlandırınız.

Röportaj için bir süre belirleyip etkinliği yapınız. Röportajınızı kayda alıp EBA duvarınızda paylaşabilirsiniz.

Röportaj etkinliği sürecinin sizde bıraktığı tarihî ve duygusal izlenimleri değerlendirmek amacıyla aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Kahramanın yerine geçip o dönemi canlandırdığınızda veya o dönemden bir kahramanla röportaj yaptığınızda en çok hangi duygu/duyguları hissettiniz?

  .....

  .....

- Röportaj sırasında sorulan sorulardan veya verilen cevaplardan sizi zihinsel veya duygusal olarak en çok etkileyen hangisi oldu? Nedeniyle belirtiniz.

  .....

  .....

- Bu etkinlik, Millî Mücadele ruhunu ve bağımsızlık sürecini anlamanıza nasıl bir katkı sağladı?

  .....

  .....

Maarif 1921

Aşağıdaki metni dikkatlice okuyunuz.

1921 yılında Millî Mücadele devam ederken Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla Türk eğitim sisteminin temellerinin atıldığı Maarif Kongresi gerçekleştirilmiştir. Hatta bu kongrenin askerî mücadelenin zorlu ve yoğun olduğu bir dönemde yapılmayıp ertelenmesinin önerilmesi üzerine Atatürk, "Hayır, hayır ertelemeyin. Cahillikle, ilkellikle savaş; düşmanla savaştan daha az önemli değildir." demiştir.

Millî Mücadele devam ederken Maarif Kongresi'nin yapılmasının nedeni ne olabilir? Atatürk'ün sözünü göz önünde bulundurarak bu soruya da cevap veren iki dakikalık kısa bir konuşma yapınız. Konuşmanızda "Konuşma Becerisi Öz değerlendirme Formu"**nun maddelerine dikkat ediniz.**

Konuşma Aynası

"Ben de Konuşurum" **bölümünü tamamladınız. Bu bölümdeki performansınızı değerlendirmek için aşağıdaki formu ve boşlukları doldurunuz. Güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi belirleyiniz. Gelişmeye açık yönlerinizi geliştirmek için gerekli çalışmaları yapınız.**

KONUŞMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: **Tarih:**

ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşma öncesinde çıkış noktam (konuşma konum) ve ön yaşantılarımdan hareketle kısa süreli zihinsel planlama yaptım.			
Konuşmama uygun selam ve hitap ifadeleriyle başladım.			
Sesimi konuşma içeriğime uygun şekilde ayarladım.			
Konuşma esnasında uygun vurgu ve tonlamalarda bulundum.			
Konuşmam boyunca beden dilimi uygun ve etkili şekilde kullandım.			
Doğaçlama yoluyla bağlama uygun şekilde konuşmamı yaptım.			
Konuşmamı konu odağı çerçevesinde doğru ifadelerle sonlandırdım.			

Bu konuşma etkinliğinde kendimi en başarılı bulduğum kısım: .....
Çünkü .....

Bu konuşma etkinliğinde en zorlandığım kısım: .....
Çünkü .....

Güçlü yönlerim: .....

Gelişmeye açık yönlerim: .....

OKUYALIM-ANLAYALIM

Hazırlanalım

"Millî Mücadele'nin Kadın Kahramanları" **adlı metni okuyup çeşitli etkinlikler yapacaksınız. Metne ve etkinliklere göz atınız. Buna göre aşağıdaki soruları kısaca cevaplayınız.**

♦ Metne göz atınız. Bu metni tahminî ne kadar sürede okursunuz?

.....

.....

♦ Bu metni hangi amaç doğrultusunda okuyacaksınız?

.....

.....

♦ Aşağıdaki okuma yöntemlerinden kendinize uygun olanı verdiğiniz cevaplardan hareketle seçip "✘" ile işaretleyiniz. Seçiminizin gerekçesini yazınız.

☐ Not alarak okuma

☐ İşaretleyerek okuma

☐ Özetleyerek okuma

Gerekçem: .....

.....

Aşağıdaki metni, seçtiğiniz yönteme uygun olarak okuyunuz.

MİLLÎ MÜCADELE'NİN KADIN KAHRAMANLARI

Millî Mücadele, yalnızca cephede savaşan askerlerin değil; cephe gerisinde büyük fedakârlık gösteren sivil halkın da destanıdır. Bu destanın en önemli kahramanları arasında, vatanı için canını hiçe sayan cesur kadınlar da yer alır. Onlar; cephede silah kuşanarak düşmana karşı savaşmış, cephe gerisinde lojistik destek sağlamış, cephane taşımış, yaralıları tedavi etmiş ve vatan savunmasında erkeklerle omuz omuza mücadele etmiştir. Kimi zaman üniformalı bir asker, kimi zaman bir hemşire, kimi zaman da cephane taşıyan bir kahraman olarak tarih sahnesinde yer almışlardır. Bu yazıda, Millî Mücadele'nin cesur kadınlarından birkaçının kahramanlık öykülerine tanıklık edeceksiniz.

Halide Edip Adıvar

Millî Mücadele'nin "Halide Onbaşı'sı", Türk edebiyatının güçlü kadın kalemi Halide Edip Adıvar, 15 Mayıs 1919'da İzmir'in işgal edilmesinden sonra Fatih'te, Üsküdar'da ve özellikle 23 Mayıs 1919'daki "Büyük Sultanahmet Mitingi"nde yaptığı etkileyici konuşmalarıyla halkı mücadeleye çağırmıştır. Halide Edip'in Sultanahmet Mitingi'nde yaptığı konuşma, işgale karşı halkı en çok etkileyen konuşmalardan biri olmuştur. Büyük Mecmua ve Vakit gazetesinde yazdığı yazılarla işgale karşı kamuoyunu harekete geçiren Halide Edip, 1920'de eşiyle Anadolu'ya geçerek Millî Mücadele için çalışmalara katılmış; Anadolu'ya gizlice silah kaçırma işinde de görev almıştır. 1921 yılında, Sakarya Meydan Muharebesi sırasında cephe gerisinde görev yapan Halide Onbaşı, 1921 ve 1922 yılları arasında Tetkik-i Mezalim Komisyonu'nda da görev alarak Yunan ordusunun çekilirken bıraktığı hasarı ve halka yaptığı zulümleri raporlaştırmıştır. Savaş sonunda "çavuş" rütbesi alan Halide Edip, cephede birçok farklı alanda mücadelenin tam kalbinde yer alarak Hilâl-i Ahmer'de de (Kızılay) yaralı askerlerin tedavisi için canla başla mücadele etmiştir. Halide Edip Adıvar, verdiği mücadele ile Türk kadınının cesaretinin, vatan sevgisinin ve özverisinin bir sembolü olmuştur.

Nezahet Onbaşı

Henüz çocuk yaşta annesini kaybeden Nezahet Onbaşı, babası albay olduğu için askerî ortamda büyümüş ve küçük yaşlardan itibaren askerlik eğitimi almıştır. Babasıyla aynı cephede savaşan bu cesur kız, at binmeyi ve silah kullanmayı Çanakkale Cephesi'nde öğrenmiş; 12 yaşında "onbaşı" ünvanını almıştır. Daha sonra Sakarya, İnönü ve Gediz gibi kritik cephelerde mücadele etmiş; küçük yaşına rağmen gösterdiği cesaret ve kararlılıkla dikkat çekmiştir. Askerî yetenekleri ve fedakârlığı, dönemin komutanları tarafından büyük takdir görmüş hatta İsmet İnönü ona duyduğu hayranlığı "Sen kurmaysın!" sözüyle ifade etmiştir. Nezahet Onbaşı gösterdiği fedakârlıklarla Millî Mücadele tarihinin en önemli kahramanlarından biri olarak anılmaya devam etmektedir.

Rahmiye Hatun

Millî Mücadele'nin cesur kadın kahramanlarından Osmaniyeli Rahmiye Hatun, vatan savunmasında üstün cesaret göstermiş; kadınların cephe gerisinde değil, bizzat savaşta yer alması gerektiğine inanmıştır. "Ben cephe gerisinde değil, cephede erkeklerle birlikte savaşacağım!" diyerek onbaşı rütbesiyle orduya katılmıştır. Adana'nın düşman işgalinden kurtarılması için canla başla savaşan Rahmiye Hatun, 1920 yılında Fransız birlikleriyle yapılan çarpışmalarda Güney Cephesi'nde aktif rol almıştır. Birliği geri çekilmek zorunda kaldığında büyük bir kararlılıkla hücuma kalkmış ve bu kahramanca saldırısı sırasında, ne yazık ki 30 yaşında şehit düşmüştür. Şehitlikteki mezar taşında yazan şu sözler, onun aziz hatırasını yaşatmaktadır: "Yarınların sahibi ey gençlik! İyi tanı sonsuz sakinlikle bu mezarda yatanı. Hak için, bayrak için canını feda edip sana emanet ettik mukaddes vatanı." Millî Mücadele'de şehit olan ilk Türk kadın kahramanlardan biri olarak anılan Rahmiye Hatun, cesareti ve fedakârlığıyla vatanı için canını feda eden kadın kahramanların simgesi olmuştur.

Genel ağdan alınmıştır.
(Düzenlenmişir.)

Millî Mücadele'nin kadın kahramanlarından bazılarını tanımak sizde hangi duygu ve düşünceleri uyandırdı?

Bu kahramanların hikâyelerini okumak bende minnet, hayranlık ve gurur duygusu uyandırdı.....

.....

.....

Metindeki kahramanları; yaşları, rütbeleri, vatan savunmasında seçtikleri yöntemler, mücadele ettikleri alanlar vb. bakımından karşılaştırarak onların benzer ve farklı yönlerini aşağıdaki tabloya listeleyerek yazınız.

Benzer Yönleri

- Üçü de çok güçlü bir vatan sevgisine, cesarete, kararlılığa ve fedakârlık duygusuna sahiptir.
- Üçü de Millî Mücadele'de aktif rol oynamış, ordunun içinde veya yanında resmî/gönüllü sorumluluklar (onbaşı, çavuş rütbeleriyle) üstlenmiştir.
- Üçü de Türk kadınının gücünü, bağımsızlık azmini temsil eden sembol kahramanlar hâline gelmiştir.

Farklı Yönleri

- Halide Edip daha çok kamuoyu oluşturma, edebiyat, basın, miting konuşmaları, orduya lojistik destek ve sağlık (Hilal-i Ahmer) alanında mücadele ederken Nezahet Onbaşı ve Rahmiye Hatun bizzat cephede silahla, sıcak çatışmaya girerek savaşmıştır.
- Nezahet Onbaşı 12 yaşında bir çocukken bu mücadeleye dâhil olmuş ve askerî ortamda büyümüştür. Rahmiye Hatun ve Halide Edip ise yetişkin bir kadın olarak Millî Mücadele'de yer almıştır.
- Halide Edip ve Nezahet Onbaşı savaştan sonra da yaşamaya devam etmiş ve rütbeler/takdirler almışlardır. Ancak Rahmiye Hatun, Fransızlarla yapılan çarpışmada şehit düşmüştür.

Bence Budur

"Rütbe, hücum, fedakârlık, cephe" **sözcüklerinin metindeki anlamlarını tahmin ederek tablodaki ilgili yerlere yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.**

Rütbe	Hücum	Fedakârlık	Cephe
Tahminim:	Tahminim:	Tahminim:	Tahminim: .....
Sözlük Anlamı: Subay, astsubay ve polislerin sahip olduğu, astlık üstlük ilişkilerini düzenleyen basamak, paye.	Sözlük Anlamı: Saldırı.	Sözlük Anlamı: Özveri.	Sözlük Anlamı: Üzerinde savaşın sürdüğü bölge.

Metni Değerlendiriyorum

Rahmiye Hatun'un metindeki, "Ben cephe gerisinde değil, cephede erkeklerle birlikte savaşacağım!" **sözünü söyleme amacı ne olabilir?**

"Vatan savunmasının sadece erkeklerin değil, 7'den 70'e tüm milletin ortak görevi olduğunu vurgulamak istemiştir." vb. cevaplar

Rahmiye Hatun'un mezar taşında geçen "Yarınların sahibi ey gençlik! İyi tanı sonsuz sakinlikle bu mezarda yatanı. Hak için, bayrak için canını feda edip, sana emanet ettik mukaddes vatanı." **ifadesiyle ilgili düşüncelerinizi kısaca yazınız.**

"Şehitlerimizin canları pahasına kazandığı bu vatanın, biz gençlere bırakılmış kutsal bir emanet olduğunu hatırlatmaktadır." vb. cevaplar

Millî Mücadele Dönemi'nde kadınların farklı görevler üstlenerek mücadeleye destek olması hakkındaki düşüncelerinizi metinden hareketle açıklayınız.

Türk kadını, yeri geldiğinde kalemiyle halkı uyandırmış; yeri geldiğinde ise cephede silah kuşanarak mücadeleye destek olmuştur. Bu durum bize Türk kadınlarının tüm zorlu koşullara rağmen ne kadar fedakâr olduklarını gösterir. Vatan savunması söz konusu olduğunda Türk kadınlarının gücünü yaptıkları bu görevlerde görebiliyoruz.

Metinden hareketle kadın kahramanların karakter özelliklerini ilgili yerlere yazınız.

Halide Edip Adıvar	Nezahet Onbaşı	Rahmiye Hatun
Vatansever, fedakâr, toplumsal lider ve etkileyici hitabet yeteneğine sahip	Cesur, gözü kara azimli ve kararlı	Vatansever, fedakâr cesur ve gözü kara azimli, kararlı

Bilgileri Sınıflandırıyorum

Aşağıdaki sınıflandırma tablosu, okuduğunuz metindeki bilgilerden hareketle oluşturulmuştur. Tabloyu inceleyiniz. Bir ölçüt de siz belirleyiniz. Buna göre metinden örnekler vererek tabloyu örnekteki gibi doldurunuz.

Öznel/Nesnel	Kahramanların Millî Mücadele Dönemi'nde Savaştığı Yerler	.....
Türk edebiyatının güçlü kadın kalemi: Halide Edip Adıvar (Öznel)	Halide Edip Adıvar: İstanbul, Sakarya	
Nezahet Onbaşı, 12 yaşında "onbaşı" ünvanını almıştır.(Nesnel)	Nezahet Onbaşı: Çanakkale, Sakarya, İnönü ve Gediz	
Rahmiye Hatun, Millî Mücadele Dönemi'nde vatan savunmasında üstün cesaret göstermiş. (Öznel)	Rahmiye Hatun: Adana	

Özetliyorum

Aşağıdaki 5N1K sorularını "Millî Mücadele'nin Kadın Kahramanları" **adlı metne göre cevaplayınız.**

Kim?

Metinde yer alan kadın kahramanlar kimlerdir?

Halide Edip Adıvar, Nezahet Onbaşı ve Rahmiye Hatun'dur.

Ne?

İsmet İnönü, Nezahet Onbaşı'ya ne söylüyor?

"Sen kurmaysın!" demiştir.

Nerede?

Halide Edip Adıvar'ın, Türk halkını Millî Mücadele'ye çağırdığı büyük miting nerede yapılmıştır?

Sultanahmet'te yapılmıştır.

Ne zaman ?

Nezahet Onbaşı, "onbaşı" rütbesini ne zaman almıştır?

12 yaşında almıştır.

Nasıl?

Rahmiye Hatun, hangi rütbeyle katılmıştır?

Onbaşı rütbesiyle katılmıştır.

Neden?

Halide Edip Adıvar, neden Millî Mücadele'nin ve Türk edebiyatının güçlü kadın kalemi şeklinde nitelendirilmiştir?

5N1K sorularına verdiğiniz yanıtları da kullanarak “Millî Mücadele’nin Kadın Kahramanları” metnini özetleyiniz.

Karşılaştırma Yapıyorum

Aşağıdaki metni dikkatlice okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

GAZİANTEP'İN KURTULUŞU

Gaziantep'in kurtuluş mücadelesi sırasında, kuşatma altındaki kentin durumunu bildiren bir mektubun Türk askerlerine ulaştırılması gerekir. Bu iş için henüz 11 ve 12 yaşlarındaki İsmail ile Mehmet gönüllü olur. Mektubu alıp yola çıkarlar. Düşman bölgesine yaklaşınca düşman tarafından yakalanabileceklerini anlayıp mektubu bir kütüğün altına saklarlar. Sorguya çekildikten sonra zararsız olduklarını düşünen komutan onları serbest bırakır. Ancak çocuklar mektubu sakladıkları yerden alıp oradan uzaklaşmaya çalışırlarken düşmanın ateş açması sonucu İsmail şehit, Mehmet ise gazi olur. Mehmet iyileştikten sonra Millî Mücadele'nin sonuna kadar savaşmaya devam eder.

Gülnur GEÇMİŞ
(Düzenlenmiştir.)

İsmail ve Mehmet yakalanacaklarını anladıklarında mektubu neden kütüğün altına saklamış olabilirler?

Düşmanın eline geçmesinden korktukları için saklamışlardır.

Mektubun Türk askerlerine götürülmesinde İsmail ile Mehmet'in gönüllü olması hakkında ne düşünüyorsunuz?

İsmail'in bu uğurda şehit düşmesi, Mehmet'in ise yaralanmasına rağmen mücadeleye devam etmesi bugün özgürce yaşadığımız bu toprakların ne kadar büyük fedakârlıklarla kazanıldığını bizlere bir kez daha hatırlatmaktadır.

Aşağıdaki metni okuyunuz.

NUSRAT (NUSRET) MAYIN GEMİSİ

Çanakkale Deniz Savaşı'nın seyrini değiştiren Nusrat (Nusret) Mayın Gemisi, Çanakkale'ye 3 Eylül 1914'te geldi. Nusret, mayın dökme gemisi olarak Almanya'da tasarlandı. En büyük yeteneği, dar alanlarda kolayca manevra yapması ve az su çekme özelliğinden dolayı mayın alanları arasında dolaşabilmesiydi. Nusret, 7 Mart'ı 8 Mart'a bağlayan gece yarısı demir aldı. Gecenin karanlığında bütün ışıklarını kapatıp hedefine doğru yola çıktı. Devriyeye çıkmış düşman gemilerinin projektörleri zaman zaman karşı kıyıya vuruyordu. Nusret, işte bu ortamda yeni mayın hattının hazırlanacağı noktaya geldi. Büyük bir sessizlik içinde eldeki son eski tip 26 mayını suya bırakmaya başladı.

Tüm mayınlar önceden belirlenen rota doğrultusunda yerleştirildi. Nusret'in dönüş yolu da en az gidişi kadar tehlikeliydi. Düşman gemisi tarafından fark edilmekten mucize eseri kurtuldu. Nusret, üzerine düşen tarihî görevi başarıyla yerine getirmişti. Ne var ki bu zor görev kahraman bir komutanın hayatına mal olmuştu. Nusret'in komutanı Yüzbaşı Tophaneli Hakkı Bey daha iki gün önce kalp krizi geçirmişti. Buna rağmen o zor görevde gemisinin dümenine geçmişti. Görev başarıyla yerine getirilmişti ama Yüzbaşı Tophaneli Hakkı Bey'in kalbi o heyecana dayanamamıştı.

Mine ÇİFTÇİ
(Düzenlenmiştir.)

"Nusret Mayın Gemisi" **ve** "Gaziantep'in Kurtuluşu" **metinlerini dönem, olay, kahraman, karakter özellikleri vb. yönlerden karşılaştırarak tablodaki boşlukları doldurunuz.**

Karşılaştırma Ölçütü	Nusret Mayın Gemisi	Gaziantep'in Kurtuluşu
Metinlerin Ana Kahramanları	Yüzbaşı Tophaneli Hakkı Bey	İsmail ve Mehmet
Kahramanların Yaş Grupları	Yetişkin (Yüzbaşı rütbesinde bir asker)	Çocuk (11 ve 12 yaşlarında iki çocuk)
Kahramanların Karakter Özellikleri	Fedakâr, görev bilinci yüksek ve cesur	Vatansever, cesur, zeki ve kararlı
Olayların Geçtiği Dönem	I. Dünya Savaşı (Çanakkale Cephesi/1914-1915)	Millî Mücadele Dönemi

"Nusret Mayın Gemisi" **ve** "Gaziantep'in Kurtuluşu" **adlı metinlerden hareketle aşağıdaki ifadelerin başındaki kutucuğa ifade doğru ise** "D"**, yanlış ise** "Y" **yazınız.**

D	"Nusret Mayın Gemisi" adlı metnindeki olay I. Dünya Savaşı'nda (Çanakkale), "Gaziantep'in Kurtuluşu" metnindeki olay ise Millî Mücadele Dönemi'nde geçmektedir.
Y	Her iki metnin de ana kahramanları yetişkin, rütbeli ve askerî eğitim almış kişilerden oluşmaktadır.
Y	"Nusret Mayın Gemisi" adlı metnin dili, "Gaziantep'in Kurtuluşu" metninin diline göre daha anlaşılırdır.
D	"Gaziantep'in Kurtuluşu" adlı metinde "kuşatma, şehit, gazi, Millî Mücadele" gibi dönemin ruhunu yansıtan kelimeler/kelime grupları kullanılmıştır.
D	"Nusret Mayın Gemisi" adlı metinde "manevra, projektör, rota, demir almak" gibi denizcilik terimleri ve askerî terimlere yer verilmiştir.
Y	Metinlerde cümleler; okuyucuyu yoracak şekilde çok uzun, karmaşık ve anlaşılması güç yapılardan oluşmaktadır.
D	İki metin de yaşanmış tarihî olayları ve kahramanlıkları konu alan, bilgi verirken duygulandıran bir anlatıma sahiptir.

Yukarıda okuduğunuz metinlerin ana fikirleri sıralanmıştır. Metne ait numaraları ilgili kutucuğa yazınız.

1	Nusret Mayın Gemisi
2	Gaziantep'in Kurtuluşu

	Millî Mücadele Dönemi'nde yapılan kahramanlıklar sonsuza kadar Türk milletinin hafızasında kalacaktır.
2	Bağımsızlık ve vatan savunmasının yaşı yoktur ve çocuklar bile yeri geldiğinde bir milletin kurtuluş mücadelesinde hayati roller üstlenebilir.
1	Vatan savunmasında stratejik planlama ve görev bilinci bir savaşın kaderini değiştirebilecek güçtedir.

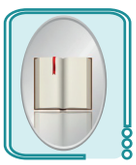

Okur Aynası

"Okuyalım-Anlayalım" **bölümünü tamamladınız. Bu bölümdeki performansınızı değerlendirmek ve gelişiminizi izlemek için aşağıdaki yönergeleri takip ediniz.**

Okuduğunuz metinlerle ilgili kendinize uygun olan kutucuğu "✗" ile işaretleyiniz.

☐	Metinleri okurken tam olarak odaklandım.
☐	Bilmediğim kelimeleri anlamak için çaba sarf ettim.
☐	Okurken olayları zihnimde bir film izler gibi kurguladım.

Aşağıdaki boşlukları bu bölümdeki performansınıza göre tamamlayınız.

♦ Etkinlikleri yaparken en başarılı olduğum kısım: .....
.....
Çünkü .....
.....

♦ Etkinlikleri yaparken en zorlandığım kısım: .....
.....
Çünkü .....
.....

♦ Metinlerde geçen kahramanlardan en çok .....
.....
ilgimi çekti. Çünkü .....
.....

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz ve size uygun olanları "✗" işaretleyiniz ya da yazınız.

Gelecekte yapacağım okumalarda şunlara dikkat edeceğim:

( ) Bilmediğim kelimelerin altını çizeceğim.

( ) Daha sessiz bir ortamda okuyacağım.

( ) Anlamadığım cümleyi baştan okuyacağım.

( ) Diğer: .....

BEN DE YAZARIM

Geçmişin İzleri

Aşağıdaki metni dikkatlice okuyunuz ve yönergeleri takip ediniz.

KAHRAMAN KIBRIS GAZİSİ

Van'da hayatını sürdüren tank şoförü Abdulkadir Kurt, Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında Beşparmak Dağları'nda silah arkadaşlarıyla verdiği mücadeleyi unutamıyor.

20 Temmuz 1974'teki Kıbrıs Barış Harekâtı'na vatani görevini yaptığı Ankara 28. Tümen Tank Taburu 2. Bölükte tank şoförü olarak katılan Abdulkadir Kurt (66), aradan 45 yıl geçmesine rağmen yaşadıklarını dün gibi hatırlıyor.

Harekâtın efsaneleri arasında yer alan tank ile gidilemez denilen yerlerden ilerlediklerini belirten Kurt; vatan, millet ve bayrak için Kıbrıs'a çıkarma yaptıklarını aktardı.

Beşparmak Dağları'nda uçurumlardan ilerleyerek hedefe doğru gittiklerini söyleyen Kurt, şunları ifade etti:

"Beşparmak Dağları'ndaki komandolara destek vermeye gittik. Büyük bir mücadele vardı. İlerlerken tankımız mayına çarparak yaklaşık bir buçuk metre havalandı, hasar gördü. Dağa çıkarken bize sürekli ateş açılıyordu. Tankın içinde büyük bir mücadele verdik. Her taraftan ateş ediliyordu, biz de onlara karşılık veriyorduk. Allah bize fırsat verdi, onlara büyük bir zayiat yaşattık. Arkadaşlarımızla 'Ya öleceğiz ya da onlara fırsat vermeyeceğiz.' dedik. Tankın içinde altı saat çarpıştık. Etrafımızda bağırıyorlardı ama korkmadan mücadele ettik. Sabaha doğru çekilmek zorunda kaldılar. Allah şehitlerimize rahmet eylesin."

O günü hiçbir zaman unutamadığını aktaran Kurt, ülkenin birliği ve beraberliği için her zaman mücadele etmeye hazır olduğunu ifade etti.

Necmettin KARACA
(Düzenlenmiştir.)

Metinde yer alan olayda, tankla yapılan mücadele ile ilgili yorumunuz nedir? Kısaca açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

Kıbrıs Barış Harekâtı gazisi Abdulkadir Kurt ile yapılan röportajdaki bilgi, duygu ve düşüncelerden yararlanarak aşağıdaki yönergeler doğrultusunda bir metin yazınız.

1. Aşağıdaki yazma konularından birini seçip işaretleyiniz veya kendiniz temaya uygun yeni bir konu belirleyip yazınız.

- ☐ Bağımsızlığın önemi
- ☐ Vatan sevgisi
- ☐ Cesaret
- ☐ Millî Mücadele
- ☐ Diğer: ……

2. Yazınızı hangi hedef kitleye yönelik yazacağınızı seçiniz veya yeni bir hedef kitle belirleyip "Diğer" **bölümüne yazınız.**

- ☐ Sınıf arkadaşlarıma
- ☐ Türk gençliğine
- ☐ Aile bireylerime
- ☐ Diğer: ……

3. Yazma amacınıza uygun paragraf türünü seçiniz.

- ☐ Betimleme
- ☐ Öyküleme
- ☐ Açıklama
- ☐ Tanıtma

4. Yazma amacınıza uygun metin yapısını seçiniz.

- ☐ Öyküleyici
- ☐ Bilgilendirici
- ☐ Sıralı/Kronolojik
- ☐ Açıklayıcı

5. Yazma ortamınızı seçiniz veya kendiniz yeni bir ortam belirleyip yazınız.

- ☐ Defter
- ☐ A4 kâğıdı
- ☐ Dijital ortamlar
- ☐ Etkinlik sayfası
- ☐ Diğer: .....

Yazma ortamınız etkinlik sayfası ise metninizi aşağıya yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Gaziye Mektup

Okuduğunuz "Kahraman Kıbrıs Gazisi" **adlı metindeki Abdulkadir Kurt'a bir mektup yazınız. Mektubunuzda onun yaptığı kahramanca mücadeleyle ilgili duygularınızı anlatınız. Mektubunuzu aşağıdaki yönergeleri dikkate alarak oluşturunuz.**

- Mektubunuza uygun hitap ve selamlama ile başlayınız.
- Mektubunuzu ön bilgilerinizden yararlanarak yazınız.
- Yazım kurallarına dikkat ediniz.
- Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun şekilde kullanınız.
- Mektubunuzda bitişik ve ayrı yazılan dil yapılarını (dA/-DA, ki/-ki,mI) doğru şekilde kullanınız.
- Adınızı ve soyadınızı, tarih, adres vb. bölümlerini yazmayı unutmayınız.

Şiiri Yorumluyorum

Aşağıdaki şiiri uygun vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz. Okuduktan sonra yönergeyi takip ediniz.

BİR BAYRAK RÜZGÂR BEKLİYOR

Şehitler tepesi boş değil,
Biri var, bekliyor...
Ve bir göğüs nefes almak için
Rüzgâr bekliyor.

Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye,
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli.
Kim demiş meçhul asker diye?
(…)

Öpelim temizse dudaklarımız...
Fakat basmasın toprağına
Temiz değilse ayaklarımız.
(…)

Arif Nihat ASYA
(Kısaltılmıştır.)

Bu şiirde geçen "şehitler tepesi boş değil" **ve** "meçhul asker" **ifadelerinin anlamlarını güvenilir kaynaklardan öğreniniz.**

Anlamlarını öğrendiğiniz ifadelerden hareketle en az 5-6 cümlelik bir paragraf yazınız. Paragrafınızda vatan uğruna şehit düşen kahramanlarımız hakkındaki düşüncelerinize yer veriniz.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Aşağıdaki metni sessizce okuyunuz ve yönergeyi takip ediniz.

ŞEKERCİ ÖKKEŞ

Kahramanmaraş, düşman işgali altındaydı ve kentin kalesine düşman bayrağı dikilmişti. Bunu gören bölge halkı toplanıp kaleye doğru ilerledi, bayrağı indirip onun yerine Türk bayrağını dikti. Aralarında on beş yaşındaki Şekerci Ökkeş de vardı. Ökkeş cesaretiyle bilinen bir çocuktu ve şekercilik yapardı. Annesi "Henüz küçüksün oğlum." dese de o, inancının büyük olduğunu söyleyerek vatan savunmasında pek çok farklı bölgede yıllarca görev yaptı ve sonra memleketine döndü.

Gülnur GEÇMİŞ

(Düzenlenmiştir.)

Ökkeş'in memleketine döndükten sonra neler yaşamış olabileceğini düşünerek metnin devamını Ökkeş'in bakış açısıyla yazınız.

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Canlandırıyorum

Yukarıda okuduğunuz "Şekerci Ökkeş" **adlı metni kahraman, olay, yer, zaman unsurlarını biraz daha zenginleştirerek kısa bir canlandırma hazırlayınız; ardından rol paylaşımı yaparak piyesinizi uygun bir ortamda canlandırınız.**

Ödevimi Yapıyorum

Selin ve Ceylin iki arkadaştır. Ceylin'e "Millî Mücadele'nin kahramanları" **konulu ödeviyle ilgili olarak arkadaşı Selin'den bir e-posta gelmiştir. Yönergeleri takip ederek Selin'e cevap niteliği taşıyan bir e-posta yazınız.**

Kimden: seln_can@meb.gov.tr

Kime: cyln_Türk@meb.gov.tr

Konu: Okul ödevi

Merhaba Ceylin, ödevine yardımcı olmak için yaptığım araştırmada Millî Mücadele Dönemi'ne ait aşağıdaki yazıya ulaştım. Bu yazıyı ödevinde kullanabilirsin. Sana kolaylıklar diliyorum. Hoşça kal.

(…)

Çanakkale'de kara savaşları sırasında Mustafa Kemal Paşa yaşadığı bir olayı, Ruşen Eşref Ünaydın ile yaptığı görüşme sırasında şöyle anlatmaktadır:

"Çanakkale Cephesi'nde Conkbayırı'nın güneyindeki 261 rakımlı tepeden sahilin gözetleme ve korunmasıyla görevli olarak orada bulunan bir müfreze askerin Conkbayırı'na doğru koşmakta, geri çekilmekte olduğunu gördüm. Bu askerlerin önüne kendim çıkarak,

— Niçin kaçıyorsunuz, dedim.

— Efendim, düşman, dediler.

— Nerede?

— İşte, diye 261 rakımlı tepeyi gösterdiler.

Gerçekten de düşmanın bir avcı kuvveti 261 rakımlı tepeye yaklaşmış ve tam bir serbestlik içinde ileriye doğru yürüyordu. Şimdi vaziyeti düşünün. Ben kuvvetleri (geride) bırakmışım, askerler on dakika istirahat etsin diye… Düşman da bu tepeye gelmiş. Demek ki düşman bana benim askerlerimden daha yakın! Ve düşman benim olduğum yere gelse kuvvetlerim çok kötü duruma düşecekti. O zaman artık, bilinçli bir düşünme ile midir yoksa önsezi ile midir, bilemiyorum. Geri çekilen askerlere,

— Düşmandan kaçılmaz, dedim.

— Cephanemiz kalmadı, dediler.

— Cephaneniz yoksa süngünüz var, dedim.

Ve bağırarak onlara süngü taktırdım ve yere yatmalarını söyledim. Aynı zamanda Conkbayırı'na doğru ilerlemekte olan piyade alayı ile dağ bataryasının yetişebilen askerlerinin marş marş ile benim bulunduğum yere gelmeleri için yanımdaki emir subayını geriye yolladım. Bu askerler süngü takıp yere yatınca düşman askerleri de yere yattı. Kazandığımız an, bu andır."

Gerçekten de çekilen Türk askerleri mevzi alınca karşı taraf da mevzi alıp duraklar. İşte bu an, Çanakkale Savaşları Kara Harekâtı'nın kaderini belirleyen noktalardan birisidir.

Nurhan AYDIN-Tuba GEÇENNER
(Düzenlenmiştir.)

Gönder

Yukarıdaki e-postanın kime yönelik yazıldığını, konusunu, ana fikrini ve yazılma amacını belirleyip boşlukları doldurunuz.

Kime yazılmıştır?

Ceylin'e

Konusu

Mustafa Kemal Paşa'nın Conkbayırı'nda yaptığı kahramanlıklar

Ana fikri

Savaşın kaderi Mustafa Kemal Paşa'nın kritik bir anda gösterdiği hızlı karar verme yeteneği sayesinde değişmiştir.

Yazılma amacı

Okul ödevine yardımcı olmak

Verdiğiniz cevaplardan yola çıkarak anlatılan olay hakkındaki kişisel yorumunuzu da ekleyiniz. İlgili bölüme Selin'e cevap niteliğinde bir e-posta yazınız.

Kimden:

Kime:

Konu:

Gönder

İşlevleri Belirliyorum

Aşağıda verilen cümlelerde kırmızı ile gösterilen noktalama işaretlerinin işlevlerini belirleyiniz. Cümle numaralarını ilgili kutucuklara yazarak uygun işlevlerle eşleştiriniz.

1. Evet, Mehmet Akif Ersoy İstiklal Marşımızın şairidir.

2. Arkadaşına şu atasözüyle cevap verdi: Eğri oturup doğru konuşalım.

3. "Sözlük" kelimesinin ek ve kökü "söz-lük" şeklinde gösterilir.

4. Şehitler tepesi boş değil/Biri var, bekliyor...

İşlevleri:

2	Bir açıklama, örnekleme veya liste öncesinde kullanılır.
4	Şiir dizelerini yan yana yazarken ayırmak için kullanılır.
3	Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.
1	Ret, kabul ve teşvik bildiren ifadelerden sonra kullanılır.
	Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Düzeltiyorum

Aşağıdaki cümlelerde yer alan yazım yanlışlarını bularak düzeltiniz ve cümleleri tekrar yazınız.

- TDK'nun yayımlanmış eserleri çok güzel.
- Gidip te gelmemek, gelip te görmemek var.
- Bu ödevi yaparım yeterki sen üzülme.
- Gülermisin, ağlarmısın?

- TDK'nin yayımlanmış eserleri çok güzel.
- Gidip de gelmemek, gelip de görmemek var.
- Bu ödevi yaparım, yeter ki sen üzülme.
- Güler misin, ağlar mısın?

Yazar Aynası

"Ben de Yazarım" **bölümünü tamamladınız. Bu bölümdeki performansınızı değerlendirmek, gelişiminizi izlemek için aşağıdaki** "Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"**nu yönergeleri takip ederek doldurunuz. Bu süreçte kazandığınız deneyimlerinizi gelecekte kullanınız.**

YAZMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: **Tarih:**
Numarası:

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Yazıma başlamadan önce planlama yaptım.			
Belirlediğim konuyu, seçtiğim metin türüne uygun olarak yazdım.			
Metni tamamlarken hayal kurmayı öğrendim.			
Yazım kurallarına ve noktalama işaretlerinin işlevlerine dikkat ettim.			
Ön bilgilerimden yararlanıp somut örnekler verdim.			
Mektup yazarken kendimi uygun bir şekilde tanıttım.			
Yazılı ifadelerimde amacıma uygun cümleler kurdum.			
Mektup yazarken yazıma uygun bir hitap ile başladım ve metnimi uygun bir şekilde bitirdim.			
Bir elektronik postanın konusunu, ana fikrini ve yazılma amacını belirlerken yazımın anlaşılır ve düzenli olmasına dikkat ettim.			

Yazma sürecinde güçlü olduğumu fark ettiğim yönlerim:

.....

.....

Bir sonraki yazma sürecimde dikkat etmem gereken yönler ve bu yönleri geliştirmek için yapacaklarım:

.....

.....

EĞLENCE ZAMANI

Hafıza

“Hafıza Oyunu Nasıl Oynanır?”

Oyunun temel amacı, kapalı duran kartlar arasından aynı görsele sahip olanları eşleştirerek en fazla kart çiftini toplamaktır.

- Tüm kartlar karıştırılır ve düz bir zemine, resimleri görünmeyecek şekilde kapalı olarak dizilir.
- Oyuncular sırayla ikişer kart açar.
- Eğer açılan iki kart aynıysa oyuncu bu çifti alır ve bir kez daha oynama hakkı kazanır.
- Eğer kartlar farklıysa kartlar tekrar kapatılır ve sıra diğer oyuncuya geçer. Oyuncular, açılan kartların yerlerini akılda tutmaya çalışır.
- Zemindeki tüm kartlar bittiğinde en çok kart çiftini toplayan oyuncu oyunu kazanır.

Aşağıda verilen “Hafıza” **oyun kartlarını kesik çizgiler boyunca keserek toplam 20 adet kart elde ediniz.**

ANITKABİR

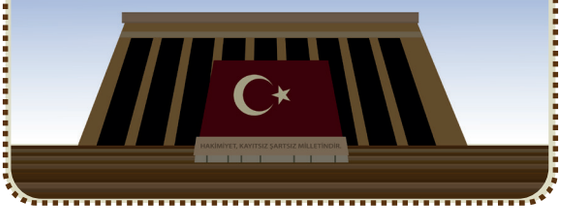

ANITKABİR

MEHMET AKİF ERSOY

MEHMET AKİF ERSOY

ANKARA

ANKARA

KAZIM KARABEKİR

KAZIM KARABEKİR

İLK TBMM BİNASI

İLK TBMM BİNASI

BANDIRMA VAPURU

BANDIRMA VAPURU

ŞERİFE BACI

ŞERİFE BACI

SEYİT ONBAŞI

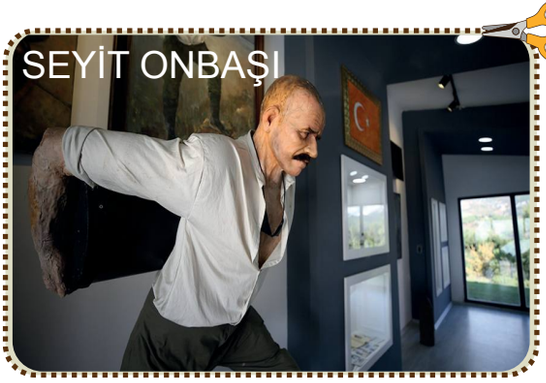

SEYİT ONBAŞI

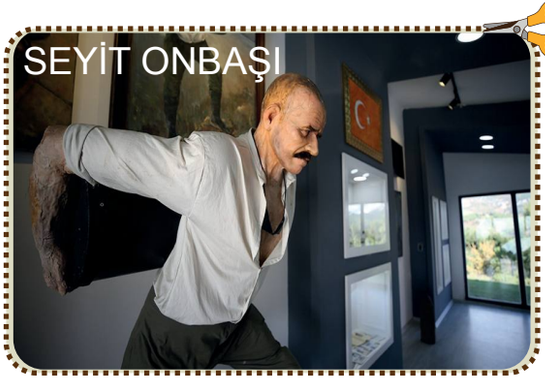

ERZURUM KONGRE BİNASI

ERZURUM KONGRE BİNASI

ÇANAKKALE ŞEHİTLER ABİDESİ

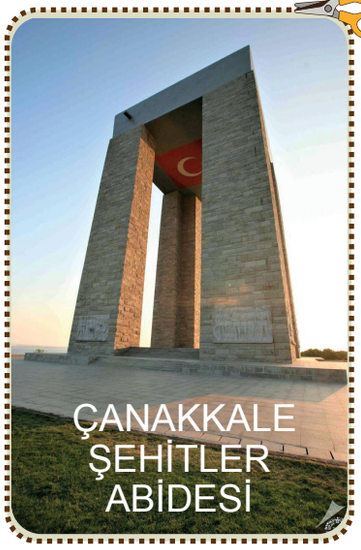

ÇANAKKALE ŞEHİTLER ABİDESİ

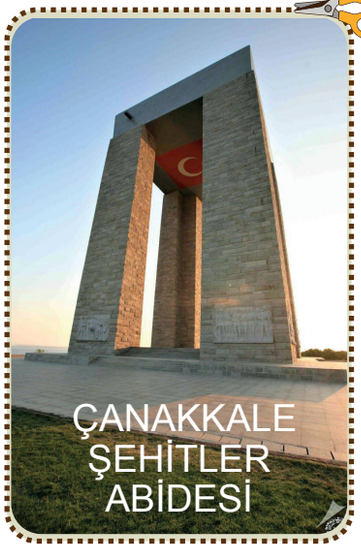

NOTLAR

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

TÜRKÇE

6. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

CEVAP ANAHTARI

3. TEMA
FARKLI DÜNYALAR

3. TEMA
FARKLI DÜNYALAR

DİNLEME/İZLEME

T.D.6.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme

a) Dinleme/izleme şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, ilgi ve ihtiyaçları, bilgiye erişim olanakları; etkinliğin süresi doğrultusunda dinleme/izleme materyalini ve diğer kaynakları (sözlük, genel ağ, çalışma kâğıdı, grafik organize edici vb.) seçer.

b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.

c) Etkileşimli dinleme/izleme sırasında karşısındakiyle ilişkiyi sürdürür.

T.D.6.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme

a) Dinlediğinin/izlediğinin bütününden kanıt toplayıp ön bilgileriyle ilişkilendirir.

b) İlişkilendirmeden hareketle çıkarım yapar.

c) Bir yargıya vararak gerektiğinde tepki verir.

T.D.6.10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme

a) Dinlediklerindeki/izlediklerindeki karşılaştırılabilir unsurlara ilişkin özellikleri belirler.

b) Belirlenen özelliklerden hareketle benzerlikleri listeler.

c) Belirlenen özelliklerden hareketle farklılıkları listeler.

T.D.6.17. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Dinlediğinde/izlediğinde başvurulan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

b) Belirlediği düşünceyi geliştirme yollarının birbirleriyle ve dinledikleriyle/ izledikleriyle ilişkisini ortaya koyar.

T.D.6.20. Çoklu ortam ögelerine yönelik çözümleme yapabilme

a) Çoklu ortam ögelerinin işlevlerini (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) belirler.

b) Ögeler arasındaki bağlantıları belirler.

T.D.6.21. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme

a) Dinlediğinde/izlediğinde sunulan bilgileri çözümler.

b) Çözümlemeden hareketle önemli ve önemsiz bilgileri sınıflandırır.

c) Dinlediğindeki/izlediğindeki önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak kendi cümleleriyle ifade eder.

T.D.6.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Dinleme/izleme sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak dinleyici/izleyici kimliğinin gelişimine yön verir.

KONUŞMA

T.K.6.1. Konuşma sürecini yönetebilme

a) Konuşmayı başlatma, sürdürme, sonlandırmayla ilgili selam, hitap ve sonlandırma ifadelerini kullanır.

b) Uygun zamanda söz alır/verir.

c) Olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmayan noktaları açıklığa kavuşturmak için herhangi bir yönlendirmenin etkisinde kalmadan soru sorar.

ç) Kendisine yöneltilen soruları cevaplar.

T.K.6.6. Konuşmasında çoklu ortam ögeleriyle içerik oluşturabilme

a) Amacına uygun olarak kullanacağı çoklu ortam ögelerini (fotoğraf, resim, tablo, grafik, harita, sanal gezi uygulamaları, ses kaydı, müzik, video, dijital pano, çevrim içi toplantı araçları vb.) belirler.

b) Belirlediği çoklu ortam ögelerinin işlevlerine (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) karar verir.

c) Belirlediği çoklu ortam ögelerini, birbirleriyle etkileşimlerini dikkate alarak konuşma içeriğinde kullanır.

T.K.6.13. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme

a) Sınıflandırma yapacağı unsurları ve ölçütleri belirler.

b) Unsurları, belirlediği ölçütlere göre ayırır.

c) Ayrılan unsurları ayırt edici özelliklerden hareketle tasnif eder.

ç) Tasniflerini (gerekli durumlarda grafik, tablo, görsel vb. ile destekleyerek) konuşmasında kullanır.

T.K.6.14. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme

a) Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni inceler.

b) Yorum yapacağı olay, konu, durum vb.ni bağlamdan kopmadan kendi öznelnesnel bakış açısı, hedef kitlenin bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısına göre genişleterek veya daraltarak dönüştürür.

c) Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni belirlediği bakış açısına göre konuşmasında yeniden ifade eder.

T.K.6.17. Sözlü olarak tartışmaya katılabilme

a) Tartışmalarda önermelerine yönelik mantıklı temellendirme yapar.

b) Karşısındakinin konuşmasını inceleyerek varsa tutarsız ve geçersiz görüş ve bilgiyi tespit eder.

c) Doğru görüş ve bilgiyi kabul eder veya tutarsız ve geçersiz görüş ve bilgiyi çürütür.

T.K.6.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Konuşma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak konuşan kimliğinin gelişimine yön verir.

c) Konuşmalarından oluşan ürün ve seçki dosyası (ses kaydı, konuşma metni, sunum videosu, çoklu medya ögeleri vb.) oluşturur.

OKUMA

T.O.6.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme

a) Amacı, ilgi ve ihtiyaçları, materyalin özellikleri, süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz ederek görüş oluşturur.

b) Analiz sonuçları doğrultusunda metin ve diğer yardımcı materyalleri (sözlük, ek kaynak vb.) seçer.

c) Seçimleri üzerinde zamana bağlı değişime/üst bilişsel izlemeye dayalı düzenlemeler yapar.

T.O.6.7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme

a) Görseldeki unsurlardan hareketle anlama ilişkin ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar.

b) Görselde doğrudan ve/veya örtük olarak iletilen mesajı belirler.

c) TGerektiğinde, görselle iletilen mesaja uygun tepkiyi verir.

T.O.6.17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Metnin türüne uygun olarak giriş, gelişme, sonuç veya serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirler.

b) Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısını belirler.

T.O.6.18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Okuduğu şiirin biçim özelliklerini belirler.

b) Şiirin biçim özelliklerinin birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyar.

T.O.6.19. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

a) Yazarın başvurduğu düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

b) Belirlediği düşünceyi geliştirme yollarının birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyar.

T.O.6.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Metinde yer alan olay ya da durumu problem biçiminde tanımlar.

b) Olay ya da durumun problemli yönünü özetler.

c) Ön bilgilerini kullanarak problemin olası çözümlerine yönelik alternatif tahminler oluşturur.

ç) Alternatif çözümler arasından akıl yürüterek en uygun çözümü belirler.

d) Ürettiği çözüme ilişkin yansıtma ve değerlendirme yapar.

YAZMA

T.Y.6.1. Yazma sürecini yönetebilme

a) Amaç, bağlam ve olanaklarını analiz ederek yazma konusunu, hedef kitlesini, dijital de dâhil yazma aracı ve ortamını belirler.

b) Yazılı etkileşiminde yazışmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırmayla ilgili uygun selam ve hitap ifadelerini kullanır.

c) Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde içerik ve süreçle ilgili gerekli seçim ve düzenlemeleri yapar.

T.Y.6.7. Yaratıcı yazı yazabilme

a) Yazısında tema, karakter ve olay örgülerini farklı açılardan ele alır.
b) Deneyim ve gözlemlerini hayal gücüyle birleştirerek yazısını zenginleştirir.
c) Farklı metin yapılarını kullanır.
ç) Özgün çözüm, karakter ve diyaloglar üretir.

T.Y.6.9. Yazısında karşılaştırma yapabilme

a) Karşılaştıracağı unsurların (nesne, kişi, olay, bilgi vb.) özelliklerini belirler.

b) Belirlenen özelliklere göre benzerlikleri listeler.

c) Belirlenen özelliklere göre farklılıkları listeler.

ç) Benzerlik ve farklılıklardan hareketle ulaştığı yargıyı yazısında kullanır.

T.Y.6.10. Yazısında sınıflandırma yapabilme

a) Sınıflandırma yapacağı unsur ve ölçütleri belirler.

b) Unsurları, belirlediği ölçütlere göre ayırır.

c) Ayrılan unsurları ayırt edici özelliklerden hareketle tasnif eder.

ç) Tasniflerini (gerekli durumlarda grafik, tablo, görsel vb. ile destekleyerek) yazısında kullanır.

T.Y.6.17.Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme

a) Kullanacağı düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

b) Düşünceyi geliştirme yollarını birbirleriyle ve metinle uyumlu şekilde kullanır.

T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

a) Yazım kurallarını uygular.

b) Noktalama işaretlerini uygun biçimde kullanır.

T.Y.6.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

a) Yazma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.

b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak yazar kimliğinin gelişimine yön verir.

c) Yazılarından oluşan ürün ve seçki dosyası (sözlük, günlük, anı, gezi, şiir, alıntılar seçkisi, atasözü ve deyim vb.) oluşturur.

DİNLEYELİM/İZLEYELİM-ANLAYALIM

Hazırlanalım

Aşağıdaki içeceklerden hangisini daha çok tüketiyorsunuz? Seçiminizi işaretleyerek gerekçenizi yazınız.

Şalgam suyu

Çünkü .....
.....
.....
.....
.....

Çay

Çünkü .....
.....
.....
.....
.....

Türk kahvesi

Çünkü .....
.....
.....
.....
.....

Ayran

Çünkü .....
.....
.....
.....
.....

Seçtiğiniz içeceğin nasıl hazırlandığını veya yapıldığını öğrenip yazınız.

.....
.....
.....
.....

Sizce bu içeceklerden hangisi ülkemizde daha fazla tüketilmektedir? Gerekçenizle yazınız.

.....
.....
.....
.....

Türkler ve Çay

Aşağıdaki içeriklerden birini seçip işaretleyiniz. Seçtiğiniz içeriği dikkat dağıtıcı davranışlardan/hareketlerden kaçınarak ve önemli gördüğünüz kısımları defterinize not alarak dinleyiniz/izleyiniz. Dinleme/izleme eyleminden sonra aşağıdaki etkinliklerden, seçtiğiniz içeriğe yönelik olanları yapınız.
(Dinlemek/izlemek için seçtiğiniz içeriğin karekodunu okutunuz.)

Bahçeden Sofralara Çayın Hikâyesi

Türk Kültüründe Çayın Önemi

Bahçeden Sofralara Çayın Hikâyesi

Aşağıdaki etkinliği "Bahçeden Sofralara Çayın Hikâyesi" **metnini seçtiyseniz metni dinlerken/izlerken aldığınız notlardan yararlanarak yapınız.**

Hatice Hanım'ın evi her bayram olduğu gibi bu bayram da akraba, arkadaş ve komşularıyla dolup taşmaktaydı. Misafirlerine tatlının yanında çay ikram etmek isteyen Hatice Hanım, kendisi tatlıları sunarken oğlu Can'dan da misafirlerin isteklerini dikkate alarak çayları sunmasını istemiştir. Can'a çay servisinde yardımcı olunuz.

Bunun için 1. Görsel'deki misafirlerin isteklerini belirleyip 2. Görsel'deki çay resimlerini inceleyerek her bir misafirin isteğine uygun olan çay resminin üstüne ilgili misafirin adını yazınız. Ardından bardağın altındaki yargı; metinden çıkarılabiliyorsa "Metinden çıkarılabilir." **ifadesini, metinden çıkarılamıyorsa** "Metinden çıkarılamaz." **ifadesini işaretleyiniz.**

1. Görsel

2. Görsel

Mustafa Bey

Çayın kalitesi fabrikadaki işlemlerle doğrudan bağlantılıdır.

- [x] Metinden çıkarılabilir.
- [ ] Metinden çıkarılamaz.

Tuğçe Hanım

Tarlalarda üretilecek çayın miktarını alıcı fabrikalar belirlemektedir.

- [ ] Metinden çıkarılabilir.
- [x] Metinden çıkarılamaz.

Sibel Hanım

Çay, Doğu Karadenizliler için hem ekonomik hem kültürel değer taşımaktadır.

- [x] Metinden çıkarılabilir.
- [ ] Metinden çıkarılamaz.

Ali Bey

Çay üretiminde zaman yönetimi önemli bir unsur olarak ifade edilmektedir.

- [x] Metinden çıkarılabilir.
- [ ] Metinden çıkarılamaz.

Mete Bey

Çay üretiminde kullanılan yöntemler tamamen modernleşmiştir.

- [ ] Metinden çıkarılabilir.
- [x] Metinden çıkarılamaz.

Songül Hanım

Çay üretimi yıl boyunca sürekli yapılmaktadır.

- [ ] Metinden çıkarılabilir.
- [x] Metinden çıkarılamaz.

Göktuğ Bey

Çay üretiminin her aşaması devlet tarafından sürekli denetlenmektedir.

- [ ] Metinden çıkarılabilir.
- [x] Metinden çıkarılamaz.

Hangi misafirlerin aldığı çayların altındaki yargılar metinden çıkarılabilmektedir?

Mustafa Bey, Sibel Hanım, Ali Bey.

Türk Kültüründe Çayın Önemi

Aşağıdaki etkinliği "Türk Kültüründe Çayın Önemi" **metnini seçtiyseniz metni dinlerken/izlerken aldığınız notlardan yararlanarak yapınız.**

Kafeterya işletmecisi olan Ayşegül Hanım, oğlu Han'ın sorumluluk bilincinin ve sosyal becerilerinin gelişmesi için onu hafta sonları yardıma çağırmaktadır. Böyle bir hafta sonunda oldukça yoğun bir saatte yalnız kalan Han'a müşteri isteklerine göre çayları servis etmesi için yardımcı olunuz.

Bunun için 1. Görsel'deki müşteriler ve onların istekleri ile 2. Görsel'deki çay resimlerini inceleyerek her bir müşterinin isteğine uygun olan çay resminin üstüne ilgili müşterinin adını yazınız. Ardından bardağın altındaki yargı; metinden çıkarılabiliyorsa "Metinden çıkarılabilir." **ifadesini, metinden çıkarılamıyorsa** "Metinden çıkarılamaz." **ifadesini işaretleyiniz.**

1. Görsel

2. Görsel

Ziya Bey

Türkiye hem çay üretimi hem de ihracatında dünya lideridir.

- [ ] Metinden çıkarılabilir.
- [x] Metinden çıkarılamaz.

Ebru Hanım

Çay tüketimi Türkiye'de günlük yaşamın neredeyse her anına yayılmıştır.

- [x] Metinden çıkarılabilir.
- [ ] Metinden çıkarılamaz.

Derya Hanım

Çay üretimi ve tüketimi, Türkiye ekonomisi açısından önemli bir yere sahiptir.

- [x] Metinden çıkarılabilir.
- [ ] Metinden çıkarılamaz.

Türkân Hanım

Türk misafirperverliği ile çay ikramı arasında güçlü bir ilişki söz konusudur.

- [x] Metinden çıkarılabilir.
- [ ] Metinden çıkarılamaz.

Betül Hanım

Çay yetiştiriciliği, 1900'lü yılların başından itibaren Türkiye'de gelişim göstermiştir.

- [x] Metinden çıkarılabilir.
- [ ] Metinden çıkarılamaz.

Metin Bey

Türkiye'de çay üretimi ülkenin birkaç farklı coğrafi bölgesine eşit dağılmıştır.

- [ ] Metinden çıkarılabilir.
- [x] Metinden çıkarılamaz.

Sena Hanım

Çay tüketimi Türkiye'de büyük şehirlerde yaygın olup kırsal bölgelerde sınırlıdır.

- [ ] Metinden çıkarılabilir.
- [x] Metinden çıkarılamaz.

Hangi müşterilerin aldığı çayların altındaki yargılar metinden çıkarılabilmektedir?

Ebru Hanım, Derya Hanım, Türkân Hanım, Betül Hanım

Farklı Toplumlar ve Çay

"Japonların Köklü Geleneği: Çay Seremonisi" **ve** "Pakistan'da Çay İçme Kültürü ve Türkler ile Farklılıkları" **içeriklerini dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınıp önemli gördüğünüz kısımları not alarak dinleyiniz/izleyiniz.** (Dinlemek/izlemek için karekodları okutunuz.)

Japonların Köklü Geleneği: Çay Seremonisi

Pakistan'da Çay İçme Kültürü ve Türkler ile Farklılıkları

Aşağıdaki dilsiz haritalar, çay kültürünü öğrendiğiniz ülkelerden hangilerine aittir? Genel ağdan öğrenerek bu ülkelerin isimlerini haritaların altındaki boşluğa yazınız.

a

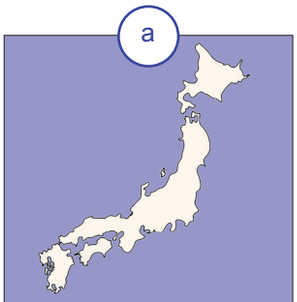

.....Japonya.....

b

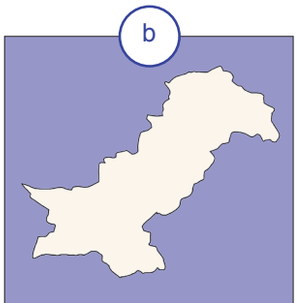

.....Pakistan.....

c

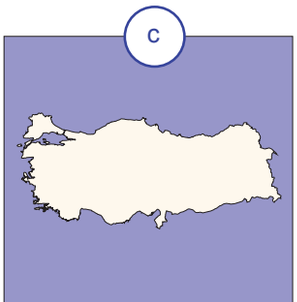

.....Türkiye.....

Aşağıda verilen çay hazırlama görselleri ile ülkeleri, dinlediğiniz/izlediğiniz metinlerden hareketle eşleştiriniz. Eşleştirmek için haritaların üstündeki harfleri, çay hazırlama görsellerinden uygun olanının başındaki boşluğa yazınız.

c

a

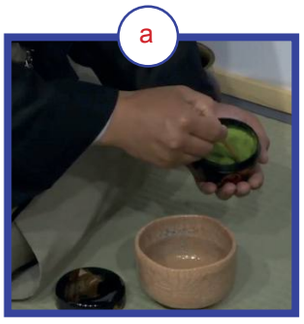

b

Dinlediğiniz/izlediğiniz "Japonların Köklü Geleneği: Çay Seremonisi" **ve** "Pakistan'da Çay İçme Kültürü ve Türkler ile Farklılıkları" **metinlerinden ulaşılabilecek bazı yargılar, boşluklu şekilde aşağıdaki çemberin üzerinde yer almaktadır. İşaret parmağınızı çemberin üzerine koyunuz. Ardından gözlerinizi kapatınız ve parmağınızı çemberin etrafında gezdiriniz. 10'dan geriye doğru sayınız. Saymanız bitince parmağınız kaç numaralı cümlenin üzerinde veya yakınında kaldıysa o cümleyi işaretleyiniz. Bu işlemi üç kez yapınız. İşaretlediğiniz cümlelerdeki boşlukları metinlerden hareketle tamamlayınız. Bu yargıların Pakistan'la mı Japonya'yla mı ilgili olduğunu belirleyerek çemberin dış halkasındaki noktalı yerlere ilgili ülkenin adını yazınız.**

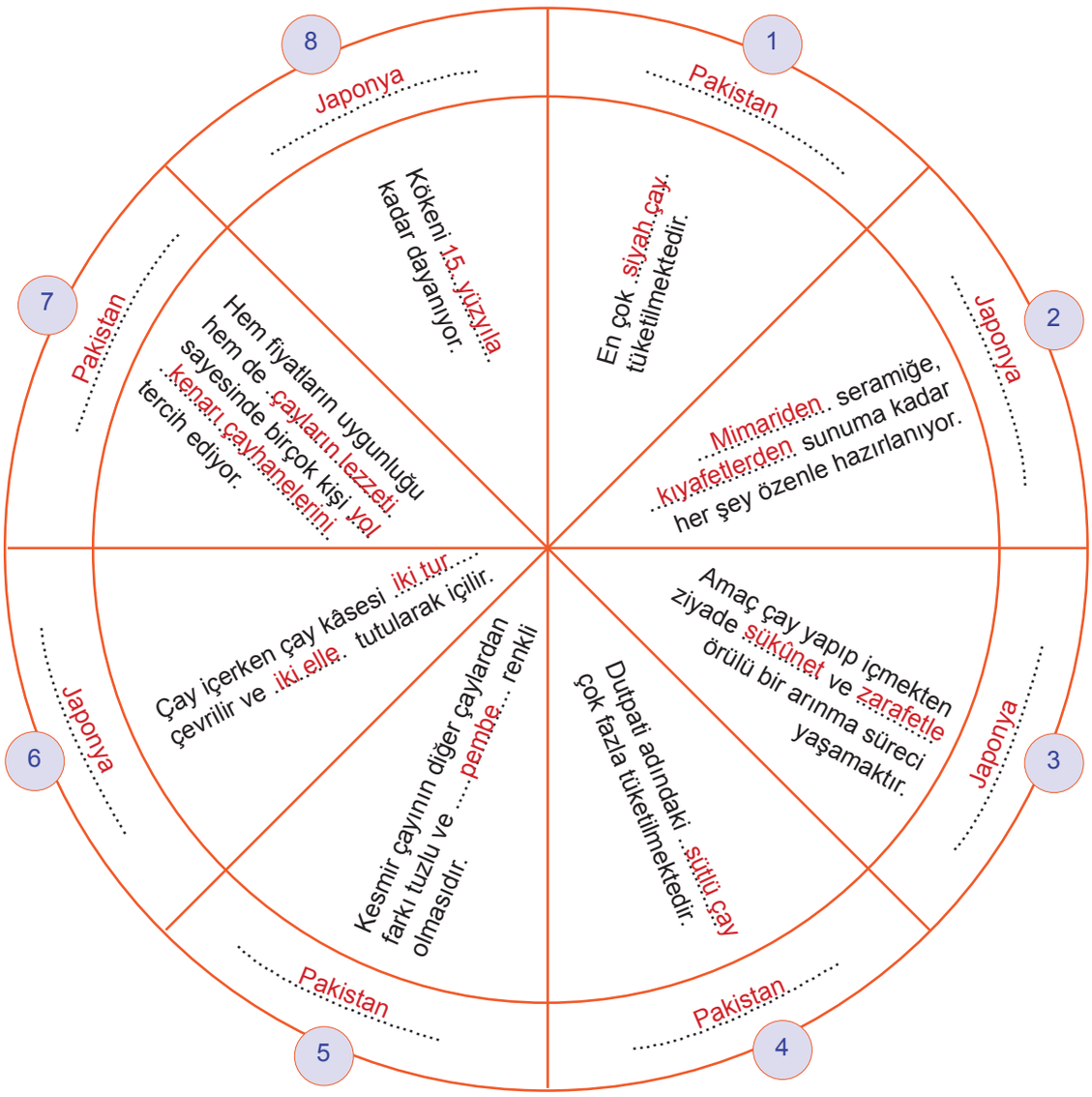

Çemberde yazılı olan yargılardan hangisi Türkler ile Pakistanlılar için ortaktır? İlgili yargının numarasını yazınız.

"1" numaralı yargı ortaktır.

Türk Kültüründe Yeni Gün (Nevruz)

"Türk'ün Bayramı Nevruz", "Türkmenistan'da Nevruz Bayramı Böyle Kutlandı" **ve** "Özbekistan'da Nevruz Bayramı" **içeriklerini dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınarak ve önemli gördüğünüz kısımları not alarak dinleyiniz/izleyiniz.** (Dinlemek/izlemek için aşağıdaki karekodları okutunuz.)

Türk'ün Bayramı Nevruz

Türkmenistan'da Nevruz Bayramı Böyle Kutlandı

Özbekistan'da Nevruz Bayramı

Yukarıdaki içerikleri dinleyen/izleyen Reyyan ve Nurçe bu içerikleri karşılaştırmak için kendi aralarında küçük bir yarışma yapmaya karar verirler. Yarışmanın kuralları aşağıda verilmiştir.

- Yarışmanın kimle başlayacağı sayışmaca ile belirlenecektir.
- Yarışmada sırayla konuşulacaktır.
- Her yarışmacı iki benzerlik, iki farklılık olmak üzere dörder tane karşılaştırma cümlesi kuracaktır.
- Karşılaştırmanın doğru yapıldığı her cümle için 20 puan kazanılacaktır.
- Karşılaştırmanın yanlış yapıldığı her cümle için 10 puan kaybedilecektir.
- Söylenen cümleler rakip tarafından not edilecektir.

Reyyan ve Nurçe'nin kendi aralarındaki yarışmada belirledikleri cümleleri tahtadan inceleyiniz.

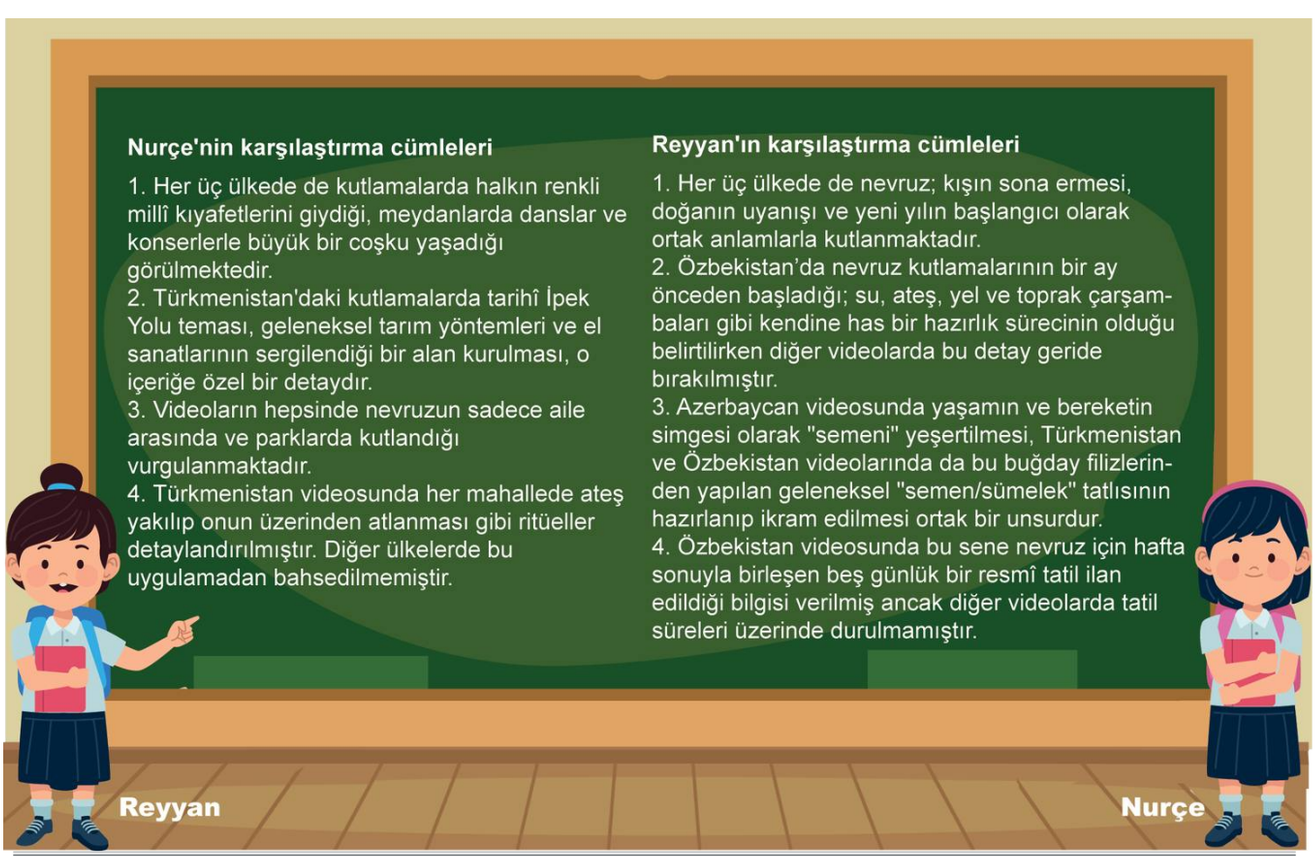

Yarışma sonucunda Reyyan 50, Nurçe ise 20 puan aldığına göre bu öğrenciler hangi cümlelerde hata yapmışlardır? Hatalı cümleleri düzelterek bu cümlelerin doğrusunu ilgili öğrencinin karşısına yazınız.

Reyyan

Özbekistan'da nevruz kutlamalarının bir ay önceden başladığı; su, ateş, yel ve toprak çarşambaları gibi kendine has bir hazırlık sürecinin olduğu belirtilirken diğer videolarda bu detay geride bırakılmıştır.

Azerbaycan'da nevruz kutlamalarının bir ay önceden başladığı; su, ateş, yel ve toprak çarşambaları gibi kendine has bir hazırlık sürecinin olduğu belirtilirken diğer videolarda bu detay geride bırakılmıştır.

Nurçe

Videoların hepsinde nevruzun sadece aile arasında ve parklarda kutlandığı vurgulanmaktadır.

Videoların hepsinde nevruzun sadece aile arasında değil halkın geniş katılımıyla meydanlarda, parklarda kutlandığı vurgulanmaktadır.

Türkmenistan videosunda her mahallede ateş yakılıp onun üzerinden atlanması gibi ritüeller detaylandırılmıştır. Diğer ülkelerde bu uygulamadan bahsedilmemiştir.

Azerbaycan videosunda her mahallede ateş yakılıp onun üzerinden atlanması ve küllerinin uzağa dökülmesi gibi arınma ritüelleri detaylandırılmıştır. Diğer ülkelerde bu uygulamadan bahsedilmemiştir.

Göktuğ ile Yüsra "Türk'ün Bayramı Nevruz", "Türkmenistan'da Nevruz Bayramı Böyle Kutlandı" **ve** "Özbekistan'da Nevruz Bayramı" **içeriklerini izledikten sonra aşağıdaki diyaloğu gerçekleştirmişlerdir. Bu diyalogda boş bırakılan yerleri, kendinizi Göktuğ ve Yüsra'nın yerine koyarak tamamlayınız**.

Göktuğ: Yüsra, bu videolar çok ilginç geldi bana. Hem çok eğlendim hem de nevruzla ilgili yeni şeyler öğrendim. Sen nasıl buldun?

Yüsra: Evet, gerçekten benim de hoşuma gitti. Ama en çok da bahsedilen konuya uygun ..canlandırma... ve renkler kullanmalarından .....etkilendim.....

Göktuğ: Haklısın, verilen içeriğin bu şekilde uygun görsel,yazı, ses ve röportajlar ile desteklenmesi konunun daha iyi anlaşılmasını sağlıyor. Sunucunun ....anlatım biçimi....., ses tonu ve ..vurgularını.. da bu noktada etkileyici buldum.

Yüsra: O hâlde bu içerikte çoklu ortam ögeleri etkili ve ..amaca uygun.... bir biçimde kullanılmış, diyebilir miyiz?

Göktuğ: Bence evet, ...çoklu ortam..... ögelerinin amaca uygun ve doğru kullanıldığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Altay Dillerinde Tarım Kültürünün İzleri

"Altay Dillerinde Tarım Kültürünün İzleri" **metnini dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınarak ve** "not alarak dinleme/izleme" **yöntemini kullanarak dinleyiniz.** (Dinlemek için yandaki karekodu okutunuz.)

Dinlediğiniz "Altay Dillerinde Tarım Kültürünün İzleri" **metninden düşünceyi geliştirme yollarını örnekleyen birer cümle belirleyiniz. Bu cümleleri metinden alıntı yaparak vazoların üzerinde gösterilen düşünceyi geliştirme yoluna göre kartlara yazınız.**

İnsanoğlunun gelişim sürecini gösteren, belli bir geçmişe kadar izi sürülebilen kültürün temel taşlarından birisi tarımdır.

Altay dillerinin üyelerinin belirlenmesi sonucunda Japonca ve Korecenin diğer Altay dillerinden daha önce ayrıldığı ve diğer dillere oranla birbirine daha yakın olduğu tespit edilebilmiştir.

Çünkü bu zaman diliminde kardeş gibi görülen birçok dil yok olmuş veya kayıt altına alınamamıştır.

Yoğun olarak tarım sözcükleri, tarım alet edevat isimleri, tarımla ilgili eylem adları, içecek kültürüne ait kelimeler ve buna benzer söz varlığından kopyalamalar olmuştur.

Doç. Dr. Ali Akar "Türklere ait ziraatla ilgili 'sığırtmaç, mal, mülk, servet, bahçıvan' gibi ilk kavramlar Uygur metinlerinde geçmektedir." diye belirtir.

Yapılan çalışmalar neticesinde Avustronezya dil ailesinde 1.200, Hint-Avrupa dil ailesinde 445 dil sayılırken Altay dillerinden yalnızca 50 dil hayatta kalabilmiştir.

Aşağıdaki soruları "Altay Dillerinde Tarım Kültürünün İzleri" **metnine göre cevaplayınız.**

1. **Türklerin tarımla uğraşmaya başladığını gösteren ilk kelimelere hangi kaynaklarda rastlanmaktadır?**

Türkçede tarımla ilgili "sığırtmaç" ve "bahçıvan" gibi ilk kelimelere Uygur Türklerinden kalan yazılı metinlerde rastlanmaktadır. Ancak bu kültürün izleri aslında çok daha eskiye, Hunlara kadar gitmektedir.

2. **Altay dil ailesi ne kadar yaşlıdır ve içinde hangi diller birbirine daha yakındır?**

Altay dillerinin geçmişi günümüzden yaklaşık 8.000 yıl öncesine (MÖ 5.700) kadar uzanır. Bu aile içinde Japonca ve Korece, diğer dillerden daha önce ayrılmış kardeş diller gibidir ve birbirlerine daha çok benzerler.

3. **Altay dil ailesini diğer dil ailelerinden ayıran olumsuz durum nedir?**

Diğer dil ailelerinde yüzlerce, hatta binlerce dil yaşamaya devam ederken Altay dil ailesinden günümüze sadece 50 tane dil ulaşabilmiştir. Birçok kardeş dil zamanla yok olmuştur.

4. **Macarlar ve Türkler arasındaki dil bağı ne zaman başlamıştır?**

Bu bağ, Osmanlı Dönemi'nden çok daha önce, Macarlar henüz kendilerine bir yurt bulmadan önceki eski zamanlarda başlamıştır.

5. **Macarların tarım yapmayı Türklerden öğrendikleri nasıl anlaşılmaktadır?**

Macarcadaki tarım aletleri, tarım işleri ve hayvancılıkla ilgili kelimelerin birçoğunun Türkçeden geçmiş olmasından anlaşılmaktadır. Bu durum, Türklerin Macarlara bu işleri öğrettiğini, yani tarım geçmişinin gayet derin olduğunu kanıtlıyor.

Sorulara verdiğiniz cevapları da kullanarak "Altay Dillerinde Tarım Kültürünün İzleri" **metnini özetleyiniz.**

İnsanoğlunun gelişimindeki en büyük adım olan tarım kültürü, dillerin yapısını ve kelime hazinesini doğrudan şekillendirmiştir. Türkçenin de içinde bulunduğu Altay dil ailesi, yaklaşık 8.000 yıllık köklü bir geçmişe sahip olmasına rağmen tarih boyunca birçok üyesini kaybetmiş ve günümüze sadece 50 dil ulaştırabilmiştir. Türklerin tarım geçmişi genellikle Uygurlar ve Hunlar ile başlatılsa da aslında bu birikim dilin en eski köklerine kadar uzanır.

Bu tarihsel derinliğin en somut kanıtı, Türkçe ve Macarca arasındaki ilişkide saklıdır. Macarların kendi yurtlarına yerleşmeden önceki dönemlerde Türklerle kurduğu yoğun ilişki, dillerine kalıcı olarak kazınmıştır. Macarcadaki tarım aletleri, hayvancılık terimleri ve günlük yaşamdaki ziraat kelimelerinin Türkçe kökenli olması; Macarların yerleşik hayat kültürünü, tarımı ve hayvancılığı Türklerden öğrendiğini açıkça ortaya koymaktadır. Özetle; tarım sadece toprağı değil, milletler arasındaki bağı ve dillerin söz varlığını da biçimlendiren bir temel taş olmuştur.

Dinleme Aynası

Dinleme/izleme sürecindeki performansınızı değerlendirmek ve gelişiminizi izlemek için aşağıdaki formu doldurarak soruları yanıtlayınız.

DİNLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU		
Adı ve Soyadı: **Tarih:** **Numarası:**		
Ölçütler	**Evet**	**Hayır**
Seçtiğim metni dikkat dağıtıcı davranışlardan/hareketlerden kaçınarak dinledim/izledim.		
Metni dinlerken/izlerken önemli gördüğüm kısımları not aldım.		
Etkinlikleri notlarımdan yararlanarak yaptım.		
Dinleme/izleme sürecinde not almak, etkinlikleri yaparken işimi kolaylaştırdı.		
Sonraki dinleme/izleme süreçlerimde not almayı düşünüyorum.		
Dinleme/izleme metinlerinde daha önce bilmediğim şeyler öğrendim. Cevabınız "Evet"se bu bilgi nedir?		
"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler varsa nedenini açıklayınız.		
Dinleme/izleme sürecinde geliştirmeniz gerektiğini düşündüğünüz yönleriniz nelerdir?		
Dinleme/izleme sürecinde geliştirmeniz gerektiğini düşündüğünüz yönlerinizi nasıl geliştirebilirsiniz?		
"Dinleyelim/İzleyelim-Anlayalım" bölümünde öğrendiğiniz en ilginç bilgi nedir?		

BEN DE KONUŞURUM

Türk El Sanatları ve Kültürel Miras

Adımları takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım

Türk el sanatlarından bazılarını örnekleyen aşağıdaki görselleri inceleyip bunların üzerine düşününüz.

Aşağıdaki soruların cevaplarını araştırıp yazınız.

El sanatlarının Türklerin sosyal ve ekonomik hayatındaki yeri ve önemi nedir?

Türk el sanatlarının sosyal ve ekonomik hayatımızdaki yeri, toplumsal dayanışmayı pekiştirmesi ve yerel ekonomiyi ayakta tutan bir unsur olmasıyla şekillenmiştir. Tarih boyunca Ahilik teşkilatı gibi yapılarla kurumsallaşan bu üretim biçimi, sadece bir geçim kaynağı olmakla kalmamış, aynı zamanda mahalle ve aile içindeki bağları güçlendiren sosyal bir terapi alanı oluşturmuştur. Özellikle tarıma dayalı kırsal bölgelerde hane gelirine ciddi katkı sağlayan bu sanatlar, günümüzde de istihdam yaratmaya ve turizm aracılığıyla ekonomik değer üretmeye devam ederek toplumsal refahın sürdürülebilirliğinde önemli bir rol oynamaktadır.

El sanatları Türk kültürü için nasıl bir değer taşımaktadır?

Kültürel açıdan bakıldığında Türk el sanatları; bir milletin estetik algısını, inanç dünyasını ve binlerce yıllık tarihsel birikimini somutlaştıran en değerli hazinedir. Orta Asya'dan Anadolu'ya süzülüp gelen her motif ve her teknik, Türk insanının doğayı yorumlayış biçimini ve hayata bakışını yansıtan birer semboldür. Bu sanatlar, objelere yüklenen manevi anlamlar sayesinde millî kimliği canlı tutar. Bir kilimin deseninde veya bir çininin renginde Türk kültürünün özgün parmak izini görmek mümkündür.

El sanatları ve kültürel aktarım arasında nasıl bir ilişki vardır?

Kültürel aktarım ve el sanatları arasındaki ilişki, geleneğin bir zincirin halkaları gibi geçmişten geleceğe kopmadan taşınmasını sağlayan en güçlü bağdır. "Usta-çırak" ve "icazet verme" geleneği sayesinde sadece teknik beceriler değil; bir toplumun ahlakı, sabrı ve yaşam pratiği de yeni nesillere miras bırakılır. Yazılı belgelerin ötesinde yaşayan birer tarih vesikası olan el sanatları, aile içi ve toplumsal eğitim süreçlerinin bir parçası olarak kültürel kodlarımızı korur. Değişen dünya şartlarına rağmen özgün kimliğimizin unutulmasını engeller.

2. Adım

Tablodaki kategorilere göre Türk el sanatları ürünlerine örnekler yazınız. Bu ürünlerin ağırlıklı olarak üretildikleri bölgeleri (coğrafi bölge, il, ilçe, belde vb.), tablodaki ilgili sütuna yazınız.

Kategori	Örnek Ürünler	Ağırlıklı Olarak Üretildiği Bölge
Ev ve Döşeme Eşyaları	Halı, kilim gibi dokumalar; keçe, yorgan, perde ve yastık.	Dokumada İç Anadolu (Kayseri, Konya, Niğde), Ege (Uşak, Manisa-Gördes/Kula), Doğu Anadolu (Erzurum, Kars) ve Marmara (Hereke) bölgeleri öne çıkar. Keçe üretimi ise özellikle Afyonkarahisar ve Konya civarında yoğun olarak yapılır.
Giyim ve Kuşam	Nakışlı giysiler, elbiseler, peşkir, çevre, uçkur, yemeni, çorap ve iğne dantelleri.	Bu el sanatları daha çok ev eksenli olduğu için yaygındır ancak iğne oyası ve dantellerde Ege ve Marmara bölgeleri, el işlemeli tekstil ve peşkirlerde Karadeniz (Rize-Kenevir dokumaları) ve Marmara (Bursa-İpekli dokumalar) bölgeleri geleneksel merkezlerdir. El örgüsü yün çoraplar ise kış şartlarının sert olduğu Doğu Anadolu'da çok gelişmiştir.
Mutfak ve Yemek Gereçleri	Bakır işleri (kazan, tencere, sini), çömlek ve seramik kaplar, tahta kaşıklar.	Bakırcılık sanatı denilince akla ilk gelen bölge Güneydoğu Anadolu (Gaziantep, Diyarbakır Kahramanmaraş) ve Karadeniz (Tokat, Kastamonu) bölgeleridir. Çömlekçilik ve seramik kapların en köklü merkezi İç Anadolu (Nevşehir-Avanos) iken tahta kaşık üretimi orman varlığının zengin olduğu Batı Karadeniz (Bolu-Göynük, Kastamonu) çevresinde yoğunlaşır.
Süsleme ve Dekorasyon	Çini sanatından vazolar/tabaklar, hat ve tezhip eserleri, ebru, minyatür, oyalar ve ahşap oyma işleri.	Çini sanatının kalbi Marmara (İznik) ve Ege (Kütahya) bölgeleridir. Hat, tezhip ve minyatür gibi saray kökenli sanatlar tarihsel süreçte İstanbul odaklı gelişim göstermiştir. Ahşap oymacılığı ise hem Karadeniz'in ahşap mimarisinde hem de İç Anadolu'daki (Konya, Kayseri) dinî ve sivil yapılarda büyük önem taşır.

3. Adım

- "2. Adım"daki tabloda belirttiğiniz ürünler için örnek görseller temin ediniz.
- "1. Adım"daki sorulara verdiğiniz yanıtları, "2. Adım"daki bilgileri ve "3. Adım"da edindiğiniz görseller ile "1. Adım"daki görsellerden uygun olanları kullanarak "Türk El Sanatları ve Kültürel Miras" konulu bir sunum hazırlayınız. İsterseniz konu hakkında grafik hazırlayabilir; farklı kaynaklardan videolar, ses kayıtları, etkileşimli içerikler vb. edinerek sunumunuzu zenginleştirebilirsiniz.
- Sunum performansınızı "Konuşma Aynası" bölümünde yer alan "Konuşma Performansı Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendireceksiniz. Bu nedenle sunumunuzdan önce söz konusu formdaki ölçütleri okuyunuz.
- Uygun bir zamanda bu ölçütlere dikkat ederek istediğiniz kişilere sunumunuzu yapınız. İsterseniz sunumunuzu video olarak kaydedip EBA duvarınızda paylaşabilirsiniz.

Konuşma Aynası

"Türk El Sanatları ve Kültürel Miras" **konulu sunumunuzu** "Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Formu**"ndaki ölçütlere göre değerlendiriniz. Sunum performansınızda geliştirmeniz gerektiğini düşündüğünüz yönlerinizi belirleyip bu gelişim süreci için planlama yapınız.**

KONUŞMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Adı ve Soyadı: **Numarası:**		**Tarih:**	
Ölçütler	**Evet**	**Kısmen**	**Hayır**
"1. Adım"da verilen soruların cevaplarını farklı kaynaklardan araştırıp yazdım.			
"2. Adım"daki tabloyu eksiksiz ve doğru şekilde tamamladım.			
Sunuma başlarken öncelikle sunum içeriğinin/konusunun ne olduğundan kısaca bahsettim.			
Sunumumda "1. Adım"daki sorulara verdiğim cevaplardan uygun şekilde yararlandım.			
"2. Adım"daki tabloda verilen kategorilere göre el sanatları ürünlerini anlattım.			
Sunumumda görsel, grafik, tablo, video gibi görsel ve işitsel ögeler içeren sunum araçlarından etkili şekilde yararlandım.			
Sunumumda uygun hitap, başlama ve bitirme ifadeleri kullandım.			
Konuşurken sözcükleri doğru ve işitilebilir biçimde telaffuz ettim.			
Konuşurken cümlenin vurgusunu ve ezgisini yapıya ve iletiye uygun biçimde yönlendirdim.			
Konuşurken sözcükleri, ekleri, öbekleri ve cümleleri uygun biçimde kullandım.			
Konuşmamda jest, mimik, göz teması gibi sözsüz iletişim ögelerini uygun şekilde kullandım.			
Duraksamadan akıcı biçimde konuştum.			

Geliştirmek istediğim yönlerim: .....
.....

Gelişim planım: .....
.....

Görgü Kuralları ve Toplumsal Hayat

Aşamaları takip ederek "Görgü Kuralları ve Toplumsal Hayat" **ile ilgili konuşma etkinliğini tamamlayınız.**

1. Aşama

Görseldeki örnek olayı inceleyiniz.

2. Aşama

Aşağıdaki yargılardan düşüncenize uygun olanı seçip işaretleyiniz.

- ☐ Bireysel özgürlükler, toplumsal görgü kurallarından daha önceliklidir.
- ☐ Toplumsal görgü kuralları bireysel özgürlükleri sınırlandırabilir.

3. Aşama

Aşağıdaki bakış açılarından birini seçip işaretleyiniz ve örnek olayı, seçiminize göre yeniden inceleyiniz.

Yaşlı adamın bakış açısı:

"Toplumsal ortamlarda yüksek sesle konuşulmasından rahatsızlık duyuyorum."

Yüksek sesle konuşan gencin bakış açısı:

"Bireysel haklarımı her yerde ve her ortamda özgürce kullanabilmeliyim."

Nesnel bakış açısı:

"Toplumsal düzen ve bireysel haklar dengeli şekilde korunmalıdır."

4. Aşama

2. ve 3. aşamalardaki seçimlerinizle uyumlu olacak şekilde kendi görüşünüzü oluşturunuz ve yazınız.

.....

.....

5. Aşama

Oluşturduğunuz görüş için mantıklı temellendirmeler yapınız. Bunun için görüşünüze uygun somut örnekler, gerekçeler hazırlayınız ve bunlarla uyumlu olacak şekilde görüşünüzü detaylandırarak açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Aşama

Örnek olaydan ve yaptığınız seçimlerden hareketle oluşturduğunuz görüşe uygun bir konuşma hazırlayınız. Konuşmanızı video veya ses kaydına alınız. Kaydınızı EBA duvarınızda paylaşınız.

Not: Dilerseniz bu etkinlik için arkadaşlarınızla tartışma grupları oluşturabilirsiniz. Bu yöntemi tercih ederseniz grup arkadaşlarınızla ortak hareket etmelisiniz. Seçtiğiniz önermeye uygun görüş ve mantıklı temellendirmelere ek olarak karşıdaki grubun görüşünü çürütmek için de hazırlık yapmalısınız. Amacınız kendi görüşünüzün doğruluğunu kanıtlamak olmalıdır.

OKUYALIM-ANLAYALIM

Hazırlanalım

Aşağıdaki pusula üzerinde siyah, mavi, kırmızı, beyaz ve sarı renkler gösterilmektedir.

"Bu renkler, farklı toplumlarda ve farklı kültürel bağlamlarda hangi anlamları taşımaktadır? Gösterilen bu renkler psikoloji bilimine göre insanlarda hangi etkileri oluşturabilmektedir?"

Soruların cevaplarını güvenilir kaynaklardan araştırınız ve pusulanın etrafındaki ilgili alanlara yazınız.

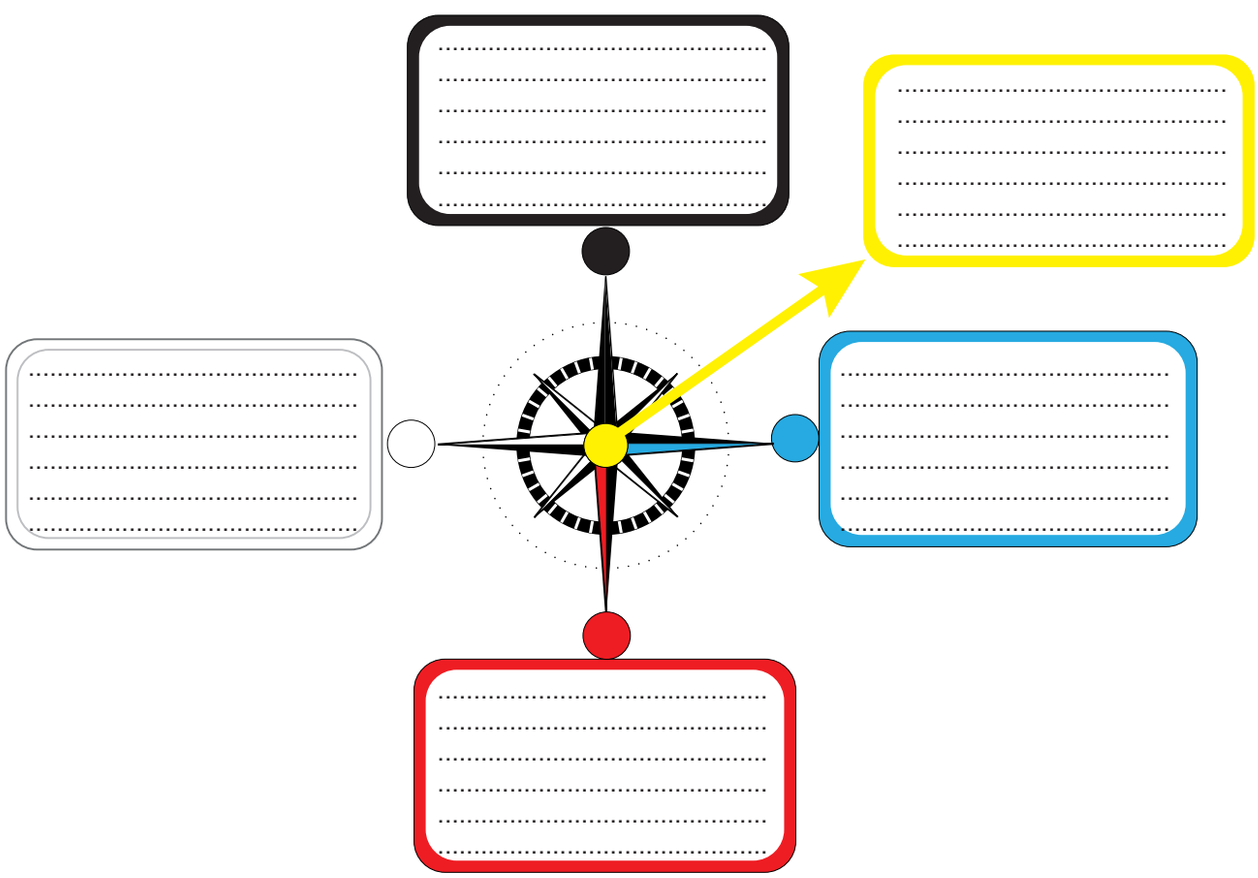

Soruların cevaplarını hangi kaynaklardan araştırdınız?

.....

.....

Bu kaynakların neden güvenilir olduğunu düşünüyorsunuz?

.....

.....

Aşağıda parçaları karışık hâlde bir metin verilmiştir. Bu parçaları dikkatlice okuyunuz.

15 Gök (mavi) renk ile sembolize edilen bu yönün -doğunun- elementi olan bronz, doğuş ve yaşam enerjisi simgesidir. Yücelik ve sonsuzluk bu yön ile ifade edilir. Dünyanın ve devletin merkezini ifade etmek amacıyla sarı renk kullanılmaktadır. Devlet merkezini sarı ile gösteren Türkler, altın elementi ile de evrenin dengede duran ve en değerli hâlini ifade ederler. Bilgelik ve refah kavramları da sarı rengin sembolize ettiği değerlerdendir.

52 Türk kültüründe renkler, yönler ve metaller; evreni bir "otağ" gibi düzenleyen, kadim ve birbirini tamamlayan bir sistemin parçalarıdır. Türk kozmolojisindeki bu beşli düzen, dünyanın merkezini ve dört ana yönü temsil eden bir harita görevi görmektedir.

32 Güneşin battığı, günün bittiği yer olan batı; ak (beyaz) renk ile eşleştirilerek saflık ve adalet vurgulanmaktadır. Bu yönün elementi olan gümüş, ay ışığı gibi dingin ve şeffaf olanı temsil etmektedir. Güneşin doğduğu yön olan doğu, yaratıcının otoritesini simgelemektedir.

34 Kuzey; gizem, dayanıklılık ve gücün temsilcisidir. Kuzeyi temsil eden "kara", toprağın, derinliğin; "demir" metali ise sarsılmaz gücü ve savaşçı iradeyi temsil etmektedir. Isınan ve hareketli olanın yönünü ifade eden güney, al (kırmızı) renk ile kan ve ateşi sembolize eder. Bu yönün elementi olan bakır ise güneşin sıcaklığı, hayat ve zaferle özdeşleştirilmiştir.

35 Bu bağlamda Türkler; demiri kuzeyin sertliğiyle, bakırı güneyin canlılığıyla eşleştirerek doğadaki elementleri birer "yön pusulası" hâline getirmişlerdir. Bu yön pusulasında merkez altın, batı gümüş ve doğu ise bronz ile eşleştirilmiştir.

42 Bu renklendirme sistemi, göçebe yaşamın doğayı okuma ve ona göre yerleşim kurma biçimidir. Bu düzenleme; kilimlerden çadır motiflerine, kılıç süslemelerinden sancak renklerine kadar her yerde bir "imza" gibi kullanılmıştır.

Bu metnin parçalarının doğru sıralaması "Polybıus Şifreleme Tekniği" **ile gizlenmiştir. Bu teknikte her harf, iki rakamlı sayılarla temsil edilmektedir. İlgili harf önce satır, sonra sütun numarası söylenerek kodlanır. Örneğin** "V" **harfi** "51" **sayısı ile temsil edilmektedir. Aşağıdaki tabloda harfleri temsil eden rakamlar gösterilmiştir. Tabloyu inceleyiniz.**

	1	2	3	4	5
1	A	B	C/Ç	D	E
2	F	G/Ğ	H	I/İ	J
3	K	L	M	N	O/Ö
4	P	R	S/Ş	T	U/Ü
5	V	Y	Z		

Tablodan yararlanarak metnin parçalarının önündeki sayıların karşılığı olan harfleri yazınız.

15: E	**52: Y**	**32: L**	**34: N**	**35: O/Ö**	**42: R**

Yazdığınız harflerden anlamlı bir kelime oluşturunuz. YÖNLER

Oluşturduğunuz kelimenin harflerinin sırasına göre parçaları sıraya dizerek metni anlamlı bir bütün hâline getiriniz. Metnin bütünleşmiş hâlini göstermek için parçaların başındaki sayı kodlarını sırasıyla yazınız.

52	35	34	32	15	42

Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin başladığı yerlerin sayı kodlarını ve kodların karşılığı olan harfleri yazınız.

Giriş: 52-Y

Gelişme: 34-N

Sonuç: 42-R

"Düşünceyi geliştirme yollarını belirleme" **ile ilgili etkinlikte kullanmak üzere aşağıdaki metinlerden birisini seçerek seçiminizi işaretleyiniz. Seçtiğiniz metni sessiz okuma yöntemini kullanarak dikkatlice okuyunuz.**

Karakalpak-Karapapak-Terekeme Türkleri

Karakalpak Türklerinin büyük bir kısmı Özbekistan Devleti'nin sınırları içerisinde yaşamaktadır. Karakalpak Türkleri, Oğuz Türk'ü olup bunların %95'i Karakalpak dili konuşmaktadır. Türkler kimi kabilelere başlarına giydiklerinin renginden yola çıkarak isimler vermişlerdir. Mesela; Sarı Uygurlar, Karakalpak veya Karapapak vb. Nitekim Karakalpak Türklerine bu isim, siyah astragan kalpak giydikleri için komşuları tarafından verilmiştir. Zeki Velidi Togan'ın Karapapak, Karabörk ya da Karakalpak namı ile yaşayan bir Kıpçak kabilesidir." seklinde tanımladığı bu Türk boyunun adının "Türkmen/Türkman" kökenine dayandığı görüşü de çok güçlüdür. Çünkü Türkmen kelimesinin Arapça çoğul biçiminin "Terakime" olduğunu biliyoruz. "Terakime" kelimesi ünlü uyumuna girerek kolayca "Terekeme" biçimini alabilir. Bundan dolayı Karapapaklara "Terekeme" ismi de verilmektedir. Terekeme, genellikle göçebe hâlinde kara çadırlarda yaşayan ve hayvancılıkla uğraşan Borçalı/Kazak/Ahılkelek Karapapak köylülerine verilen addır. Bu ad, Azerbaycan ve Kars'ta yerleşik Karapapaklar için kullanıldığı gibi başka Türk tayfaları için de kullanılmaktadır.

Şükrü ÖZTÜRK

Gök Oğuz-Gagavuz Türkleri

Nevzat Özkan, "Türk Dünyası" isimli eserinde Gagavuz Türkleri'nin bu ismi nasıl aldığı hakkında şunları ifade eder:

"Gagavuzların kökeni çok tartışılan bir konudur. Paul Wittek, *Yazıcıoğlu Selçuknamesi*'ne dayandırarak Gagavuzların kökenini, Selçuklu hükümdarı II. İzzeddin Keykavus'la Anadolu'dan Dobruca'ya gelen Türklerden getirmeye çalışmışsa da ortaya atılan yeni belge ve fikirlerden Peçenek, Uz ve Kumanlarla Anadolu Selçuklu Türklerinin sentezi olan bir Türk topluluğu oldukları anlaşılmaktadır. Gagavuz adı; Gag Oğuz, Gag Uz, Kara Uz, Kara Oğuz, Gök Oğuz, Kala Uz gibi boy adları ve Selçuklu hükümdarı Keykavus'un adından getirilmektedir."

Gagavuz Türkleri kültür ve din bakımından Anadolu ve Azerbaycan Türklerine yakındır.

Büyük çoğunluğu Moldova Cumhuriyeti'nin sınırları içerisinde yaşayan Gagavuzlar bugün Ukrayna, Kazakistan, Kuzey Kafkasya, Orta Asya, Romanya ve Bulgaristan'da yaşamaktadır. Kendi devlet kurumları olmayan Gagavuzlar Moldova'nın idari yapılanması içinde Gagavuz Özerk Cumhuriyeti'ni ilan etmişlerdir.

Şükrü ÖZTÜRK

Hangi metni seçtiniz?

.....

Bu metni seçme nedeniniz nedir?

.....

.....

.....

.....

"Karakalpak-Karapapak-Terekeme Türkleri" **metnini seçtiyseniz bu metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirleyiniz ve tablodan işaretleyiniz. İşaretlemelerinizi örnekleyen cümleyi metinden alıntı yaparak tabloda gösterilen yere yazınız. Metinde kullanılmayan düşünceyi geliştirme yolu/yolları için ise kendiniz örnek cümle/cümleler yazınız.**

Karakalpak-Karapapak-Terekeme Türkleri		
Düşünceyi Geliştirme Yolu	**Metinde**	**Metinden Örnek Cümle/Kendi Örnek Cümleniz**
Tanımlama	Var ✔ / Yok	Terekeme sözünün terim anlamı... hayvancılıkla uğraşan... köylülerine verilen addır.
Karşılaştırma	Var ✔ / Yok	Bu ad, Azerbaycan ve Kars'ta yerleşik Karapapaklar için kullanıldığı gibi başka Türk tayfaları için de kullanılmaktadır.
Benzetme	Var / Yok ✔	
Tanık Gösterme	Var ✔ / Yok	Zeki Velidi Togan'ın Karapapak, Karabörk ya da Karakalpak namı ile yaşayan bir Kıpçak kabilesidir." seklinde tanımladığı bu Türk boyunun adının "Türkmen/Türkman" kökenine dayandığı görüşü de çok güçlüdür.
Sayısal Verilerden Yararlanma	Var ✔ / Yok	Karakalpak Türkleri, Oğuz Türk'ü olup bunların %95'i Karakalpak dili konuşmaktadır.
Örneklendirme	Var ✔ / Yok	Türkler kimi kabilelere başlarına giydiklerinin renginden yola çıkarak isimler vermişlerdir. Mesela Sarı Uygurlar, Karakalpak veya Karapapak vb.

"Gök Oğuz-Gagavuz Türkleri" **metnini seçtiyseniz bu metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirleyiniz ve tablodan işaretleyiniz. İşaretlemelerinizi örnekleyen cümleyi metinden alıntı yaparak tabloda gösterilen yere yazınız. Metinde kullanılmayan düşünceyi geliştirme yolu/yolları için ise kendiniz örnek cümle/cümleler yazınız.**

Gök Oğuz-Gagavuz Türkleri		
Düşünceyi Geliştirme Yolu	**Metinde**	**Metinden Örnek Cümle/Kendi Örnek Cümleniz**
Tanımlama	Var ☐ Yok ✔	
Karşılaştırma	Var ✔ Yok ☐	Gagavuz Türkleri kültür ve din bakımından Anadolu ve Azerbaycan Türklerine yakındır.
Benzetme	Var ☐ Yok ✔	
Tanık gösterme	Var ✔ Yok ☐	Nevzat Özkan, "Türk Dünyası" isimli eserinde Gagavuz Türkleri'nin bu ismi nasıl aldığı hakkında şunları ifade eder: "Gagavuzların kökeni çok tartışılan bir konudur…
Sayısal verilerden yararlanma	Var ☐ Yok ✔	
Örneklendirme	Var ✔ Yok ☐	Gagavuz adı; Gag Oğuz, Gag Uz, Kara Uz, Kara Oğuz, Gök Oğuz, Kala Uz gibi boy adları ve Selçuklu hükümdarı Keykavus'un adından getirilmektedir.

Şiir İnşası

Aşağıdaki yönergeleri takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Aşağıdaki dize çiftlerini ölçü ve konu bakımından inceleyiniz.
- Ölçü ve konuları örtüşenleri anlamsal bütünlük oluşturacak biçimde bir araya getirerek dörtlükler oluşturunuz.
- Oluşturduğunuz bu dörtlükleri, kendi içlerinde ölçü ve konularına göre gruplandırarak iki dörtlükten oluşan birer şiir hâline getiriniz.
- Oluşturduğunuz şiirlerden birisine aynı ölçü ve konuda bir dörtlük de siz yazarak ekleyiniz.
- Son biçimini verdiğiniz şiire uygun bir başlık yazınız.

İlim ilim bilmektir.
İlim kendin bilmektir.

Yeşil atlas giymiş dağlar süslenmiş,
Mescit köyü eteğine yaslanmış,

Çevre yanın güzellerin otağı,
Bizim eller yaylasına göçtü mü?

Çün okudun bilemedin.
Ha bir kuru ekmektir.

Şeme Dağı duman olmuş puslanmış,
Sivralan'a nuru rahmet saçtı mı?

Arzusun çektiğim Beserek Dağı,
Elvan elvan çiçeklerin açtı mı?

Okumaktan murat ne?
Kişi hakkı bilmektir.

Sen kendini bilmezsen
Bu nice okumaktır.

Arzusunu Çektiğim Beserek Dağı

Arzusun çektiğim Beserek Dağı,
Elvan elvan çiçeklerin açtı mı?
Çevre yanın güzellerin otağı,
Bizim eller yaylasına göçtü mü?

Yeşil atlas giymiş, dağlar süslenmiş,
Mescit köyü eteğine yaslanmış,
Şeme Dağı duman olmuş, puslanmış,
Sivralan'a nuru rahmet saçtı mı?

Aşık Veysel Satıroğlu

İlim İlim Bilmektir

İlim ilim bilmektir,
İlim kendin bilmektir.
Sen kendini bilmezsen
Bu nice okumaktır?

Okumaktan murat ne?
Kişi hakkı bilmektir.
Çün okudun bilemedin,
Ha bir kuru ekmektir.

Yunus Emre

Aşağıdaki metni dikkatlice okuyunuz.

BRAİLLE ALFABESİ

Braille alfabesi 1821 yılında Louis Braille tarafından geliştirilmiş, görme engelli insanların okuyup yazması için kullanılan bir alfabe yöntemidir. İki kolon taşıyan dikey bir dikdörtgen zemin üzerine iki sıra hâlinde dizilmiş altı adet kabartılmış noktadan oluşur. 2x3 kolon düzeninde toplam 6 noktadan oluşur.
Sol Taraf: Yukarıdan aşağıya 1, 2, 3. noktalar.
Sağ Taraf: Yukarıdan aşağıya 4, 5, 6. noktalar.
Bu 6 noktanın farklı kombinasyonları 64 farklı karakter (harf, sayı, noktalama işareti) oluşturabilir. Noktalardan her biri bu kombinasyonlardan birini oluşturması için farklı şekillerde dizilir. Bu harfleri isimlendirmek için noktaların bulunduğu her bir pozisyon, yerlerine göre söylenir. Mesela "a" harfi için "sol kolondaki 1. nokta", "c" harfi için "sol kolondaki 1. nokta ve sağ kolondaki 4. nokta" birlikte söylenir. Yani "a" harfinin braille gösterimi ⠁ şeklinde olup okunuşu, sayısal kod gösterimi ise "(1)" şeklindedir. "c" harfinin braille gösterimi ⠉ şeklinde olup sayısal kod gösterimi (1,4) şeklindedir.
Bir kâğıt üzerine iğne yardımı ile yazılabilen; alfabedeki harflerin, sayıların, bağlaçların ve noktalama işaretlerinin de belirtilebildiği sistem, parmaklarının altından geçen "harfleri" kolaylıkla hissetmelerini sağladığı için görme engellilerin hem okumayı hem de yazmayı öğrenmesini kolaylaştırmıştır.

Mehmet SIĞIRCI
(Düzenlenmiştir.)

Aşağıdaki görselde Braille alfabesinde harflerin gösterimi yer almaktadır. Görseli inceleyiniz.

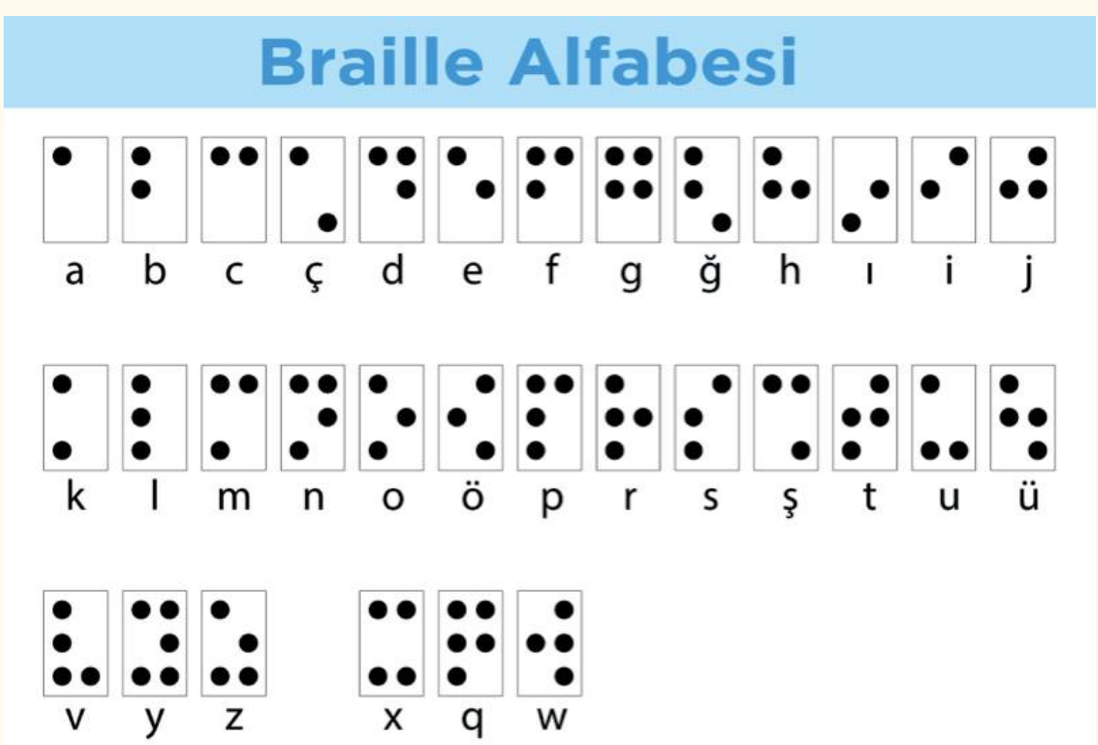

Erhan BALIKÇI

Aşağıda, Braille alfabesinin (noktalarının) kodları kullanılarak iki kelimeden oluşan bir ifade gizlenmiştir. Braille alfabesi görselini kullanarak sayı kodlarını harflere dönüştürünüz, gizlenen ifadeyi bulunuz ve yerine yazınız.

Birinci kelimenin kodu: (2, 3, 4, 5)-(1, 2, 5, 6)-(1, 2, 3, 5)-(1, 3)

İkinci kelimenin kodu: (1, 3)-(1, 2, 5, 6)-(1, 2, 3)-(2, 3, 4, 5)-(1, 2, 5, 6)-(1, 2, 3, 5)-(1, 2, 5, 6)

Gizli ifade: Türk kültürü

Aşağıda verilen cümleyi, dikdörtgen kolonlardaki noktaları örnekteki gibi boyayarak Braille harfleri ile yazınız. (Cümleyi Braille alfabesi ile yazarken noktalama işaretlerini dikkate almayınız.)

Altaylardan Tuna'ya her boy ayrı bir renk.

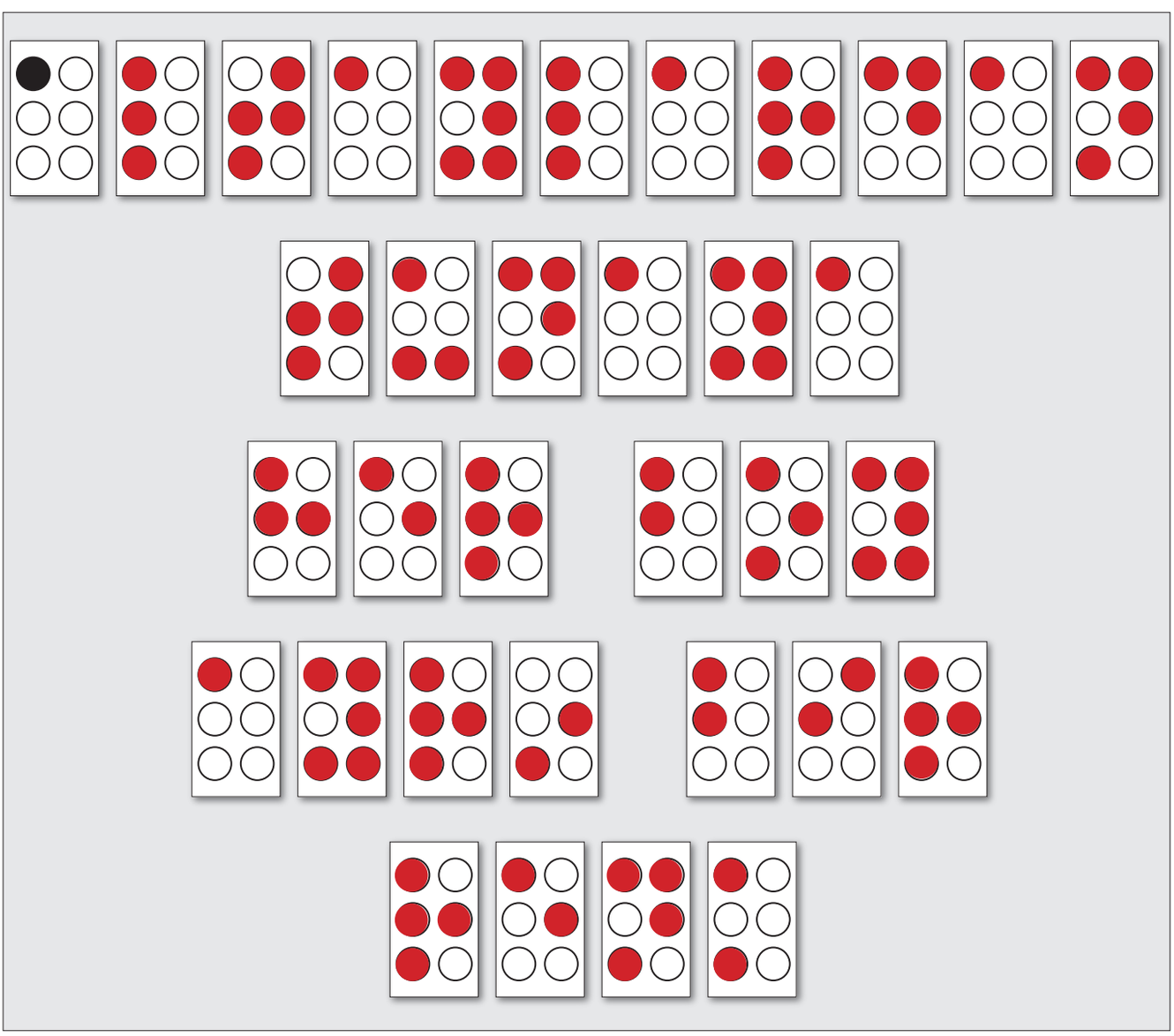

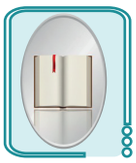

Okur Aynası

"Okuyalım-Anlayalım" **bölümündeki performansınızı** "Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"**nu kullanarak değerlendiriniz. Geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönleriniz varsa bunları belirleyip gelişim sürecinizi planlayınız.**

OKUMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: **Tarih:**
Numarası:

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Hazırlık sorularını cevapladım.			
Okuma sürecinde ihtiyacım olan materyalleri belirledim.			
Amacım ve seçtiğim materyaller doğrultusunda okuma yöntemimi belirledim.			
Başlıktan ve ön bilgilerimden hareketle metnin içeriğini tahmin ettim.			
Noktalama işaretlerine dikkat ederek metni okudum.			
Anlamı verilen söz varlığı unsurlarını metindeki bağlamdan			
Metindeki bilgileri yansıtan uygun görselleri belirledim.			
Metinde açıklanan karakter özellikleriyle bunlara uygun davranış örneklerini doğru eşleştirdim.			

Bu bölümde geliştirmem gerektiğini düşündüğüm yönlerim:

……

……

……

Gelişim planım:

……

……

……

BEN DE YAZARIM

"Motiflerin Gizli Dili" Yazı Atölyesi

Adımları izleyerek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım

Aşağıda Türk halı ve kilim görselleri ile bunlarda yer alan bazı motifler ve anlamları verilmiştir. Bunları inceleyip motiflerin anlamlarını okuyunuz.

Türk halı ve kilim örnekleri

Türk halı ve kilimlerinde yer alan bazı motifler ve anlamları

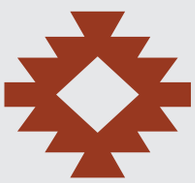

YILDIZ

İyiliğin, yenilenen hayatın simgesi, doğumdan ölüme kadar olan yaşam çizgisinin ifadesidir.

ELİBELİNDE

Kadın simgesidir. Aynı zamanda uğur, bereket, kısmet, mutluluk ve neşeyi de sembolize eder.

KOÇBOYNUZU

Güç, kuvvet, sıhhat ve saadeti; erkeğin çalışkanlığını, yaşatma ve koruma gücünü simgeler.

HAYAT AĞACI

İçinde ateşi gizleyen madde ve gökyüzüne yükselen yaşamın simgesi olarak görülür.

SUYOLU

Bedensel ve ruhsal yenilenmenin, yaşamın sürekliliğinin, bereket, soyluluk, bilgelik, saflık ve erdemin sembolüdür.

AKREP

Akrep motifi bu hayvana karşı korunma içgüdüsünü simgeler.

PITRAK

Pıtrağın üzerindeki dikenlerin kötü gözü uzaklaştırdığına inanan Anadolu insanı onu nazarlık motifi olarak kullanmıştır.

GÖZ

Sağ ve sol gözün birlikteliği, güneş ve ayı temsil eder. Aynı zamanda nazar ve uğur ile ilgili bir motif olarak kullanılır.

KURT İZİ

İyimserliğin ve korunmanın simgesi olan kurt, karanlıkta görebilme yeteneğine sahip olduğu için ışığı ve güneşi sembolize etmektedir.

Sevda BOZKURT

2. Adım

Aşağıdaki görseli inceleyip görselin yanındaki metni okuyunuz.

Köydeki eski evin tavan arasında, tozlu bir sandıkta rengârenk bir kilim buldunuz. Kilimin üzerindeki motifler size sanki bir şeyler fısıldıyor. Tam o sırada kilimin üzerindeki bir figürün canlandığını ve sizinle konuşmaya başladığını hayal ediniz.

3. Adım

"1. Adım"daki görseller ve bilgiler ile "2. Adım"daki yönlendirmeden hareketle öyküleyici bir metin yazınız.

Metninizi yazarken aşağıdaki hususlara dikkat ediniz:

- Hikâyeyi kendi gözünüzden, o kilimi yıllar önce dokuyan kişinin gözünden veya canlanan motifin gözünden anlatınız.
- Gözlemlediğiniz motifleri (örneğin "koçboynuzu" motifini güçle, "suyolu" motifini yaşamla bağdaştırarak) olay örgüsüne dâhil ediniz.
- Kültürel değerleri ve farklı bakış açılarını yansıtan özgün diyaloglar kurgulayınız.
- İsterseniz hikâyenin içine motiflerin anlamını açıklayan küçük alıntılar veya kısa bir şiir ekleyerek yapıyı zenginleştirebilirsiniz.

Metninizi buraya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"Milletler ve Beden Dili" Yazı Atölyesi

Aşağıdaki tabloda bazı beden dili hareketlerinin farklı milletlerdeki anlamları verilmiştir. Tabloyu inceleyiniz.

Türklerde "Gel." anlamındaki el işareti, Almanya'da "Merhaba." anlamına gelmektedir.

Bu hareket Amerika ve Batı kültüründe "Tamam." anlamına gelmektedir. Aynı hareket Japonya'da "para", Fransa'da "sıfır", Hindistan'ın bazı şehirlerinde ise "tebrik etme" anlamını taşımaktadır.

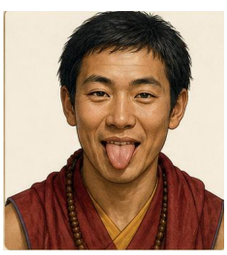

Tibetli birisi dil çıkarma hareketini "Merhaba." anlamında kullanmaktadır. Türklerde ise bu hareket "alaya alma" olarak nitelendirilmektedir.

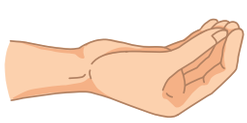

Bir elin parmak uçlarını bir tepe şeklinde birleştirme ifadesi Türk kültüründe "beğenme" anlamına gelmektedir. Arabistan'da "Yavaşla!", Kıbrıs Türklerine göre "Gününü göreceksin!" ve İtalyan kültüründe ise "rezalet, kötü söz" anlamı taşımaktadır.

Çene sıvazlamak Fransa, İsviçre'nin Fransızca konuşulan bölgesi ve Belçika'da "sıkılma", Türk kültüründe ise "düşünme" anlamına karşılık gelmektedir.

Batı ve Türk kültüründe "beğenme" ve "takdir" anlamında el çırpma hareketi yapılmaktadır. Tibetlilerde ise kötü güçleri uzaklaştırmak için yapılan sembolik bir harekettir.

- Farklı toplumlarda farklı beden dili hareketlerinin anlamları hakkında araştırma yapınız. Araştırmanızda -verilen bilgilerin dışında- ulaştığınız bilgileri, tabloda boş bırakılan kutucuklara not ediniz.
- Verilen bilgilerden (araştırmanızdan edindiğiniz bilgiler dâhil) yararlanarak bir metin yazınız.
- Yazınızda beden dili hareketlerinin anlamlarının milletlere ve kültürlere göre gösterdiği değişimi, "tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanık gösterme" düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanları da kullanarak anlatınız.
- Metninizde sebep işlevli "çünkü, bu nedenle, için, diye, demek, demek ki, -DIğI için, ...-sI yüzünden/sebebiyle, ...-nın yüzünden/sonucunda vb." ve zıtlık işlevli "ama, fakat, lakin, aksine, ancak, yoksa, aslında, hem... hem de, hâlbuki, tam tersine vb." söz varlığından/dil yapılarından yararlanınız.

Metninizi buraya yazınız.

"Zamanı Ölçmek: Takvimler" Yazı Atölyesi

"Zamanı Ölçmek: Takvimler" yazı çalışmasında kullanmak üzere aşağıdaki takvim gruplarından birisini seçip işaretleyiniz. Seçtiğiniz gruptaki takvimlerin özelliklerini araştırıp not ediniz.

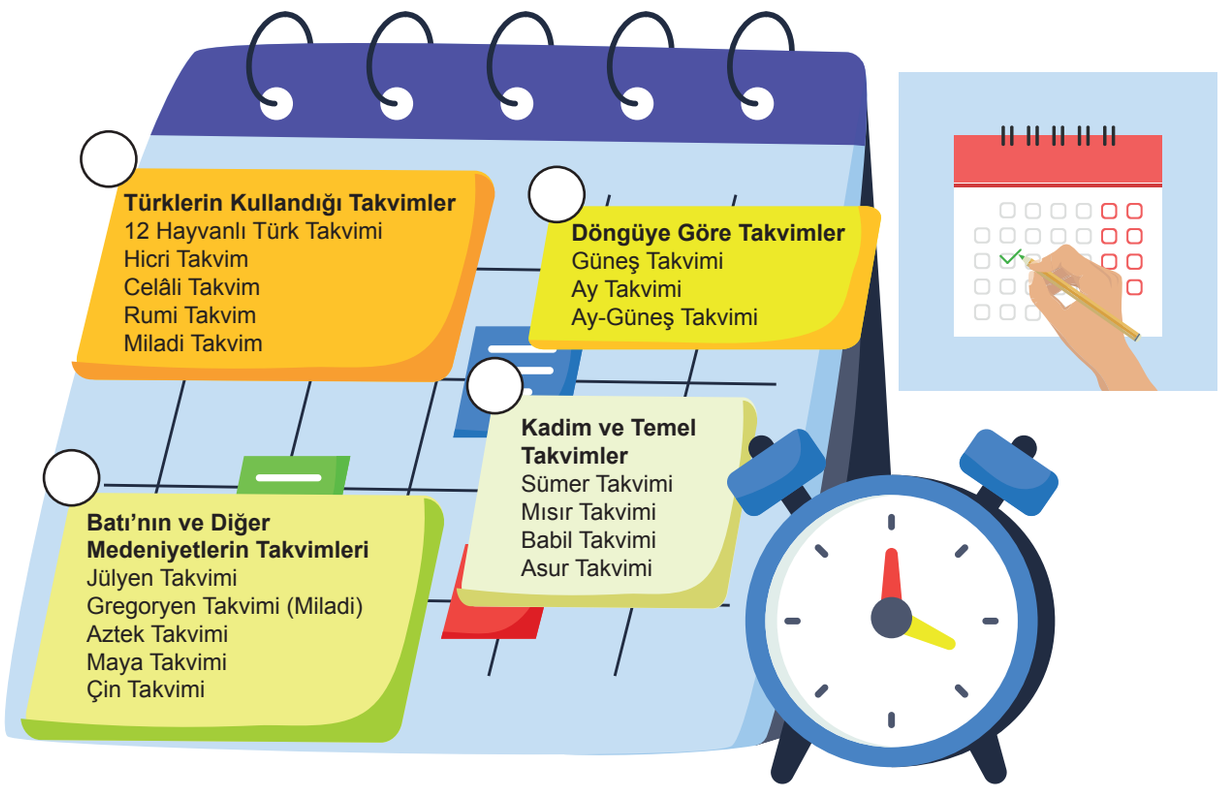

Seçtiğiniz takvimleri ve yaptığınız araştırmadan edindiğiniz bilgileri kullanarak bir metin oluşturacaksınız. Metninizi oluşturmak için yönergeleri izleyiniz.

➤ Metninizi kime yönelik yazacaksınız? Hedef kitlenizi seçip işaretleyiniz.

- ○ Sınıf arkadaşlarınız
- ○ EBA duvarınızı paylaştığınız kişiler
- ○ Gazete, dergi okurları
- ○ Öğretmeniniz

➤ Metninizi nereye yazacaksınız? Yazma ortamınızı seçip işaretleyiniz.

- ○ Dijital ortam
- ○ Defter/A4 kâğıdı
- ○ Etkinlik sayfası

➤ Metninizi nerede paylaşacaksınız? Metninizi nerede yayımlayacağınızı seçip işaretleyiniz.

- ○ EBA duvarı
- ○ Sınıf panosu
- ○ Dijital dergi
- ○ Basılı dergi
- ○ Gazete

- Hedef kitlenize ve metninizi yayımlayacağınız yere göre gerekirse selamlama ve hitap ifadeleri kullanınız.
- Seçim yaptığınız takvim grubuna ve araştırma sonuçlarına metninizde mutlaka yer veriniz.
- Metninizi yazarken “tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanık gösterme” düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanları kullanınız.
- Metninizi bir ana fikir etrafında yapılandırınız.

Not: Anlatımınızı güçlendirmek için seçtiğiniz gruptaki takvimlere ait görsellerden de yararlanabilirsiniz.

Seçtiğiniz yazma ortamı “etkinlik sayfası” **ise metninizi buraya yazınız.**

“Milletler ve Beden Dili” **ve** “Zamanı Ölçmek: Takvimler” **yazı atölyelerinde ortaya çıkardığınız metinlerde düşünceyi geliştirme yollarından hangilerini kullandıysanız işaretleyiniz. Yazdığınız metinlerden bu kullanımlarınızı örnekleyen birer cümle alıntılayarak tablodaki yerlerine yazınız.**

Kullandığım Düşünceyi Geliştirme Yolu	**1. Metin: Milletler ve Beden Dili**	**2. Metin: Zamanı Ölçmek: Takvimler**	**Örnek Cümle**
Tanımlama			1. metin:
			2. metin:
Karşılaştırma			1. metin:
			2. metin:
Benzetme			1. metin:
			2. metin:
Örneklendirme			1. metin:
			2. metin:
Tanık gösterme			1. metin:
			2. metin:

Hangisi Doğru Yazılmış?

Kutuların içinde yer alan cümlelerde kullanılan “de”, “ki” **ve** “mi”**nin doğru mu yoksa yanlış mı yazıldığını belirleyiniz. Belirlemelerinize göre okları takip ediniz. Ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.**

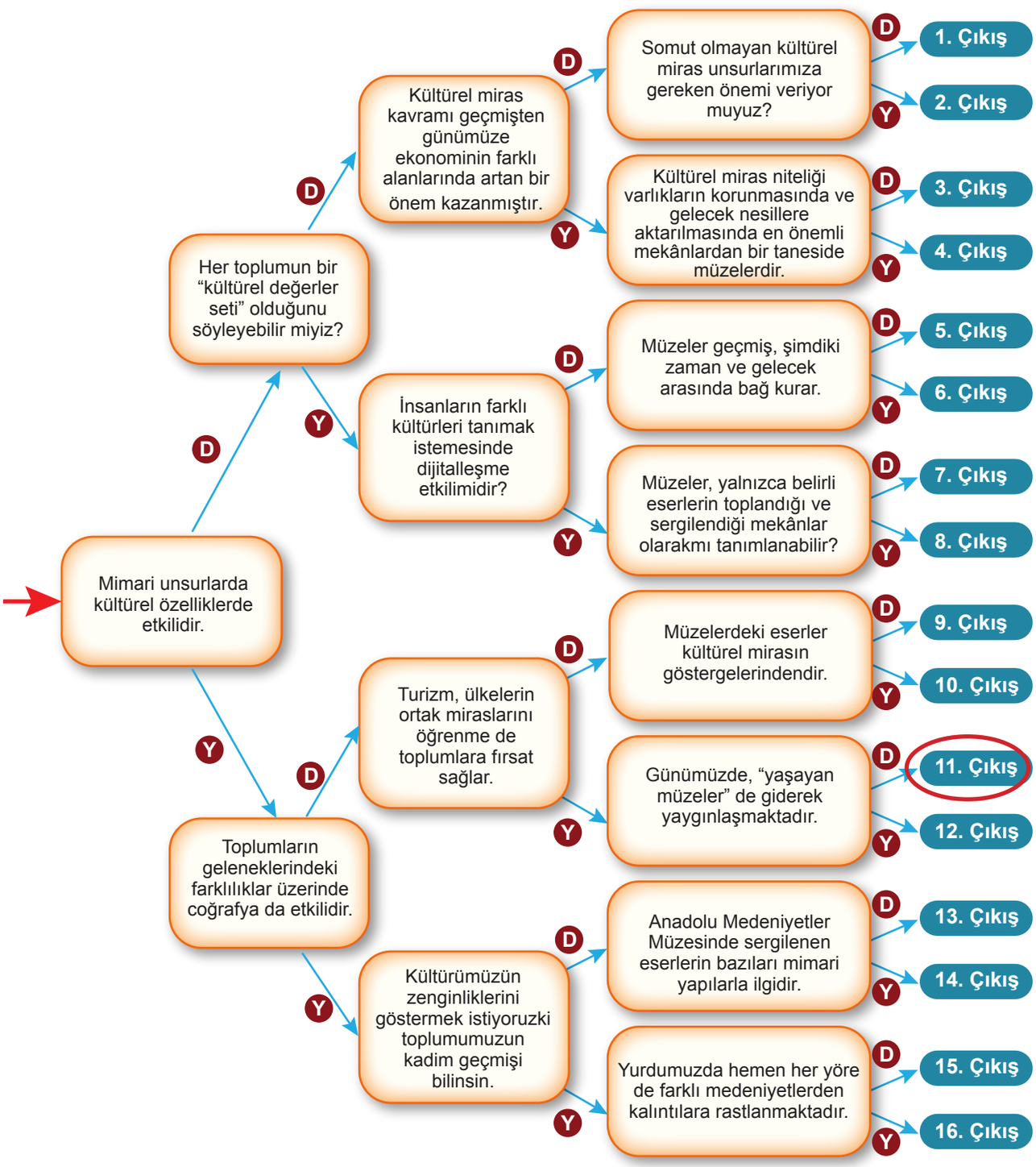

Yazar Aynası

"Ben de Yazarım" **bölümünü tamamladınız. Bu bölümdeki performansınızı** "Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"**nu kullanarak değerlendiriniz. Gelişmeye açık yönlerinizi belirleyerek gelişim planınızı yapınız.**

YAZMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Adı ve Soyadı: **Numarası:**		**Tarih:**	
Ölçütler	**Evet**	**Kısmen**	**Hayır**
Etkinlikler için verilen görselleri inceledim ve görsellerden yararlandım.			
Hedef kitlemi seçtim ve metnimi seçimime uygun şekilde yazdım.			
Yazma ortamımı seçtim ve metnimi seçimime uygun şekilde yazdım.			
Metnimi yayımlayacağım ortamı seçtim ve metnimi seçimime uygun şekilde yazdım.			
Metnimde seçimlerime uygun olacak şekilde hitap, başlama ve bitirme ifadeleri kullandım.			
Metnimde "tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanık gösterme" düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanları kullandım.			
İlgili etkinlikte verilen ön bilgileri metnimde kullandım.			
İlgili etkinlik için istenen araştırma notlarımdan yararlandım.			
Metnimde ilgili etkinlikte istenen sebep ve zıtlık işlevli söz varlığından/dil yapılarından yararlandım.			
Metnimi ilgili etkinlikte bir ana fikir etrafında yapılandırdım.			
"Hangisi Doğru Yazılmış" etkinliğinde "de", "ki" ve "mi"nin kullanımını örnekleyen cümleleri inceleyip ulaştığım çıkışı işaretledim.			

"Ben de Yazarım" **bölümünde zorlandığınız veya yapamadığınız bir etkinlik oldu mu? Olduysa bu hangi etkinlikti?**

.....

.....

.....

Neden zorlandınız?

.....

.....

.....

.....

Sonraki yazma çalışmalarınızda benzer zorlukları yaşamamak için neler yapabilirsiniz?

.....

.....

.....

.....

EĞLENCE ZAMANI

Ak Terek-Gök Terek (Mor Menekşe) Oyunu

Geleneksel Türk çocuk oyunlarından birisi olan “Ak Terek-Gök Terek (Mor Menekşe)” **oyununu oynamak için yönergeleri takip ediniz.**

Bu oyunu oynayabilmek için en az 8 kişi gerekir. Ne kadar çok oyuncu olursa o kadar eğlenceli olur.

- Dörder kişilik iki takım oluşturulur.
- İki takım karşı karşıya geçer ve oyuncular el ele tutuşup zincir oluşturur.
- Takımlardan birisi oyuna özgü maniyi söylemeye başlar: “Ak terek gök terek bizden size kim gerek?”
- Karşı takım da maniyi ve maninin ardından rakip takımdan bir oyuncunun adını söyler.
- Adı söylenen oyuncu, rakip takıma koşarak zinciri bozmaya çalışır.
- Zinciri bozamayan oyuncu, karşı takımın oyuncusu olarak oyuna devam devam eder.
- Karşı takıma koşan oyuncu, zinciri kırdığı takdirde zincirin kırıldığı yerden bir oyuncuyu kendi takımına götürmeye hak kazanır.
- Oyunun sonunda 2 kişi kalan takım, kaybetmiş sayılır.
- Kazanan takım kaybedenlerden şarkı söylemek veya dans etmek gibi bir şey yapmasını ister.

Ak Terek-Gök Terek oyununun nasıl oynandığını yandaki karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

Maket Ev

Barınma ve mesken yapımı, doğal çevre ile toplumsal kimliğin bir sentezi olarak şekillenir. Yerel iklim koşulları ve çevrede bulunan doğal malzemeler (taş, ahşap, kerpiç vb.), evin temel yapısını ve yalıtım özelliklerini belirleyen ana unsurlardır. Toplumun inançları, aile yapısı ve mahremiyet anlayışı evin iç bölümlerini ve dekoratif detaylarını biçimlendirir. İklim ve toplumsal değerlerin etkisi sonucunda Karadeniz'in dik çatılı ahşap evlerinden İç Anadolu'nun düz damlı kerpiç yapılarına kadar her bölgeye özgü farklı konut tipleri ortaya çıkar.

Aşağıda bir maket ev yapım tarifi ve şablonu verilmiştir. Bunu kendi yörenize özgü unsurlarla destekleyerek kendi yöresel evinizi tasarlayabilirsiniz. Bunun için maket evin yapım aşamalarını takip ediniz.

Gerekli malzemeler:

Karton, makas, yapıştırıcı, renkli boyalar, ahşap karıştırıcı çubuklar, mavi çöp poşeti, küçük çakıl taşları vb.

Yapımı:

Maket ev salonu işaretli yerlerinden kesiniz.

Şablonu mukavva gibi sert bir karton üzerine yerleştiriniz.

Şablonun kenarlarını takip ederek mukavvaya şablonun şeklini çiziniz.

Şablonu kaldırınız. Mukavvayı çizdiğiniz yerlerden kesiniz.

Elde ettiğiniz parçayı görseldeki evi ortaya çıkarmak üzere uygun şekilde birleştirerek yapıştırınız.

Ahşap karıştırıcı çubukları kapı-pencere çıtası, bahçe çiti, evin çatısı vb. olarak veya farklı bir tasarımla makete ekleyebilirsiniz yapıştırınız.

Evin camlarını mavi çöp poşeti yapıştırarak vurgulayabilirsiniz.

Çakıl taşlarını evin duvarlarının alt kısımlarına yapıştırabilir veya bahçe duvarı inşa edebilirsiniz. Birleştirme ve yapıştırma işlemlerinden sonra istediğiniz renklerde boyayarak maketinizi tamamlayabilirsiniz.

Not: Maketinizi hayal gücünüze ve elinizdeki malzemere göre zenginleştirebilirsiniz. İsterseniz şablonun ölçülerini büyütüp daha büyük bir ev inşa edebilirsiniz.

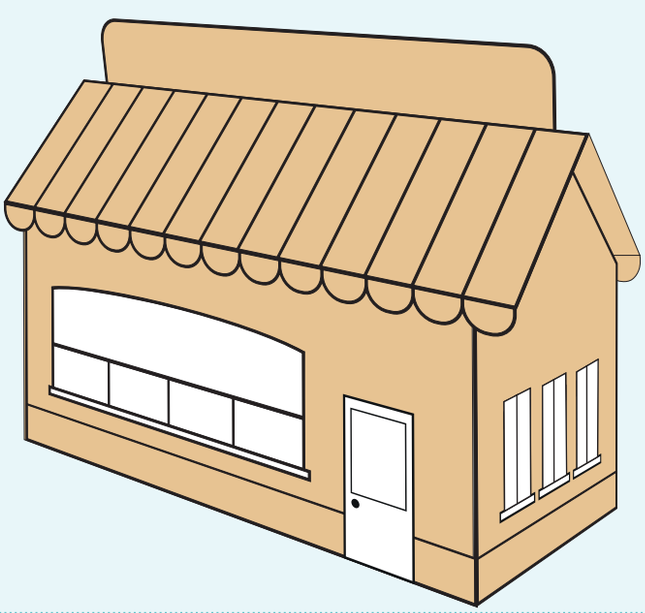

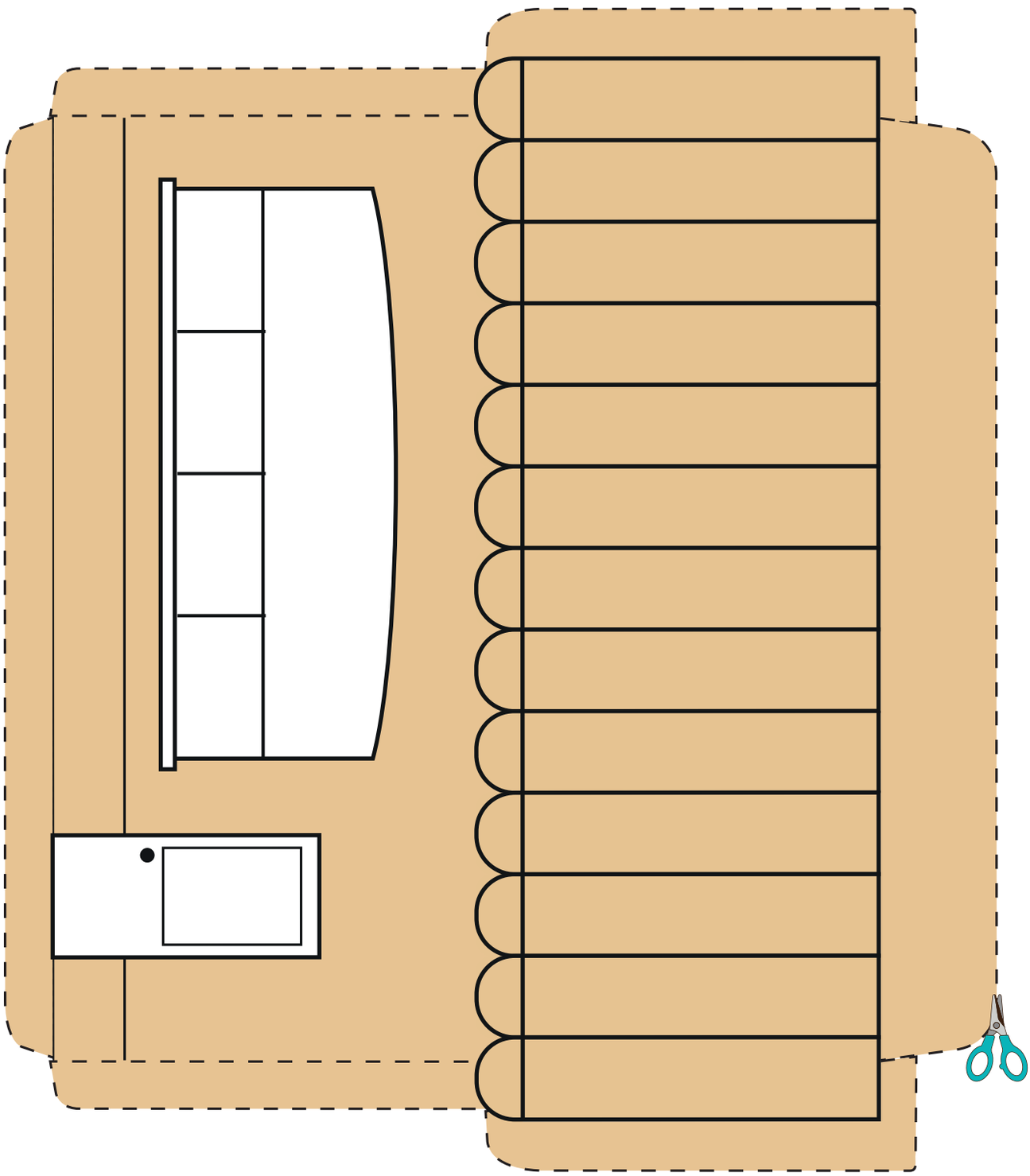

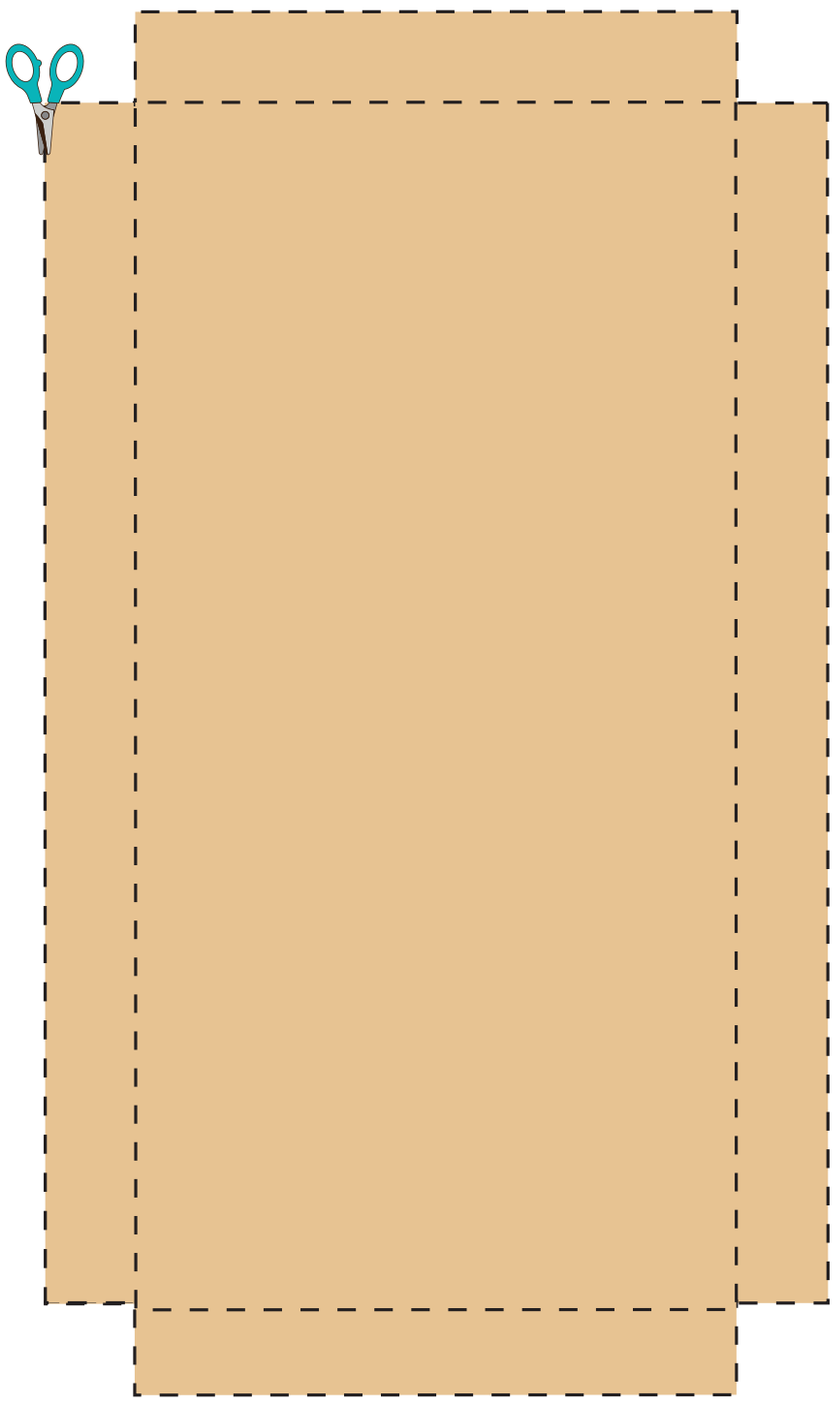

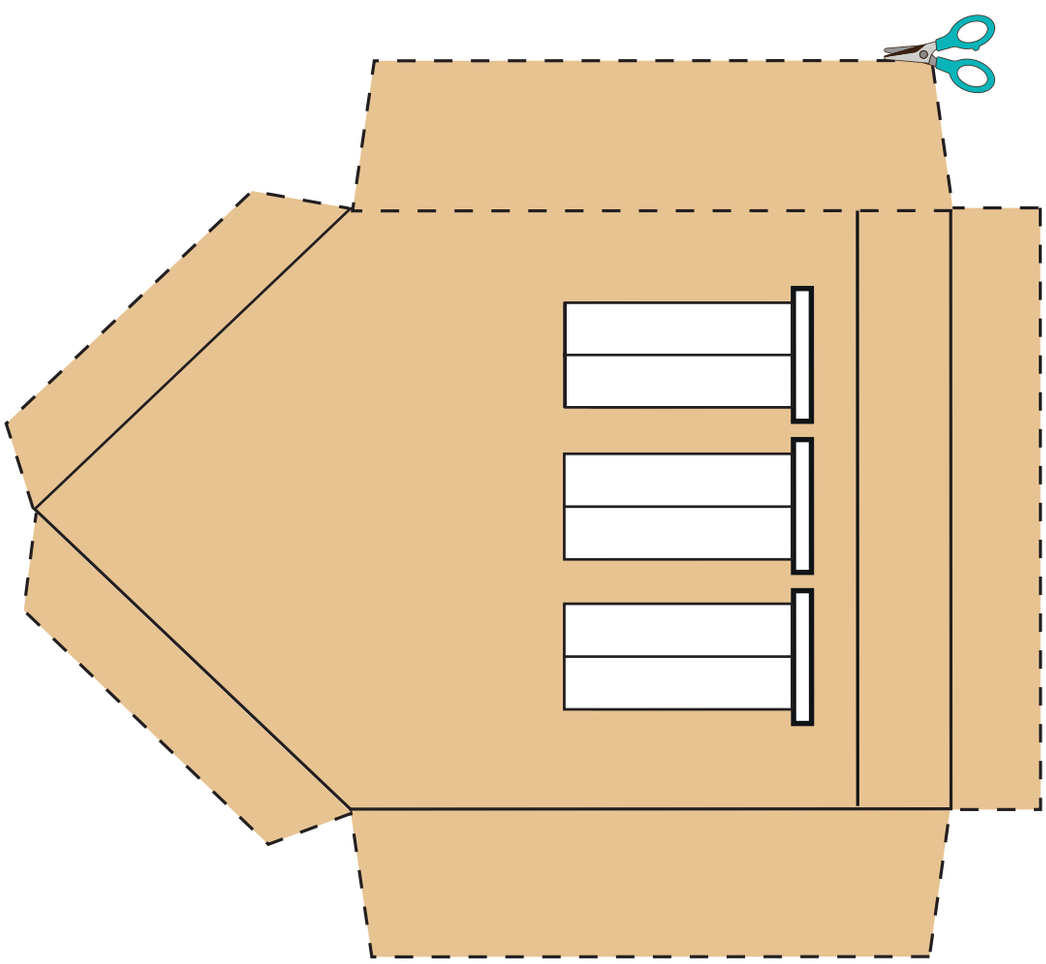

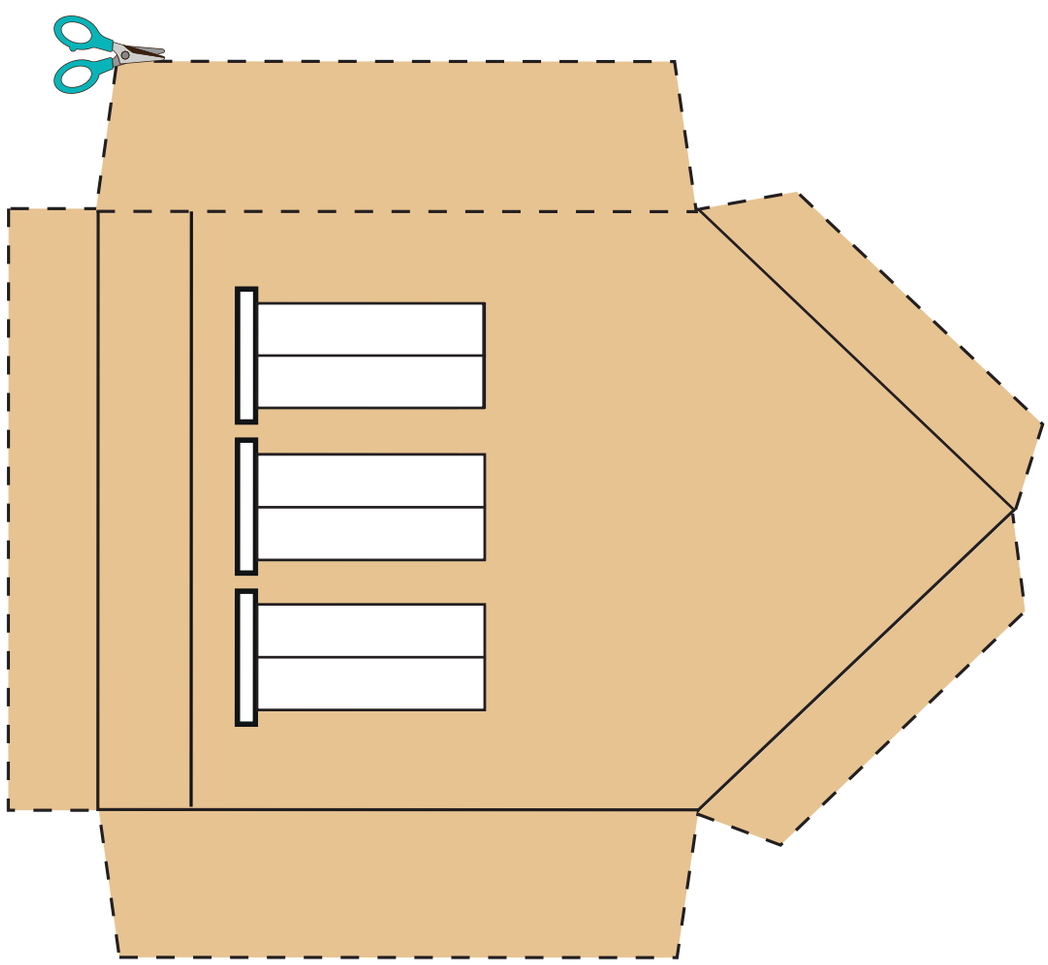

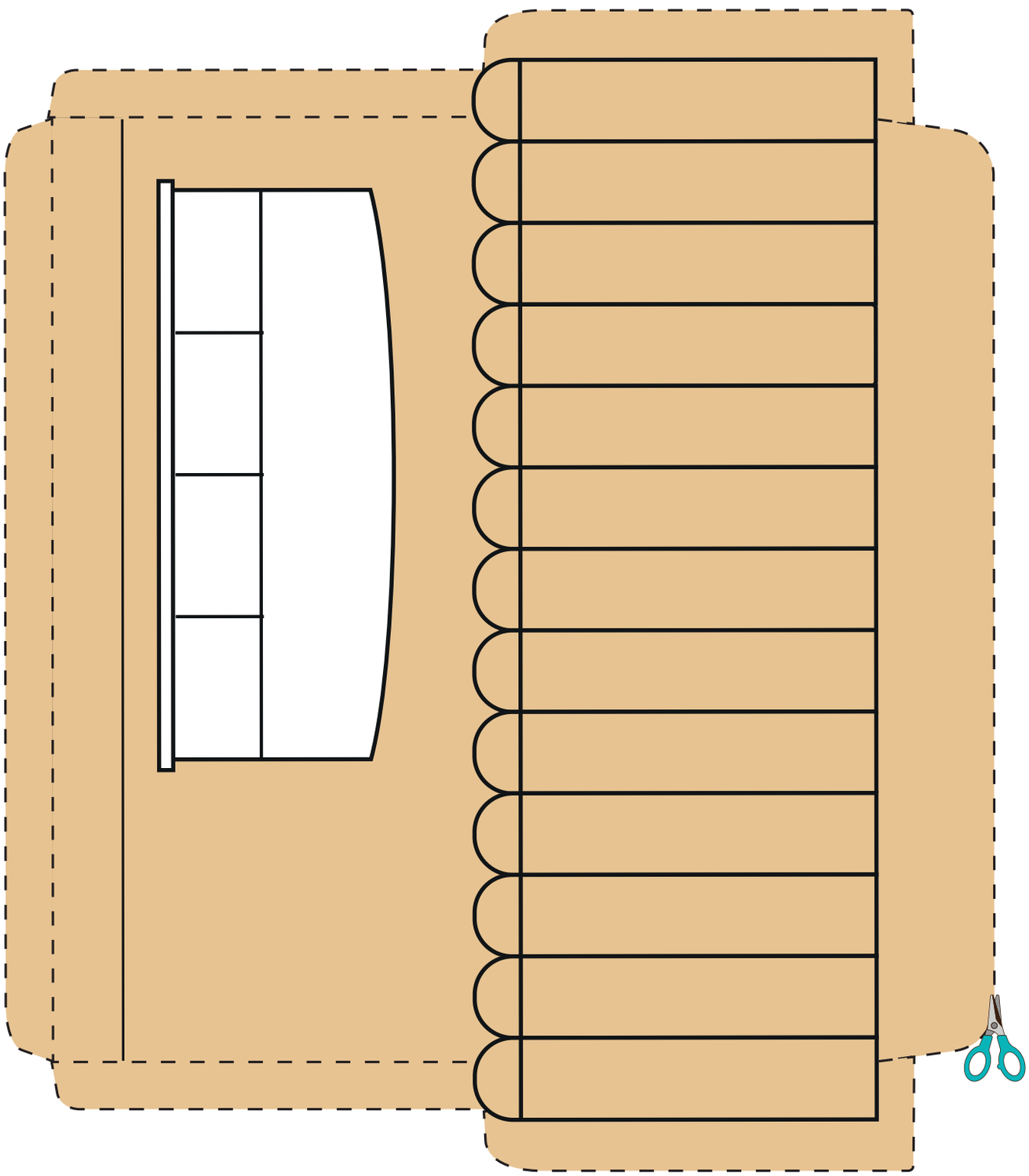

NOTLAR

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

6. Sınıf Türkçe Öğrenme Etkinlikleri Seti 2. Bölüm (2026-2027)

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net